unicef
her çocuk için

Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi

ORTAOKUL
7. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

SINIF İÇİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ETKİNLİKLERİ KILAVUZ KİTABI

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

unicef
her çocuk için

Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme
Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi

ORTAOKUL
7. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

SINIF İÇİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ETKİNLİKLERİ KILAVUZ KİTABI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Erdal KILINÇ - *Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürü*

YAYIN KURULU

Umut Erkin TAŞ - *Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı*

Hayrullah KOLAN - *Araştırma Geliştirme ve Projeler Daire Başkanı*

Dr. Emel ILICAN

Amine CANIDEMİR

Onur ÖZYOL

Ergül ASLAN

Burçin KARABAY

Buşra AKDEMİR

Davut YURTTAŞ

KİTAP YAZIM KOMİSYONU

Doç. Dr. Yasin YİĞİT, *Kırıkkale Üniversitesi*

Doç. Dr. Hikmet ŞEVGİN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi*

KATKI SAĞLAYANLAR

Ahmet SOYUER
Akif KARASU
Ali ATMACA
Asiye ACABOĞA
Dr. Elmas Burcu KARATAŞ
Emine Şeyma KOÇAK
Emrah KARAPOLAT
Kevser ÖZEL
Merve SUCU
Murat ÖZDEMİR
Reşat SELEK
Şule SEZER
Talip ARIKAN
Tuba YILMAZ
Tuğba ULUSOY
Ümmet ÜNÜVAR

GENEL YAYIN NUMARASI

11256

DİZİ NUMARASI

4063

ISBN

978-625-5024-15-2

Bu yayın, "Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığı ve UNICEF Türkiye iş birliğinde hazırlanmıştır.

Sunuş

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi, öğrencilerin din, ahlak ve değer alanında güvenilir bilgiye ulaşmalarına; bu bilgileri anlamlandırmalarına, sorgulamalarına, yorumlamalarına ve günlük hayatla ilişkilendirmelerine katkı sağlar. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı; insanı merkeze alan, beceri temelli, probleme dayalı, proje tabanlı ve anlamlı öğrenme yaklaşımlarını esas almakta; bilgi, duygu ve davranış bütünlüğünü önemsemektedir. Programda din ve inançların öğretimi, "dinden öğrenme" ve "din hakkında öğrenme" yaklaşımları çerçevesinde nesnel, betimsel ve analitik bir anlayışla ele alınmakta; öğrencilerin dinî ve ahlaki konular üzerinde düşünmeleri, doğru bilgiye dayalı değerlendirmeler yapmaları ve farklılıkları saygı temelinde anlamaları desteklenmektedir.

7. sınıfta öğrenme süreci Melek ve Ahiret İnancı, Hac, Umre ve Kurban, İslam Düşüncesinde Yorumlar, Peygamber Olarak Hz. Muhammed ve Yaşayan Dünya Dinleri üniteleri etrafında yapılandırılmıştır. Bu ünitelerde öğrencilerin sınıflandırma, çözümleme, yorumlama, sorgulama, bilgi toplama, gözleme dayalı tahmin etme, yapılandırma ve tarihsel bağlamda değerlendirme gibi becerileri farklı bağlamlarda kullanmaları beklenmektedir. Öğrencilerin ulaştıkları bilgilerin yanında araştırma ve inceleme süreçleri, güvenilir kaynaklardan yararlanma ve bilgiyi doğrulama biçimleri, kavramlar ve olaylar arasında kurdukları ilişkiler, yaptıkları çıkarımlar, karşılaştırmalar ve gerekçeli açıklamalar da önemli öğrenme kanıtlarıdır.

Söz konusu öğrenme kanıtlarının ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi sürecinde ölçme ve değerlendirme; öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki gelişimlerini izlemeye, öğrenme eksikliklerini belirlemeye ve öğrenmelerini desteklemeye yönelik sürekli ve geliştirici bir süreç olarak ele alınmaktadır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı, ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun farklı araçlardan elde edilen kanıtların kullanılmasını; uygulamaların öğrenci özelliklerine göre esneklik gösterebilmesini ve geri bildirimin motive edici, açık ve geliştirici bir dille sunulmasını esas almaktadır. Etkinliklerde elde edilen yanıtlar, açıklamalar, araştırma notları, sınıflandırmalar, karşılaştırmalar, kaynak doğrulama kayıtları, şemalar, kavram haritaları ve öğrenci ürünleri; öğrencinin güçlü yönlerini ve gelişim ihtiyaçlarını belirlemek için kullanılır. Öğrenci, kanıta dayalı geri bildirimden yararlanarak çalışmasını gözden geçirir, geliştirir ve ilgili ölçütte yeniden kanıt sunma fırsatı bulur.

Millî Eğitim Bakanlığı ile UNICEF Türkiye Temsilciliği iş birliğinde yürütülen Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında, öğretmenlerin sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamalarını desteklemek ve öğretim programının bütüncül, beceri temelli ve geliştirici değerlendirme anlayışının sınıf ortamına yansıtılmasına katkı sağlamak amacıyla kılavuz kitaplar hazırlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan 7. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Etkinlikleri Kılavuz Kitabı, öğretmenlerin sınıfta yararlanabilecekleri etkinlikler ile ölçme ve değerlendirme aracı örnekleri sunmaktadır.

Kitapta yer alan etkinlikler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın 7. sınıf düzeyindeki öğrenme çıktıları arasından ölçülmesi kritik görülen ve nitelikli öğrenme kanıtı elde etmeye elverişli olanlar ile bunlara ilişkin süreç bileşenleri temel alınarak hazırlanmıştır. Etkinliklerde öğrencilerin araştırma, bilgi toplama ve doğrulama, sınıflandırma, çözümleme, ilişki kurma, yorumlama, yapılandırma, gözleme dayalı tahmin etme ve tarihsel bağlamda değerlendirme süreçlerinin görünür hâle getirilmesine önem verilmiştir. Kitaptaki etkinliklerin öğretmenler tarafından etkili ve amacına uygun biçimde kullanılabilmesi için aşağıdaki hususların dikkate alınması önem taşımaktadır:

- Etkinliklerin, ilgili öğrenme çıktısı ve süreç bileşeninin ele alındığı ünitede uygulanması önerilmektedir. Her etkinliğin, öğrencinin hedeflenen bilgi ve becerilere ilişkin mevcut durumunu, düşünme sürecini ve gelişimini görünür kılacak öğrenme kanıtları elde etmek amacıyla kullanılması beklenmektedir.
- Etkinliklerin uygulanmasında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, gelişim özellikleri, genel kültür ve dinî bilgi seviyeleri, öğrenme hızları, ilgi ve ihtiyaçları ile sınıf ve okul koşullarının dikkate alınması önem taşımaktadır. Gerektiğinde etkinliğin sunuluş biçimi, uygulama süresi, kullanılacak materyaller ve sağlanacak destek; hedeflenen öğrenme çıktısı, süreç bileşenleri ve temel değerlendirme odağı korunarak uyarlanabilir.
- Etkinliklerin uygulama süreleri; öğrencilerin özellikleri, öğrenme hızları, görevin kapsamı ve bilişsel düzeyi ile sınıf koşullarına göre değişebilir. Görev ve yönergelerin 7. sınıf öğrencilerinin gelişim düzeyine uygun, açık ve anlaşılır biçimde sunulması; ihtiyaç doğrultusunda görsel, işitsel ve görsel-işitsel materyallerden, dijital teknolojilerden, kavram haritalarından, şemalardan ve farklı öğrenme ortamlarından yararlanılması uygulama sürecini destekleyecektir.
- Etkinliklerde din, vicdan ve düşünce özgürlüğüne saygı gösterilmesi; öğrencilerin kişisel inanç, değer ve tutumlarına saygı duyulması ve kendilerini güvende hissedebilecekleri bir sınıf ikliminin oluşturulması esastır. Ölçme ve değerlendirme, öğrenme çıktısında gözlenmesi beklenen bilgi ve beceri performansına dayandırılmalı; kişisel inanç alanı saygıyla korunmalıdır. İslam diniyle ilgili içeriklerde temel kaynaklara başvurulması, ayet mealleri ve hadis metinlerinin seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan kaynakların esas alınması; farklı din ve inançların ele alınmasında ilgili dinlerin kendi metin, kaynak ve kabullerinin temel alınması önem taşımaktadır. Alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların kullanımında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu'ndaki ilke ve kullanımlar gözetilmelidir.
- Çalışma kâğıtları, cevap anahtarı/kabul ölçütleri, analitik dereceli puanlama anahtarları ve diğer ölçme araçları; öğrencinin öğrenme sürecini çok yönlü biçimde ortaya koyacak şekilde kullanılmalıdır. Değerlendirmede bilgiyi araştırma ve doğrulama, sınıflandırma, kavram ve olaylar arasında ilişki kurma, çözümleme, karşılaştırma, neden-sonuç bağı oluşturma, kaynaklardan yararlanma, çıkarım yapma, yorumlama ve tarihsel bağlamda değerlendirme gibi gözlenebilir performanslar esas alınmalıdır. Elde edilen bulgular, geri bildirimlerin ve sonraki öğretim adımlarının planlanmasına rehberlik etmelidir.
- Kitapta sunulan geri bildirim örnekleri, öğretmene yol gösteren bir çerçeve olarak ele alınmalı ve öğrencinin ortaya koyduğu somut öğrenme kanıtına göre uyarlanmalıdır. Geri bildirimde öğrencinin güçlü yönünün, geliştirebileceği noktanın ve hemen uygulayabileceği bir sonraki adımın açık biçimde belirtilmesi önem taşımaktadır. Ardından öğrencinin sınıflandırmasını, açıklamasını, karşılaştırmasını, çıkarımını, kaynak kaydını veya ürününü yeniden gözden geçirerek geliştirmesine fırsat verilmesi ve ilerlemenin kısa bir yeniden kontrolle izlenmesi beklenmektedir.
- Etkinliklerden elde edilen sonuçların öğrencilerin güçlü yönlerini, öğrenme ihtiyaçlarını ve hedeflenen bilgi ve becerilerdeki gelişimlerini belirlemek amacıyla kullanılması önem taşımaktadır. Bu öğrenme kanıtlarından hareketle öğretim süreci yeniden düzenlenebilir; uygun destekleme veya zenginleştirme çalışmaları planlanabilir ve öğrencilerin gelişimi sonraki etkinliklerde izlenebilir.

Kitabın, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerimizin sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamalarını güçlendiren; öğrencilerimizin doğru bilgiye ulaşma, düşünme, anlamlandırma, farklılıkları saygı temelinde değerlendirme ve kendi öğrenmelerini geliştirme süreçlerine katkı sağlayan işlevsel bir kaynak olmasını diliyoruz.

Etkinliklerde Yer Alan Alt Başlıklar ve Açıklamaları

Ünite: Etkinliğin, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın 7. sınıf düzeyinde yer aldığı üniteyi gösterir. Etkinliğin bağlamı, kaynakları, görevleri ve değerlendirme süreci ilgili ünitenin öğrenme çıktıları ve kapsamıyla ilişkilendirilir.

Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri: Etkinliğin dayandığı öğrenme çıktısını ve öğrenciden bu çıktıya ilişkin göstermesi beklenen performans adımlarını belirtir. Görevler, öğrenme kanıtları ve değerlendirme ölçütleri; programda hedeflenen bilgi ve becerileri görünür hâle getirecek biçimde bu yapı ile ilişkilendirilir.

Etkinlik Adı: Etkinliğin temel görevini, içeriğini veya bağlamını kısa ve anlaşılır biçimde yansıtan addır. Başlık, öğrencinin üzerinde çalışacağı dinî, ahlaki, tarihî veya kültürel bağlamı fark etmesine ve etkinliğin odağını kolayca anlamasına yardımcı olur.

Kullanılacak Materyaller: Öğrencinin etkinlikteki görevi gerçekleştirebilmesi için yararlanacağı çalışma kâğıdı, metin, görsel, bilgi veya kavram kartı, ayet meali, hadis, harita, şema, video, dijital içerik ve benzeri kaynakları gösterir.

Ölçme ve Değerlendirme Araçları: Öğrencinin öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerine ilişkin performansından öğrenme kanıtı elde etmek, bu kanıtı kaydetmek ve ölçütlere göre değerlendirmek için kullanılan araçları gösterir. Çalışma kâğıdı, cevap anahtarı veya kabul ölçütleri, analitik dereceli puanlama anahtarı, gözlem formu, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu bu kapsamda kullanılabilir.

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları: Etkinliğin sınıfta hangi sırayla ve nasıl yürütüleceğini gösterir. Amaç ve beklenen performansın paylaşılması, güvenilir kaynakların kullanılması, görevin gerçekleştirilmesi, öğrenme kanıtlarının toplanması, değerlendirme, geri bildirim, öğrencinin çalışmasını geliştirmesi ve ilgili ölçütün yeniden izlenmesi gibi adımlar etkinliğin yapısına uygun bir akış içinde belirtilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme: Öğrencinin ortaya koyduğu somut öğrenme kanıtına dayanarak performansını geliştirmesine rehberlik eden süreci ifade eder. Geri bildirimde öğrencinin güçlü yönü ilgili kanıtla birlikte belirtilir, geliştirebileceği nokta değerlendirme ölçütüyle ilişkilendirilir ve hemen uygulayabileceği bir sonraki adım sunulur. Öğrenciye bu yönlendirmeyi kullanarak çalışmasını yeniden düzenleme ve gelişimini gösterebilme fırsatı verilir.

Düzey: Analitik dereceli puanlama anahtarında öğrencinin ilgili ölçütte gözlenen performansının niteliğini belirtir. Etkinliklerde bu düzeyler Yetkin, Gelişmekte, Başlangıç ve Performans Gözlenmedi olarak kullanılmaktadır.

Farklılaştırma: Öğrenme çıktısı ve temel değerlendirme odağı korunarak öğrencilerin hazır bulunuşlukları, gelişim özellikleri, öğrenme hızları, ilgi ve ihtiyaçları ile öğrenme profillerine göre öğretim ve değerlendirme sürecinin uyarlanmasını ifade eder. İçerik, süreç, materyal, öğrenme ortamı ve sağlanan destekle ilgili düzenlemeler Destekleme ve Zenginleştirme başlıkları altında planlanır.

Destekleme: Hedeflenen öğrenme çıktısına ulaşmak için ek zamana, açıklamaya veya yapılandırılmış desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin aynı bilgi ve becerileri geliştirmelerini kolaylaştıran uygulamaları ifade eder. Görsel veya sözel ipucu, kavram kartı, kısmen doldurulmuş şema, görevi adımlara ayırma, yönlendirici soru, güvenilir kaynak desteği, ek örnek ve kısa yeniden uygulama gibi destekler öğrencinin gereksinimine göre seçilir.

Zenginleştirme: Hedeflenen öğrenme çıktısına ilişkin beklenen performansı gösteren öğrencilerin bilgi ve becerilerini daha derin veya farklı bağlamlarda kullanmalarını sağlayan uygulamaları ifade eder. Araştırmayı genişletme, farklı kaynakları karşılaştırma, gerekçeyi güçlendirme, tarihî veya kültürel bağlamları ilişkilendirme, kavram haritası, karşılaştırma tablosu, panel, sunu veya dijital ürün hazırlama gibi çalışmalar bu kapsamda planlanabilir.

İçindekiler

Sıra	Etkinlik Adı	Ünite	Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	Sayfa No
1	Melekleri Sınıflandırıyorum	**Melek ve Ahiret İnancı**	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme *a) Görülebilen ve görülemeyen varlıkları öğretmen rehberliğinde araştırır.* *b) İslam'ın temel kaynaklarından hareketle meleklerin yaratılan diğer varlıklardan farklı özelliklerini ayrıştırır.* *c) Meleklerin görevlerini tasnif eder.* *ç) Melekleri görevlerine göre etiketler.*	**12**
2	Ahiret Hayatını Anlıyorum		DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme *a) Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurları inceler.* *b) Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurlar arasındaki ilişkileri açıklar.*	**18**
3	Ahiret Hayatının Aşamaları		DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme *a) Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurları inceler.* *b) Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurlar arasındaki ilişkileri açıklar.*	**25**
4	Hac ve Umre İbadetlerini Öğreniyorum	**Hac, Umre ve Kurban**	DKAB.7.2.1. Hac ve umre ibadetlerini çözümleyebilme *a) İslam'ın temel kaynaklarından hareketle hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurları belirler.* *b) Hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.*	**30**

5	Hac ve Umre Tablosu	**Hac, Umre ve Kurban**	DKAB.7.2.1. Hac ve umre ibadetlerini çözümleyebilme *a) İslam'ın temel kaynaklarından hareketle hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurları belirler.* *b) Hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.*	**37**
6	Kurbanın Anlamı		DKAB.7.2.2. Kurban ibadetini yapılandırabilme *a) Kurban ibadetiyle Hz. İsmail kıssası arasında nedensel ilişki ortaya koyar.* *b) Kurban ibadeti hakkında İslam'ın temel kaynaklarından elde ettiği bilgilerden hareketle uyumlu bir bakış açısı geliştirir.*	**43**
7	Kurban İbadetini Anlıyorum		DKAB.7.2.2. Kurban ibadetini yapılandırabilme *a) Kurban ibadetiyle Hz. İsmail kıssası arasında nedensel ilişki ortaya koyar.* *b) Kurban ibadeti hakkında İslam'ın temel kaynaklarından elde ettiği bilgilerden hareketle uyumlu bir bakış açısı geliştirir.*	**50**
8	Kültürümüzde Hac ve Kurban		DKAB.7.2.3. Hac ve kurban ibadetinin kültürümüze yansımalarını müşahede edebilme *a) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili merak ettiği konuları belirler.* *b) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili belirlediği konular hakkında sorular sorar.* *c) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili konuları inceler.* *ç) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.*	**57**

9	Hac ve Kurban İbadetlerinin Kültürümüze Yansımaları	**Hac, Umre ve Kurban**	DKAB.7.2.3. Hac ve kurban ibadetinin kültürümüze yansımalarını müşahede edebilme *a) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili merak ettiği konuları belirler.* *b) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili belirlediği konular hakkında sorular sorar.* *c) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili konuları inceler.* *ç) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.*	**63**
10	Yorum Dedektifleri: Din ve Din Anlayışını Çözümlüyorum	**İslam Düşüncesinde Yorumlar**	DKAB.7.3.1. Din anlayışındaki yorum farklılıklarının sebeplerini anlayabilme *a) Din ve din anlayışı kavramlarını fark eder.* *b) Din ve din anlayışı kavramlarını tanımlar.* *c) Din anlayışındaki yorum farklılıklarının ortaya çıkış sebeplerini açıklar.* *ç) Din anlayışındaki yorum farklılıklarının insana ve topluma faydalarını belirler.*	**70**
11	İslam Düşüncesindeki Yorum Biçimlerini Sınıflandırıyorum		DKAB.7.3.2. İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini sınıflandırabilme *a) İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini araştırır.* *b) İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorumlar olarak ayrıştırır.* *c) İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorumlar şeklinde tasnif eder.* *ç) İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorumlar şeklinde listeler.*	**77**

12	Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de Yaşadıkları	**Peygamber Olarak Hz. Muhammed**	DKAB.7.4.1. Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını yorumlayabilme *a) Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını inceler.* *b) Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını kendi ifadeleriyle, doğru ve bilgiyi değiştirmeyecek şekilde özetler.*	**84**
13	Boykot ve Hüzün Yılı		DKAB.7.4.1. Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını yorumlayabilme *a) Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını inceler.* *b) Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını kendi ifadeleriyle, doğru ve bilgiyi değiştirmeyecek şekilde özetler.*	**90**
14	Hicret'i Analiz Ediyorum		DKAB.7.4.2. Hicret konusunu tarihsel bağlamda değerlendirebilme *a) Hicret'in sebeplerini temel kaynaklardan hareketle analiz eder.* *b) Hicret'in yaşandığı dönemin koşullarını fark eder.* *ç)Hicret'i yaşandığı dönemin koşulları içinde açıklar.*	**97**
15	Hicret Yolculuğunu Öğreniyorum		DKAB.7.4.2. Hicret konusunu tarihsel bağlamda değerlendirebilme *a) Hicret'in sebeplerini temel kaynaklardan hareketle analiz eder.* *b) Hicret'in yaşandığı dönemin koşullarını fark eder.*	**104**

16	Medine Dönemi'ni Öğreniyorum		DKAB.7.4.3. Hz. Muhammed'in (sav) Medine Dönemi konusunu yapılandırabilme *a) Hz. Muhammed'in (sav) Medine'de yaşadıklarını inceleyerek çıkarımda bulunur.* *b) Hz. Muhammed'in (sav) Medine hayatı hakkında yaptığı çıkarımları ifade eder.*	**111**
17	Dinleri Araştırıyorum, Bilgilerimi Kaydediyorum	**Yaşayan Dünya Dinleri**	DKAB.7.5.1. Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında bilgi toplayabilme *a) Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinlerini araştırır.* *b) Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında bilgiler bulur.* *c) Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında edindiği bilgileri doğrular.* *ç) Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında edindiği bilgileri kaydeder.*	**118**

ETKİNLİKLER

1. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Melek ve Ahiret İnancı
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme *a) Görülebilen ve görülemeyen varlıkları öğretmen rehberliğinde araştırır.* *b) İslam'ın temel kaynaklarından hareketle meleklerin yaratılan diğer varlıklardan farklı özelliklerini ayrıştırır.* *c) Meleklerin görevlerini tasnif eder.* *ç) Melekleri görevlerine göre etiketler.*

Etkinlik Adı: Melekleri Sınıflandırıyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-2)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-2'deki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Görülebilen ve görülemeyen varlıklar ile meleklerin özellik ve görevlerinin ders kitabı ve sunulan güvenilir kaynaklardan inceleneceği belirtilir.
3. Öğrencilerin kullandıkları kaynağın adını çalışma kâğıdındaki ilgili alana kaydetmeleri ve varlıklarla ilgili kısa bir araştırma notu oluşturmaları beklenir.
4. Birinci görevde, öğrencilerden verilen varlıkları görülebilen ve görülemeyen varlıklar olarak sınıflandırmaları istenir. Gerekli görülen örneklerde kaynaklarına yeniden bakmalarına olanak sağlanır.
5. İkinci görevde, meleklerin özelliklerine ilişkin ifadeleri incelemeleri için zaman ayrılır. Öğrencilerin verilen ifadelerden meleklerle ilgili olanları ve meleklerle ilgili olmayanları belirlemeleri istenir. Meleklerle ilgili olmayan iki ifadeyi ise kaynak bilgisine göre düzeltmeleri beklenir.

6. Üçüncü görevde, öğrencilerden melekleri görevleriyle eşleştirmeleri ve her meleğin görevini kısa bir görev etiketiyle kaydetmeleri istenir.
7. Çalışmalar Ek-2'deki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir. Aynı anlamı taşıyan ve güvenilir kaynakla uyumlu farklı ifadeler kabul edilir.
8. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
9. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin sınıflandırma, özellik ayrıştırma veya görev etiketleme kayıtlarından birini yeniden gözden geçirip düzeltmelerine fırsat verilir; ilgili ölçüt yeniden incelenir.
10. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin Ek-2'deki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Varlıkları uygun gruplara ayırmış, meleklerin ayırt edici özelliklerini doğru belirlemiş ve görev etiketlerini tutarlı biçimde kullanmışsın. Bir görev etiketini kaynakta geçen ifadeyle karşılaştırarak açıklamanı daha da netleştirebilirsin.
Gelişmekte	Sınıflandırma ve eşleştirmelerin temel olarak doğru. Bazı özellik veya görev kayıtlarında karışıklık bulunuyor. Karışan bir ifadeyi ders kitabındaki ilgili bölümle karşılaştırıp yeniden düzenleyebilirsin.
Başlangıç	Çalışmanda meleklerin özellikleri veya görevleriyle ilgili değerlendirilebilir bazı doğru kayıtlar var. Bir bölümü öğretmen rehberliğinde kaynakla birlikte inceleyerek iki kaydı daha doğru biçimde tamamlayabilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Bir örnek kaynakla birlikte incelenerek ilk sınıflandırma, özellik kaydı veya görev etiketi oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Görülebilen-görülemeyen varlıklar ve meleklerin özellikleri, kısa kavram kartları ve ders kitabındaki örneklerle yeniden ele alınabilir.
- Sınıflandırmada zorlanan öğrenciler için iki başlığı önceden verilmiş, kısmen doldurulmuş bir tablo kullanılabilir.
- Melek-görev eşleştirmesinde bir örnek birlikte çözümlenerek kalan eşleştirmelerin öğrenci tarafından tamamlanması sağlanabilir.
- Yanlış olarak işaretlenen ifadelerin düzeltilmesinde cümle kalıpları veya anahtar kavramlar sunulabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden İslam'ın temel kaynaklarında meleklerin özellikleri ve görevleriyle ilgili ek bir örnek bularak mevcut sınıflandırmalarına eklemeleri istenebilir.
- Meleklerin görevlerini "vahiy, tabiat, kıyamet ve ölüm" gibi görev alanları altında gösteren kısa bir sınıflandırma şeması hazırlamaları beklenebilir.
- Görülemeyen varlıklar ile meleklerin özellikleri arasındaki farkları aynı öğrenme çıktısı sınırlarında kısa bir karşılaştırma tablosuyla açıklamaları istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Melekleri Sınıflandırıyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Ders kitabı ve güvenilir kaynaklardan görülebilen ve görülemeyen varlıklar ile meleklerin özellik ve görevlerini inceleyiniz. Önce kullandığınız kaynağı belirtiniz, ardından aşağıdaki görevleri sırayla tamamlayınız.

Kullandığım kaynak: .....

Araştırma notum (görülebilen/görülemeyen varlıklarla ilgili ulaştığım kısa bilgi):

.....

1. VARLIKLARI SINIFLANDIRIYORUM

Aşağıdaki varlıkları, araştırmanızdan ve ders kaynağından yararlanarak "Görülebilen Varlıklar" ve "Görülemeyen Varlıklar" başlıkları altında sınıflandırınız.

ağaç • sandalye • hava • insan • akıl • melek • ateş • cin • şeytan • kitap

Görülebilen Varlıklar	Görülemeyen Varlıklar
1.	1. .....
2.	2. .....
3.	3. .....
4.	4. .....
5.	5. .....

2. MELEKLERİN ÖZELLİKLERİNİ AYRIŞTIRIYORUM

Aşağıdaki ifadeler meleklerle ilgiliyse "✔", ilgili değilse "✖" kutucuğunu işaretleyiniz. "✖" olarak işaretlediğiniz iki ifadeyi alttaki alanda kaynak bilgisine göre düzeltiniz.

No	İfade	✔	✖
1	Allah'ın (cc) emrine kayıtsız şartsız itaat eder.		
2	İrade sahibi varlıklardır.		
3	Nurdan yaratılmışlardır.		
4	Yeme, içme ve uyuma ihtiyaçları vardır.		
5	Allah'a (cc) isyan etmezler.		
6	İyilik yapma görevleri vardır.		
7	Görünen varlıklardır.		
8	Allah'ın (cc) emirlerini yerine getirirler.		
9	Duyguları vardır.		
10	Kötülüğe yönelebilirler.		

Düzelttiğim 1. ifade: .....

Düzelttiğim 2. ifade: .....

3. GÖREVLERİNE GÖRE SINIFLANDIRIYOR VE ETİKETLİYORUM

Melekleri görevleriyle eşleştiriniz. Ardından görevi bir-iki sözcükle özetleyen kısa bir görev etiketi yazınız.

Melek	Görev harfi	Görev etiketi	Görevler
Cebrail (a.s.)	.....	.....	A. Tabiat olaylarıyla görevlidir.
Mikail (a.s.)	.....	.....	B. Vahiy meleğidir.
İsrafil (a.s.)	.....	.....	C. Kıyamet gününde sûra üflemekle görevlidir.
Azrail (a.s.)	.....	.....	D. Vakti gelen canlıların yaşamlarını sonlandırmakla görevlidir.

Geri bildirimden sonra düzelttiğim/geliştirdiğim kayıt: .....
.....
.....

EK-2 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Anahtar, öğrencinin çalışma kâğıdında ortaya koyduğu çizim ve açıklama kanıtına göre kullanılır. Toplam puan genel bir görünüm sağlar; geri bildirim, destekleme ve yeniden deneme kararları ölçüt profiline göre verilir.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Görülebilen ve görülemeyen varlıkları araştırma ve sınıflandırma	Kaynak notunu kullanarak verilen varlıkları iki gruba tutarlı biçimde ayırır, sınıflandırmasını araştırma bilgisiyle ilişkilendirir.	Varlıkları iki gruba genel olarak uygun biçimde ayırır, bir-iki örnekte karışıklık bulunur veya araştırma notu sınırlıdır.	Yönlendirmeyle bazı varlıkları uygun gruba yerleştirir, sınıflandırma kanıtı sınırlıdır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir sınıflandırma veya araştırma kanıtı sunmaz.	....
2. Meleklerin farklı özelliklerini ayrıştırma	İfadeleri meleklerin ayırt edici özelliklerine göre doğru ayırır ve yanlış olarak belirlediği ifadeleri kaynak bilgisine uygun biçimde düzeltir.	Temel özellikleri doğru ayırır, bir-iki ifadede karışıklık veya düzeltmede eksiklik bulunur.	Yönlendirmeyle meleklerin bazı ayırt edici özelliklerini belirler, düzeltme kanıtı sınırlıdır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir özellik ayrıştırma kanıtı sunmaz.	....
3. Meleklerin görevlerini tasnif etme	Verilen melekleri görevleriyle tutarlı biçimde eşleştirir ve görevlerin birbirinden farkını doğru yansıtır.	Görev eşleştirmelerinin temelini doğru kurar, bir eşleştirmede karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle en az bir melek-görev ilişkisini doğru kurar, diğer eşleştirmeler sınırlıdır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir görev eşleştirmesi sunmaz.	....
4. Melekleri görevlerine göre etiketleme	Eşleştirdiği görevleri kısa, açık ve görevi doğru yansıtan etiketlerle kaydeder.	Görev etiketleri genel olarak uygundur, bir etikette belirsizlik veya eksiklik bulunur.	Yönlendirmeyle en az bir görevi anlamlı bir etiketle ifade eder, diğer etiketler eksik veya belirsizdir.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir görev etiketi sunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

2. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Melek ve Ahiret İnancı
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme *a) Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurları inceler.* *b) Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurlar arasındaki ilişkileri açıklar.*

Etkinlik Adı: Ahiret Hayatını Anlıyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı ve Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Tanılayıcı dallanmış ağaçta birinci ifadeden başlanacağı, her ifadede doğru (D) veya yanlış (Y) kararı verilerek okların izleneceği açıklanır.
3. Öğrencilerden tanılayıcı dallanmış ağaçtaki ifadeleri dikkatle incelemeleri ve karar rotalarını tamamlamaları istenir.
4. Ulaştıkları çıkış noktasını ve izledikleri D/Y karar rotasını çalışma kâğıdındaki ilgili alana kaydetmeleri beklenir.
5. İkinci görevde öğrencilerin ahiret hayatına ilişkin iki aşama çifti arasındaki ilişkiyi kendi cümleleriyle açıklamaları için zaman ayrılır.
6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

7. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve hemen uygulanabilecek tek bir sonraki adım içeren geri bildirim verilir.
8. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin ilişki açıklamalarından birini yeniden düzenlemelerine fırsat verilir, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları toplam puandan çok ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz, öğrencinin tanılayıcı dallanmış ağaçtaki kararları ve ilişki açıklamalarındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Tanılayıcı dallanmış ağaçta doğru karar rotasını oluşturmuş ve aşamalar arasındaki ilişkileri açık biçimde ifade etmişsin.
Gelişmekte	Ahiret hayatının temel unsurlarını ayırt etmiş ve ilişkilerden en az birini anlamlı biçimde açıklamışsın. Karışan bir aşama çiftini ders kitabındaki sırayla karşılaştırarak açıklamanı geliştirebilirsin.
Başlangıç	Bir aşama veya ilişkiyle ilgili değerlendirilebilir bir açıklama oluşturmuşsun. Bir aşama çiftini birlikte inceleyip "önce–sonra" bağlantısını tek cümleyle yeniden kurabilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Bir aşama çifti ders kitabından birlikte incelenerek ilk ilişki cümlesi oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Ahiret hayatının aşamaları ders kitabındaki anlatım sırasını gösteren basit bir zaman şeridi veya kavram kartlarıyla desteklenebilir.
- Tanılayıcı dallanmış ağaçta karar vermekte zorlanan öğrenciler için ilk karar örnek olarak birlikte incelenebilir, kalan kararların öğrenci tarafından tamamlanması sağlanabilir.
- İlişki açıklamalarında "...den sonra ... gerçekleşir." veya "... ile ... arasında ... ilişkisi vardır." biçiminde cümle kalıpları sunulabilir.
- Gerektiğinde aşama çiftlerinden biri önceden seçilerek öğrencinin yalnız ilişki cümlesini tamamlamasına olanak sağlanabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden tanılayıcı dallanmış ağaçtaki iki ifadeyi seçerek doğru/yanlış kararlarını ders kitabındaki bilgiye göre kısa biçimde gerekçelendirmeleri istenebilir.
- Ahiret hayatının aşamaları arasındaki bağlantıları gösteren daha ayrıntılı bir kavram haritası veya zaman çizelgesi hazırlamaları beklenebilir.
- Aynı öğrenme çıktısını derinleştirmek amacıyla üç aşama arasında ardışıklık ilişkisini tek paragrafta açıklamaları istenebilir.

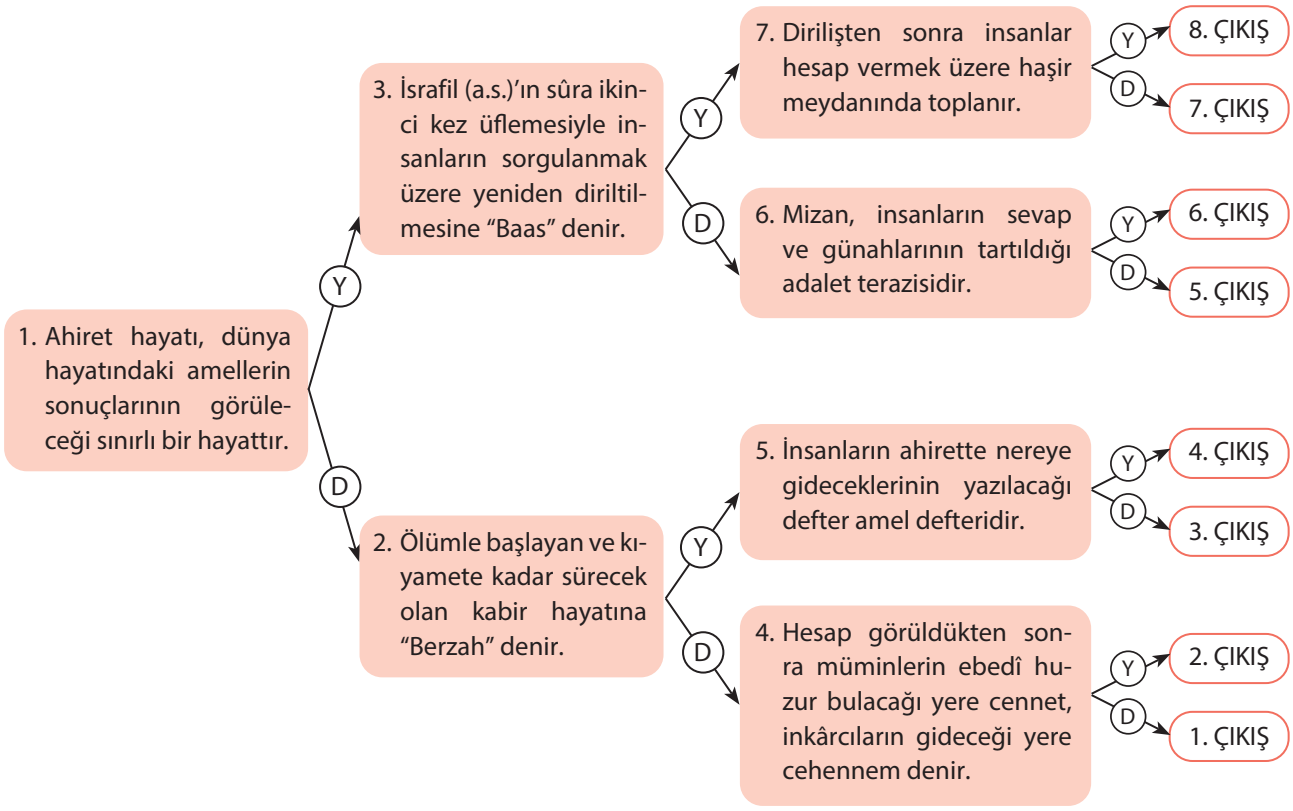
EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Ahiret Hayatını Anlıyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

1. TANILAYICI DALLANMIŞ AĞAÇTA İLERLİYORUM

Birinci ifadeden başlayınız. Her ifadeyi inceleyerek doğru (D) veya yanlış (Y) kararı veriniz ve ilgili oku izleyiniz. Ulaştığınız çıkış noktasını ve karar rotanızı aşağıya yazınız.

Karar Rotam (D/Y)	Ulaştığım Çıkış
.....	.....

2. AŞAMALAR ARASINDAKİ İLİŞKİYİ AÇIKLIYORUM

Aşağıdaki aşama çiftleri arasındaki ilişkiyi ders kitabındaki bilgilerden hareketle kendi cümlelerinizle açıklayınız.

Aşama çifti	İlişki açıklamam
Baas (Diriliş) – Haşir	.....
Mizan – Cennet/Cehennem	.....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim ilişki açıklaması: .....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI VE KABUL ÖLÇÜTLERİ

Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Beklenen karar rotası	Y – D – D
Beklenen çıkış	5. ÇIKIŞ
Tanılayıcı ham puan	3 doğru karar = 3 puan
Kullanım notu	Bu ham puan, Ek-3'teki 1. ölçüt için kanıt sağlar; nihai genel düzey tek başına çıkış puanına göre belirlenmez.

İlişki Açıklamaları İçin Kabul Ölçütleri

Aşama Çifti	Kabul Edilebilir Açıklama Çerçevesi
Baas-Haşir	Dirilişten sonra insanların hesap vermek üzere toplanması biçimindeki ardışıklık/bağlantı anlamını açıkça kuran ifadeler kabul edilir.
Mizan – Cennet/Cehennem	Hesap ve değerlendirme süreci ile nihai karşılık/sonuç arasında bağlantı kuran, ders kitabındaki anlatımla anlamca uyumlu ifadeler kabul edilir.

Öğretmen için kısa not:

- İlişki açıklamalarında ders kitabındaki anlam ilişkisini doğru kuran farklı ifadeler kabul edilir.
- Tanılayıcı dallanmış ağaçta öğrencinin ulaştığı çıkış kadar karar rotası da incelenir; böylece hatanın hangi karar noktasında oluştuğu görülür.
- Geri bildirim sonrasında düzeltilen ilişki açıklaması yeniden incelenebilir.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Ahiret Hayatını Anlıyorum

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurları inceleme	Tanılayıcı dallanmış ağaçta beklenen karar rotasını tutarlı biçimde izler ve 5. çıkışa ulaşır.	Karar rotasında iki doğru karar verir, bir karar noktasında kavram karışıklığı bulunur.	Yönlendirmeyle en az bir ifadeyi anlamına uygun değerlendirir ve karar rotasına ilişkin sınırlı fakat anlamlı kanıt sunar.	Tanılayıcı dallanmış ağaçtaki ifadelere ilişkin değerlendirilebilir karar kanıtı sunmaz.	....
2. Aşamalar arasındaki ilişkileri açıklama	Her iki aşama çifti arasındaki bağlantıyı doğru, açık ve ders kitabındaki süreçle uyumlu biçimde açıklar.	Aşama çiftlerinden birinin ilişkisini açık biçimde kurar, diğer açıklamada sınırlı eksiklik veya karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle bir aşama çiftine ilişkin sınırlı fakat anlamlı bir bağlantı açıklar.	Aşamalar arasındaki ilişkiye ilişkin değerlendirilebilir açıklama sunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 6
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	5-6 Yetkin | 3-4 Gelişmekte | 1-2 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tanılayıcı dallanmış ağaç ham puanı ayrıca tanılayıcı kayıt olarak kullanılabilir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

3. ETKİNLİK

Ünite	Melek ve Ahiret İnancı
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme *a) Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurları inceler.* *b) Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin unsurlar arasındaki ilişkileri açıklar.*

Etkinlik Adı: Ahiret Hayatının Aşamaları

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Ahiret hayatının aşamalarına ilişkin kavramların ders kitabındaki açıklamalarla birlikte inceleneceği belirtilir.
3. Birinci görevde öğrencilerden verilen ahiret hayatı kavramlarını incelemeleri ve her birinin anlamını kısa ifadelerle açıklamaları istenir.
4. İkinci görevde kavramların süreç içindeki yerlerini dikkate alarak uygun bir sıralama oluşturmaları için zaman ayrılır.
5. Üçüncü görevde öğrencilerin seçilen aşama çiftleri arasındaki ilişkiyi kendi cümleleriyle açıklamaları beklenir. Açıklamalarında "önce–sonra", "hazırlık–sonuç" veya "bir aşamadan diğerine geçiş" gibi ilişki ifadelerinden yararlanmalarına olanak sağlanır.
6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
7. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve hemen uygulayabileceği tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
8. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin sıralama veya ilişki açıklamalarından birini yeniden düzenlemelerine fırsat verilir, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Aşamaların anlamlarını doğru açıklamış ve aralarındaki geçişleri tutarlı biçimde ifade etmişsin. Aşamalar arasındaki ilişkiyi açıklarken sıralama veya süreç ilişkisine yer vermişsin.
Gelişmekte	Temel aşamaları tanımış ve sıralamada anlamlı bir yapı oluşturmuşsun. Karışan iki aşamayı ders kitabından yeniden karşılaştırıp aralarındaki ilişkiyi tek cümlede açıklayabilirsin.
Başlangıç	Bazı aşamaları doğru tanımışsın ve süreçle ilgili bir başlangıç oluşturmuşsun. Bir aşama çifti seçip ders kitabındaki açıklamaları tekrar inceledikten sonra aralarındaki ilişkiyi kısa bir cümleyle yazabilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Bir kavram ders kitabından birlikte incelenerek ilk açıklama veya ilişki kaydı oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Aşamaların bir kısmında önceden yerleştirilmiş zaman şeridi veya kavram kartları kullanılabilir.
- İlişki açıklamakta zorlanan öğrenciler için "... aşamasından sonra ... gerçekleşir." gibi cümle kalıbı sunulabilir.
- Ders kitabındaki ilgili paragraflar işaretlenerek arama alanı daraltılabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden aşamalar arasındaki ilişkileri gösteren daha ayrıntılı bir kavram haritası hazırlamaları istenebilir.
- Aynı öğrenme çıktısını derinleştirmek amacıyla seçtikleri üç aşama arasındaki ilişkiyi kısa bir paragrafla açıklamaları beklenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Ahiret Hayatının Aşamaları

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

1. Aşamaları İnceliyorum

Aşağıdaki kavramları ders kitabındaki bilgilerden yararlanarak kısa ve anlaşılır ifadelerle açıklayınız.

Ahiret Hayatına İlişkin Unsur	Kısa Açıklamam
Mizan	
Kabir Hayatı	
Baas	
Kıyamet	
Mahşer	
Ölüm	
Cennet ve Cehennem	

2. Aşamaları Sıralıyorum

Yukarıdaki kavramları ders kitabındaki anlatım akışına göre sıraya yerleştiriniz.

1	2	3	4	5	6	7

3. Aşamalar Arasındaki İlişkiyi Açıklıyorum

Aşağıdaki aşama çiftleri arasındaki ilişkiyi birer cümleyle açıklayınız. Açıklamanızda aşamaların hangi sırayla gerçekleştiğini ve birbirleriyle nasıl bağlantılı olduğunu belirtiniz.

Aşama Çifti	İlişki Açıklamam
Ölüm – Kabir Hayatı	
Kıyamet – Baas	
Mahşer – Mizan	
Mizan – Cennet/Cehennem	

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim ilişki açıklaması: .....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlikte öğrencinin kullandığı ders kitabındaki terminoloji esas alınır. Aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler kabul edilir. Sıralama ve ilişki açıklamalarında öğrencinin kavramlar arasında anlamlı ve tutarlı bağ kurması beklenir. Kavramların her biri için öğrencinin ders kitabındaki açıklamayla anlamca uyumlu kısa bir ifade yazması yeterlidir.

İlişki Açıklamaları İçin Kabul Ölçütleri:

İki kavram arasındaki sıra veya süreç ilişkisi ders kitabındaki anlatımla uyumlu olmalıdır.

Açıklama yalnız kavramları tekrar etmemeli, aralarındaki bağı ifade etmelidir.

Aynı anlamı taşıyan farklı cümleler de kabul edilir; birebir eşleşme aranmaz.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Aşamaları inceleme ve açıklama	Verilen aşamaları anlamlarına uygun, kısa ve doğru ifadelerle açıklar.	Aşamaların temel anlamlarını açıklar, iki kavramda eksiklik veya karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle en az iki aşamayı konuya uygun biçimde açıklar, diğer açıklamalar eksik veya karışıktır.	Aşamaların anlamına ilişkin değerlendirilebilir açıklama sunmaz.	....
2. Aşamaları süreç içinde sıralama	Aşamaları ders kitabındaki anlatım akışına uygun ve tutarlı biçimde sıralar.	Genel akışı doğru kurar, iki aşamanın yerinde karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle sürecin başlangıç ve son bölümlerine ilişkin sınırlı fakat anlamlı bir sıra oluşturur.	Sıralamaya ilişkin değerlendirilebilir kanıt sunmaz.	....
3. Aşamalar arasındaki ilişkiyi açıklama	Verilen aşama çiftleri arasındaki süreç ilişkisini açık, tutarlı ve kendi cümleleriyle açıklar.	İlişkiyi genel olarak açıklar, iki açıklamada bağın yönü veya gerekçesi eksik kalır.	Yönlendirmeyle en az bir aşama çifti arasında anlamlı bir ilişki kurar.	Aşamalar arasındaki ilişkiye ilişkin değerlendirilebilir açıklama sunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 9
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	8-9 Yetkin | 5-7 Gelişmekte | 1-4 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

4. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Hac, Umre ve Kurban
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.2.1. Hac ve umre ibadetlerini çözümleyebilme *a) İslam'ın temel kaynaklarından hareketle hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurları belirler.* *b) Hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.*

Etkinlik Adı: Hac ve Umre İbadetlerini Öğreniyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurların ders kitabı ve öğretmen tarafından sunulan güvenilir kaynaklardan hareketle ele alınacağı belirtilir.
3. Birinci görevde öğrencilerden yapılandırılmış griddeki hac ve umre unsurlarını incelemeleri; ortak unsurları, yalnız hacca özgü unsurları ve hac sürecinde ziyaret edilen mekânları belirlemeleri istenir.
4. İkinci görevde hac ve umre ibadetlerinin aşamalarını verilen unsurlardan hareketle düzenlemeleri için zaman ayrılır. Sıralamada ders kitabındaki sunum esas alınır.
5. Üçüncü görevde öğrencilerden hac ve umre arasında bir ortak unsur ile yalnız hacca özgü bir unsur seçerek bu unsurların iki ibadet arasındaki benzerliği ve farklılığı nasıl gösterdiğini kısa cümlelerle açıklamaları beklenir.

6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir. Farklı fakat güvenilir kaynakla uyumlu ve soruya uygun ifadeler kabul edilir.
7. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren geri bildirim verilir.
8. Geri bildirimden sonra öğrencilerin ilişki açıklamalarından veya sıralama kayıtlarından birini gözden geçirip düzeltmelerine fırsat verilir, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Hac ve umrede ortak olan unsurları ve yalnız hacca özgü unsurları doğru ayırmış, sıralamayı da tutarlı kurmuşsun. İlişki açıklamandaki bir cümleyi ders kitabındaki kavramla karşılaştırarak daha açık hâle getirebilirsin.
Gelişmekte	Ortak unsurları belirlemen doğru yönde. Hac sıralamasında veya yalnız hacca özgü unsurlardan birinde karışıklık bulunuyor. İlgili bölümü yeniden inceleyerek bir kaydını düzeltmen çalışmanı güçlendirebilir.
Başlangıç	Hac ve umreye ilişkin en az bir uygun unsur belirlemişsin. Bir ortak unsur ile yalnız hacca özgü bir unsuru yan yana inceleyerek aralarındaki farkı kısa bir cümleyle ifade etmen bir sonraki adım olabilir.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir kanıt bulunmadığını gösterir. Öğretmen rehberliğinde bir örnek unsur incelenerek ilk uygun kayıt oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Hac ve umre unsurları, görsel kavram kartları veya kısmen doldurulmuş karşılaştırma tablosuyla desteklenebilir.
- Ortak unsur / yalnız hacca özgü unsur ayrımında zorlanan öğrenciler için iki örnek birlikte sınıflandırılabilir; kalan örneklerin tamamlanması için kısa ipuçları verilebilir.
- Sıralamakta zorlanan öğrenciler için ders kitabındaki süreç görseli veya basamaklandırılmış liste kullanılabilir.

  İlişki açıklaması için "Her ikisinde de … bulunur." Ve "Yalnız hacda … bulunur." gibi cümle kalıpları sunulabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden hac ve umrede ortak olan iki unsuru seçerek bu unsurların iki ibadetteki işlevini karşılaştırmaları istenebilir.
- Hac ve umre arasındaki ortaklıkları ve farklılıkları gösteren kısa bir karşılaştırma tablosu veya kavram haritası hazırlamaları beklenebilir.
- Aynı öğrenme çıktısını derinleştirmek amacıyla bir hac unsurunun diğer bir unsurla süreç içindeki bağlantısını güvenilir bir kaynaktan destekleyerek açıklamaları istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Hac ve Umre İbadetlerini Öğreniyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Aşağıdaki görevleri ders kitabı ve öğretmen tarafından sunulan güvenilir kaynaklardan yararlanarak tamamlayınız. Cevaplarınızı ilgili alanlara açık ve anlaşılır biçimde yazınız.

1. HAC VE UMRE İBADETİ İLE İLGİLİ UNSURLARI BELİRLİYORUM

1 **İhram**	2 **Telbiye**	3 **Tavaf**	4 **Vakfe**
5 **Şavt**	6 **Arafat**	7 **Kâbe**	8 **Mina**
9 **Müzdelife**	10 **Safa-Merve**	11 **Şeytan Taşlama**	12 **Zemzem**

A) Hac ve umre ibadetlerinde ortak olarak bulunan unsurların numaralarını yazınız.

.....

B) Sadece hac ibadetinde bulunan unsurların numaralarını yazınız.

.....

C) Hac ibadetinin yapılışı sürecinde ziyaret edilen mekânların numaralarını yazınız.

.....

2. HAC VE UMRE İBADETLERİNDE SÜREÇ İLİŞKİLERİNİ BELİRLİYORUM

A) Aşağıdaki hac aşamalarını, ders kitabınızda verilen sıralamayı esas alarak doğru sıraya yazınız.

a. Arafat'ta vakfe yapmak **1.** .....

b. Mikat sınırında ihrama girmek **2.** .....

c. Şeytan taşlamak **3.** .....

d. Tavaf yapmak **4.** .....

e. Müzdelife'de gecelemek **5.** .....

f. Mina'ya gitmek **6.** .....

g. Safa ile Merve arasında sa'y yapmak **7.** .....

h. Saçları kısaltmak veya tıraş olmak **8.** .....

ı. Veda tavafı yapmak **9.** .....

i. İhramdan çıkmak **10.** .....

B) Umre ibadetinin aşamalarını ders kitabınızdaki sunuma göre sıralayınız.

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

3. HAC VE UMRE ARASINDAKİ İLİŞKİYİ AÇIKLIYORUM

"Hac ve Umre İbadeti İle İlgili Unsurları Belirliyorum" bölümünden yararlanınız.

Seçtiğim ortak unsur	.....
Yalnız hacca özgü seçtiğim unsur	.....
Benzerlik ve farklılık açıklamam	.....

Geri bildirimden sonra düzelttiğim/geliştirdiğim kayıt: .....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

1. Yapılandırılmış Grid

Öğretmen ders kitabındaki açıklamaları esas alır. Aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler de kabul edilir.

A) Ortak unsurlar: İhram, telbiye, tavaf, Kâbe, Safa-Merve ve kaynakta ortak olarak sunulan diğer uygun unsurlar ders kitabıyla uyumluysa kabul edilir.

B) Yalnız hacca özgü unsurlar: Arafat/vakfe, Mina, Müzdelife ve şeytan taşlama gibi kaynakta hacla ilişkilendirilen unsurlar kabul edilir.

C) Ziyaret edilen mekânlar: Kâbe, Arafat, Mina, Müzdelife, Safa-Merve gibi öğrencinin ders kitabındaki süreçle uyumlu seçtiği mekânlar kabul edilir.

2. Sıralama görevleri

Hac ve umrenin uygulama ayrıntılarında ders kitabındaki anlatım ve etkinlikte kullanılan süreç sırası esas alınır. Öğrencinin aynı süreci farklı ama tutarlı bir ifadeyle yazması anlamı koruduğu sürece kabul edilir.

3. İlişki açıklaması

Kabul edilebilir örnek: "Hac ve umrede ihrama girilir ve tavaf yapılır. Arafat vakfesi ise hac ibadetine özgüdür." Aynı anlamı taşıyan, ortaklık ve farklılığı doğru gösteren başka ifadeler de kabul edilir.

Öğretmen İçin Kısa Notlar

Yapılandırılmış griddeki ham doğru sayısı tanılayıcı bilgi olarak kullanılabilir; genel performans kararı yalnız ham doğru sayısına bağlanmaz.

Öğrencinin ilişki açıklaması, seçtiği unsurlarla tutarlıysa birebir cevap eşleşmesi aranmaz.

Geri bildirim sonrasında yapılan düzeltme ilgili ölçütte yeniden incelenebilir, ilk ve düzeltilmiş kanıt birlikte izlenebilir

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek öğrenci kanıtı
Yetkin	"İhram ve tavaf hem hacda hem umrede vardır. Arafat'ta vakfe ise hacca özgüdür; bu yüzden hac ve umre bazı uygulamalarda benzer, bazı uygulamalarda farklıdır."
Gelişmekte	"İhram ikisinde de vardır. Arafat hacdadır." Açıklama doğru ancak ilişkinin anlamı sınırlı ifade edilmiştir.
Başlangıç	"Tavaf ortaktır." Yönlendirmeyle tek bir doğru ilişki kanıtı sunulmuştur.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Hac ve Umre İbadetlerini Öğreniyorum

Kullanım: Her ölçüt 3-2-1-0 düzeyinde değerlendirilir. Başlangıç, sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Hac ve umre unsurlarını belirleme	Yapılandırılmış gridteki unsurları hac ve umre bağlamında doğru tanır, ortak ve yalnız hacca özgü unsurları tutarlı biçimde ayırır.	Aşamaların temel anlamlarını açıklar, iki kavramda eksiklik veya karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle en az iki aşamayı konuya uygun biçimde açıklar, diğer açıklamalar eksik veya karışıktır.	Aşamaların anlamına ilişkin değerlendirilebilir açıklama sunmaz.	....
2. Mekân ve ibadet unsuru ilişkisini belirleme	Hac sürecinde ziyaret edilen mekânları ilgili unsurlardan doğru seçer ve görevde uygun biçimde kaydeder.	Genel akışı doğru kurar, iki aşamanın yerinde karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle sürecin başlangıç ve son bölümlerine ilişkin sınırlı fakat anlamlı bir sıra oluşturur.	Sıralamaya ilişkin değerlendirilebilir kanıt sunmaz.	....
3. Hac ve umre süreç ilişkisini düzenleme	Hac ve umre aşamalarını ders kaynağındaki sunumla uyumlu ve birbirini izleyen bir süreç olarak düzenler.	Süreç genel olarak tutarlıdır, bir aşamanın yeri veya bir kayıt sınırlı biçimde karışıktır.	Yönlendirmeyle sürecin başlangıcını ve en az bir sonraki aşamayı doğru ilişkilendirir, kalan sıra eksik veya karışıktır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir sıralama kanıtı sunmaz.	....
4. Hac ve umre arasındaki ilişkiyi açıklama	Bir ortak unsur ve yalnız hacca özgü bir unsur üzerinden iki ibadetin benzerlik ve farklılığını açık ve doğru cümlelerle ifade eder.	Ortaklık ve farklılıktan birini açık, diğerini sınırlı açıklamayla ifade eder.	İpucundan hareketle ortaklık veya farklılıktan birini konuya uygun kısa bir cümleyle ifade eder.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir açıklama sunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

5. ETKİNLİK

Ünite	Hac, Umre ve Kurban
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.2.1. Hac ve umre ibadetlerini çözümleyebilme *a) İslam'ın temel kaynaklarından hareketle hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurları belirler.* *b) Hac ve umre ibadetleriyle ilgili unsurlar arasındaki ilişkileri belirler.*

Etkinlik Adı: Hac ve Umre Tablosu

Kullanılacak Materyaller	Ölçme ve Değerlendirme Araçları
Çalışma Kâğıdı (Ek-1)	Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Hac ve umre ibadetlerine ilişkin unsurların temel kaynaklardan hareketle inceleneceği belirtilir.
3. Öğrencilerden hac ibadetine özgü, umre ibadetine özgü ve her iki ibadette ortak olan özellikleri belirleyerek tablonun ilgili bölümlerine kaydetmeleri istenir.
4. Tabloyu tamamlamaları ve yazdıkları unsurların ilgili bölüme uygunluğunu ders kitabı veya öğretmen tarafından sunulan kaynakla kontrol etmeleri için zaman ayrılır.
5. Öğrencilerin bir ortak unsur ile hacca özgü bir unsuru seçerek hac ve umre arasındaki ilişkiyi kısa cümlelerle açıklamaları beklenir.

6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
7. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adımı içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
8. Geri bildirimden sonra öğrencilerin tablodaki bir sınıflandırmayı veya ilişki açıklamasını gözden geçirip düzeltmelerine fırsat verilir, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin tablodaki ve ilişki açıklamalarına göre uyarlanır. Her geri bildirim; güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Hac ve umreye ait unsurları uygun bölümlere yerleştirmiş, ortak ve farklı özellikler arasındaki ilişkiyi açık bir gerekçeyle ifade etmişsin. Bir örneğini kullandığın kaynakla yeniden karşılaştırarak açıklamana küçük bir ayrıntı ekleyebilirsin.
Gelişmekte	Tabloda temel unsurları doğru ayırmışsın. Birkaç sınıflandırmada veya ilişki açıklamasında eksiklik bulunuyor. Bu maddelerden birini kaynakta yeniden kontrol ederek daha açık bir ilişki cümlesine dönüştürebilirsin.
Başlangıç	Çalışmanda hac ve umreye ilişkin doğru örnekler bulunuyor ancak bazı unsurların hangi bölüme ait olduğu ve aralarındaki bağlantı henüz net değil. Bir ortak unsur seçerek iki ibadette nasıl yer aldığını kısa bir cümleyle açıklamayı deneyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Ders kitabındaki bir örnek birlikte incelenerek tabloda ilk uygun kayıt oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Hac ve umreye ait kavramlar görsel kavram kartları ve kısa açıklamalarla desteklenebilir.
- Tabloya bir örnek madde birlikte yerleştirilebilir; kalan bölümlerin tamamlanması için kısa ipuçları verilebilir.
- Unsurları ayırmakta zorlanan öğrenciler için ders kitabındaki ilgili sayfa veya paragraf işaretlenerek arama alanı daraltılabilir.
- Gerektiğinde her bölümde bir örneğin önceden verildiği kısmen doldurulmuş tablo kullanılabilir.

Zenginleştirme

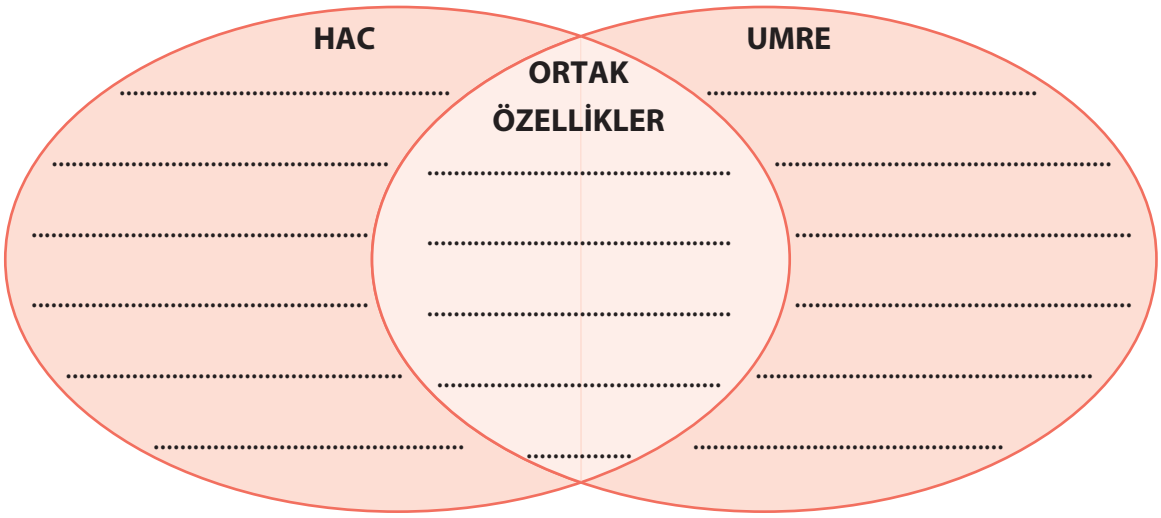
- Öğrencilerden seçtikleri iki ortak unsurun hac ve umredeki yerini karşılaştırmaları istenebilir.
- Hacca özgü bir unsurun ibadetin bütünü içindeki işlevini kısa bir açıklamayla ilişkilendirmeleri beklenebilir.
- Tablodaki sınıflandırmayı aynı öğrenme çıktısını derinleştiren kısa bir karşılaştırma tablosuna dönüştürmeleri istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Hac ve Umre Tablosu

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Ders kitabı ve öğretmen tarafından sunulan temel kaynaklardan edindiğiniz bilgilerden hareketle aşağıdaki tabloyu doldurunuz. Hacca özgü özellikleri sol bölüme, umreye özgü özellikleri sağ bölüme, her iki ibadette ortak olan özellikleri kesişim alanına yazınız. Her bölüme beş uygun ifade yazılması beklenmektedir.

2. Unsurlar Arasındaki İlişkiyi Belirliyorum

a) Tabloda ortak özellikler bölümüne yazdığınız bir unsuru seçiniz. Bu unsurun hem hac hem umre ibadetinde yer almasını kısa bir cümleyle açıklayınız.

Cevabım: .....

.....

b) Hacca özgü özellikler bölümüne yazdığınız bir unsuru seçiniz. Bu unsurun hac ile umre arasındaki farkı nasıl gösterdiğini kısa bir cümleyle açıklayınız.

Cevabım: .....

.....

Geri bildirimden sonra düzelttiğim / geliştirdiğim bölüm: .....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Aşağıdaki maddeler, öğrencinin kullandığı ders kitabı ve öğretmen tarafından sunulan temel kaynaklarla uyumlu yanıtların kabul edilmesini sağlayan örnekler olarak kullanılır. Cevaplarda birebir eşleşme aranmaz.

Görev / Alan	Kabul Ölçütü	Örnek Kabul Edilebilir Kanıt
Hacca özgü özellikler	Yalnız hac ibadetinde bulunan veya hac uygulamasını umreden ayıran unsurlar ilgili bölüme yazılmış olmalıdır.	Arafat/vakfe, Müzdelife, Mina'da şeytan taşlama gibi hac sürecine ait unsurlar veya haccın hükmü, zamanı gibi hususlar kullanılan kaynakla uyumluysa kabul edilebilir.
Umreye özgü özellikler	Umreyi hacdan ayıran özellikler, kullanılan ders kitabı veya temel kaynakla uyumlu biçimde yazılmış olmalıdır.	Umrenin hükmü, zamanı gibi hususlar kullanılan kaynakla uyumluysa kabul edilebilir.
Ortak özellikler	Hac ve umrede ortak olarak yer alan uygulama veya kavramlar kesişim alanına yazılmış olmalıdır.	Etkinlikte yer alan ihram, tavaf ve Safa-Merve arasında sa'y gibi ortak unsurlar, kullanılan kaynakla uyumlu biçimde kabul edilebilir.
İlişki açıklaması	Öğrenci seçtiği unsurun neden ortak veya neden ayırt edici olduğunu hac-umre bağlamında açık bir cümleyle belirtmelidir.	"Tavaf her iki ibadette de Kâbe çevresinde yapılır." türünde kaynakla uyumlu ilişki açıklamaları kabul edilir.

Öğretmen İçin Kısa Kabul Notları

Aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler, öğrencinin kullandığı güvenilir kaynakla uyumluysa kabul edilir.

Doğru bir unsur yanlış bölüme yazılmışsa tam performans kanıtı sayılmaz, geri bildirim sonrasında doğru bölüme taşınmasına fırsat verilir.

İlişki sorularında tek bir cümle kalıbı aranmaz, unsur ile hac/umre ilişkisini doğru ve anlaşılır biçimde kurması yeterlidir.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Hac ve Umre Tablosu

Her ölçüt 3-2-1-0 düzeyinde değerlendirilir. Başlangıç, sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Hacca özgü unsurları belirleme	Hacca özgü unsurları ilgili bölüme doğru ve tutarlı biçimde yerleştirir.	Hacca özgü temel unsurları doğru yerleştirir, bir sınıflandırmada eksiklik veya karışıklık bulunabilir.	Bazı hac unsurlarını doğru belirler ancak sınıflandırmalarında belirgin eksiklikler bulunur.	Hacca özgü unsurlara ilişkin değerlendirilebilir bir kayıt sunmaz.	....
2. Umreye özgü unsurları belirleme	Umreyi hacdan ayıran özellikleri kullanılan kaynakla uyumlu ve doğru biçimde ilgili bölüme kaydeder.	Umreyi ayıran temel özellikleri genel olarak doğru kaydeder, bir ifadede eksiklik bulunabilir.	Temel düzeyde bir ayırt edici özellik kaydeder, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Umreye özgü özelliklere ilişkin değerlendirilebilir bir kayıt sunmaz.	....
3. Ortak unsurları belirleme	Her iki ibadette ortak olan unsurları kesişim alanına doğru ve tutarlı biçimde yerleştirir.	Ortak unsurların temel olanlarını doğru belirler, sınırlı bir eksiklik bulunabilir.	İpuçlarından hareketle ortak bir unsuru doğru belirler, diğer kayıtlar eksik veya uygun değildir.	Ortak unsurlara ilişkin değerlendirilebilir bir kayıt sunmaz.	....
4. Unsurlar arasındaki ilişkiyi açıklama	Seçtiği ortak ve ayırt edici unsurların hac-umre ilişkisini açık, doğru ve gerekçeli cümlelerle ifade eder.	İlişkiyi doğru kurar, açıklamasında küçük bir gerekçe veya açıklık eksikliği bulunur.	İlişkinin temel yönünü ifade eder ancak gerekçesi sınırlı veya kısmen belirsizdir.	Hac ve umre unsurları arasındaki ilişkiye dair değerlendirilebilir bir açıklama sunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Kararlar ölçüt profiline göre verilir; tekil 0 genel düzeyi değiştirmez.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Hac, Umre ve Kurban
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.2.2. Kurban ibadetini yapılandırabilme *a) Kurban ibadetiyle Hz. İsmail kıssası arasında nedensel ilişki ortaya koyar.* *b) Kurban ibadeti hakkında İslam'ın temel kaynaklarından elde ettiği bilgilerden hareketle uyumlu bir bakış açısı geliştirir.*

Etkinlik Adı: Kurbanın Anlamı

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır, performans düzeylerinin ne anlama geldiği kısaca açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır ve örnek olay metnini bireysel olarak okumaları için süre verilir.
3. Öğrencilerden etkinlikteki ilk dört soruyu metindeki kanıtlardan hareketle tamamlamaları istenir.
4. Hz. İbrahim ve Hz. İsmail kıssası ile kurban ibadeti arasındaki nedensel ilişkiyi açıklayan bölümün tamamlanması beklenir.
5. Öğrencilere, kurban ibadetinin anlamına ilişkin kendi bakış açılarını metindeki temel kaynak bilgileriyle uyumlu biçimde ifade etmeleri için süre verilir.

6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
7. Öğrencilere güçlü yönü, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adımı içeren kısa sözlü veya yazılı geri bildirim verilir.
8. Geri bildirimden sonra öğrencilerin nedensel ilişki veya bakış açısı açıklamalarından birini gözden geçirip yeniden düzenlemelerine olanak sağlanır, ilgili ölçüt tekrar incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları toplam puandan çok öğrencinin ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirimler öğrencinin çalışmasındaki kanıta göre uyarlanır, hazır cümleler aynen kullanılmaz. Her geri bildirim güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek bir sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Hz. İbrahim ve Hz. İsmail kıssasındaki teslimiyet ile kurban ibadetinin anlamı arasında açık bir neden-sonuç ilişkisi kurmuşsun. Bakış açını metindeki temel kaynak bilgileriyle desteklemişsin. Açıklamana kıssadaki bir ayrıntıyı daha ekleyerek gerekçeni daha da belirginleştirebilirsin.
Gelişmekte	Kıssa ile kurban ibadeti arasındaki temel bağlantıyı doğru kurmuşsun. Bakış açında paylaşma ve teslimiyet vurgusu var, neden-sonuç ilişkisini vurgulaman açıklamanı güçlendirebilir.
Başlangıç	Cevabında kurban ibadetinin paylaşma veya teslimiyet yönlerinden birine değinmişsin. Kıssadaki olayla bu anlam arasında daha açık bir bağlantı kurduğunda düşüncen daha anlaşılır hâle gelebilir.
Performans Gözlenmedi	Bu bölümde henüz değerlendirilebilir bir açıklama bulunmuyor. Metindeki Hz. İbrahim ve Hz. İsmail kıssasını yeniden inceleyip ilişkiyi gösteren kısa bir cümle oluşturabilirsin.

Farklılaştırma

Destekleme

- Kıssa–kurban ilişkisini gösteren kısmen doldurulmuş neden-sonuç şemaları kullanılabilir.
- Metindeki anahtar ifadeler işaretlenerek öğrencinin kanıt bulma alanı daraltılabilir.
- Bakış açısı cümlesi oluşturmakta zorlanan öğrenciler için "Kıssadaki … olayı, kurban ibadetinde … anlamını gösterir." gibi cümle kalıpları sunulabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden kıssa, teslimiyet, fedakârlık, paylaşma ve dayanışma kavramları arasındaki bağlantıyı bir kavram ağıyla göstermeleri beklenebilir.
- Aynı öğrenme çıktısını derinleştirmek amacıyla kurban ibadetinin anlamını iki farklı temel kaynak bilgisinden hareketle karşılaştırmalı biçimde açıklamaları istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Kurbanın Anlamı

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Aşağıdaki örnek olayı dikkatlice okuyunuz. Soruları metinden ve öğrendiklerinizden hareketle kendi cümlelerinizle cevaplayınız.

7. sınıf öğrencisi Elif, Kurban Bayramı yaklaşırken ailesinin bayram hazırlıkları yaptığını fark eder. Evde bayram temizliği yapılmakta, akraba ziyaretleri konuşulmakta ve kurban etinin kimlerle paylaşılacağı planlanmaktadır. Elif bütün bu hazırlıkları dikkatle izler ancak zihninde bir soru oluşur: "Biz neden kurban kesiyoruz?"

O akşam babası, kurban etinden bir kısmının akrabalara, bir kısmının komşulara, bir kısmının da ihtiyaç sahibi ailelere verileceğini söyler. Annesi de bayramların paylaşma ve yardımlaşma duygusunu güçlendirdiğini anlatır. Elif bu açıklamaları dinler fakat kurban ibadetinin asıl anlamını tam olarak kavrayamaz.

Bayram sonrasında din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğretmen, kurban ibadetini anlatır. Önce kurban kelimesinin Allah'a yakınlaşma anlamıyla ilişkili olduğunu söyler. Ardından Hz. İbrahim ve Hz. İsmail kıssasından bahseder. Hz. İbrahim'in Allah'a olan bağlılığını, Hz. İsmail'in ise Allah'ın emrine karşı gösterdiği teslimiyeti açıklar. Elif, öğretmenini dinledikçe kurban ibadetinin sadece hayvan kurban etmekten ibaret olmadığını anlamaya başlar. Hz. İbrahim ve Hz. İsmail kıssası ile kurban ibadeti arasında Allah'a teslimiyet, bağlılık ve fedakârlık açısından güçlü bir ilişki olduğunu fark eder.

Öğretmen dersin devamında kurban ibadetinin toplumsal yönünü de açıklar. Kurban etinin ihtiyaç sahipleriyle paylaşılmasının insanlar arasında sevgi, kardeşlik ve dayanışma duygularını güçlendirdiğini belirtir. Kurban ibadetinin hem Allah'a yakınlaşmayı hem de insanlara karşı duyarlı olmayı öğrettiğini ifade eder.

Okuldan eve döndüğünde Elif ailesine şöyle der: "Bugün kurban ibadetinin sadece et paylaşmak olmadığını öğrendim. Hz. İbrahim ve Hz. İsmail kıssası bize Allah'a bağlılığı, teslimiyeti ve fedakârlığı gösteriyor. Kurban ibadeti de bu anlamları hatırlatıyor. Aynı zamanda ihtiyaç sahipleriyle paylaşarak yardımlaşmayı güçlendiriyor."

Babası Elif'in söylediklerini dikkatle dinler ve "Evet kızım, kurban ibadetinin temelinde teslimiyet, samimiyet, fedakârlık ve yardımlaşma vardır." der. Elif artık Kurban Bayramı'na farklı bir gözle bakar. Bayramın yalnızca ziyaretlerden, ikramlardan ve et dağıtımından ibaret olmadığını insanın Allah'a bağlılığını güçlendiren ve toplumda yardımlaşma bilincini artıran önemli bir ibadet olduğunu fark eder.

1. **Elif hangi durumla karşılaşmıştır?**

.....

.....

2. **Elif başlangıçta kurban ibadetini nasıl anlamaktadır?**

.....

.....

3. **Kurban ibadeti bireysel olarak insana hangi duygu ve davranışları kazandırır?**

.....

.....

4. **Kurban ibadeti toplumsal olarak hangi faydaları sağlar?**

.....

.....

5. **Hz. İsmail kıssası ile kurban ibadeti arasında nasıl bir ilişki vardır? Kıssadaki olayın kurban ibadetinin anlamını nasıl açıkladığını belirtiniz.**

.....

.....

.....

6. **Siz Elif'in yerinde olsaydınız kurban ibadetinin anlamını nasıl açıklardınız? Cevabını metinde yer alan İslam'ın temel kaynaklarına dayalı bilgilerle uyumlu en az iki gerekçeyle destekleyiniz.**

.....

.....

.....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim/düzelttiğim cümle: .....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Açık uçlu soruların cevaplarında birebir eşleşme aranmaz. Metinle ve öğrenme çıktısıyla uyumlu, aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler de kabul edilir.

Görev	Kabul Ölçütü / Örnek Cevap
1. Ana karakter ve durum	Elif; Kurban Bayramı hazırlıkları sırasında kurban ibadetinin neden yapıldığını ve yalnızca et dağıtmak anlamına gelip gelmediğini sorgular.
2. Başlangıçtaki anlayış	Kurbanı daha çok et dağıtma/paylaşma yönüyle düşünür; ibadetin teslimiyet, bağlılık ve fedakârlık boyutunu henüz tam kavrayamaz.
3. Bireysel kazanımlar	Allah'a bağlılık, teslimiyet, samimiyet, fedakârlık, merhamet, şükür gibi metinle uyumlu kazanımlar kabul edilir.
4. Toplumsal faydalar	Paylaşma, yardımlaşma, dayanışma, kardeşlik, sevgi ve ihtiyaç sahiplerine duyarlılık gibi metinle uyumlu sonuçlar kabul edilir.
5. Nedensel ilişki	Kıssada Hz. İbrahim'in bağlılığı ve Hz. İsmail'in teslimiyeti/fedakârlığı, kurban ibadetinin Allah'a bağlılık ve teslimiyet anlamını açıklayan temel olay olarak ilişkilendirilir. Yalnız "kıssa kurbanla ilgilidir" türü bağlantısız ifadeler tam kanıt sayılmaz.
6. Uyumlu bakış açısı	Öğrencinin bakış açısı; kurbanın Allah'a yakınlaşma, teslimiyet, samimiyet, fedakârlık ve paylaşma/yardımlaşma anlamlarıyla uyumlu olmalı; metindeki temel kaynak bilgilerine dayalı en az iki gerekçe içermelidir.

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek Öğrenci Cevabı
Yetkin	"Hz. İbrahim'in Allah'ın emrine bağlı kalması ve Hz. İsmail'in teslimiyet göstermesi, kurbanın Allah'a bağlılık ve fedakârlık anlamını açıklar. Bu yüzden kurban yalnız et paylaşmak değildir; Allah'a yakınlaşmayı ve ihtiyaç sahipleriyle dayanışmayı da hatırlatır."
Gelişmekte	"Hz. İsmail kıssası kurban ibadetinin teslimiyet boyutunu gösterir. Kurban ayrıca ihtiyaç sahipleriyle paylaşmayı sağlar. Bu nedenle ibadet hem Allah'a bağlılık hem yardımlaşmayla ilgilidir."
Başlangıç	"Kurban paylaşmayı ve yardım etmeyi öğretir. Hz. İsmail kıssasında da Allah'a itaat vardır."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Kurbanın Anlamı

Her ölçüt 3-2-1-0 düzeyinde puanlanır. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını ifade eder.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Kıssa ile kurban ibadeti arasında nedensel ilişki kurma	Kıssadaki olayları kurban ibadetinin teslimiyet, bağlılık ve fedakârlık boyutlarıyla açık bir neden-sonuç ilişkisi içinde açıklar.	Temel neden-sonuç ilişkisini doğru kurar, açıklamada bir bağlantı veya ayrıntı sınırlı kalır.	Kıssa ile kurban ibadeti arasında sınırlı fakat anlamlı bir bağlantı kurar, neden-sonuç açıklaması yüzeyseldir.	Kıssa ile kurban ibadeti arasında değerlendirilebilir bir ilişki açıklaması sunmaz.	....
2. Kurban ibadetinin anlamını yapılandırma	Kurban ibadetinin Allah'a yakınlaşma, teslimiyet/fedakârlık ve paylaşma boyutlarını bütünlüklü biçimde açıklar.	Kurban ibadetinin temel anlamlarının çoğunu doğru açıklar, bir boyut eksik veya sınırlıdır.	Temel düzeyde bir veya iki doğru anlamı ifade eder, açıklamalar sınırlıdır.	Kurban ibadetinin anlamına ilişkin değerlendirilebilir bir açıklama sunmaz.	....
3. Temel kaynak bilgileriyle uyumlu bakış açısı geliştirme	Kurban ibadeti hakkında metindeki temel kaynak bilgileriyle uyumlu, açık ve tutarlı bir bakış açısı geliştirir.	Bakış açısı genel olarak temel kaynak bilgileriyle uyumludur, açıklamada sınırlı tutarsızlık veya eksiklik vardır.	Metindeki bir temel bilgiden hareketle konuya uygun bir bakış açısı ifade eder, bütünlük sınırlıdır.	Temel kaynak bilgileriyle ilişkilendirilebilen değerlendirilebilir bir bakış açısı sunmaz.	....
4. Bakış açısını gerekçelendirme	Bakış açısını metindeki en az iki uygun bilgi/kanıtla açık ve tutarlı biçimde gerekçelendirir.	En az bir uygun dayanak kullanır ve gerekçesi büyük ölçüde anlaşılırdır, ikinci dayanak zayıf veya eksiktir.	Bir uygun dayanak belirtir, dayanak ile görüş arasındaki bağ sınırlıdır.	Bakış açısını destekleyen değerlendirilebilir bir dayanak sunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

7. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Hac, Umre ve Kurban
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.2.2. Kurban ibadetini yapılandırabilme *a) Kurban ibadetiyle Hz. İsmail kıssası arasında nedensel ilişki ortaya koyar.* *b) Kurban ibadeti hakkında İslam'ın temel kaynaklarından elde ettiği bilgilerden hareketle uyumlu bir bakış açısı geliştirir.*

Etkinlik Adı: Kurban İbadetini Anlıyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Okuma metninin kurban ibadeti ile Hz. İsmail kıssası arasındaki ilişkiyi ve kurban ibadetinin anlamını düşünmek amacıyla kullanılacağı belirtilir.
3. Öğrencilerin okuma metnini dikkatle incelemeleri ve kıssadaki olay, bu olayın yansıttığı değerler ve kurban ibadeti arasındaki bağlantıları belirlemeleri beklenir.
4. Birinci görevde öğrencilerden kıssadaki olay ile kurban ibadeti arasında nedensel ilişki kurmaları ve bu ilişkinin kurban ibadetinin anlamı bakımından önemini kendi cümleleriyle açıklamaları istenir.
5. İkinci görevde öğrencilerin metinde yer alan görüşleri değerlendirmeleri için zaman ayrılır. İslam'ın temel kaynaklarından edindikleri bilgilerle uyumlu bir bakış açısı oluşturmaları ve bu bakış açısını metin/kaynak bilgisiyle gerekçelendirmeleri beklenir.

6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
7. Öğrencilere çalışmasındaki güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve hemen uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
8. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin bir nedensel ilişki açıklamasını veya bakış açısı cümlesini gözden geçirip yeniden düzenlemelerine fırsat tanınır, ilgili ölçüt tekrar incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıtı, gelişim ihtiyacını ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Kıssadaki teslimiyet ve fedakârlık ile kurban ibadetinin anlamı arasındaki nedensel bağı açık biçimde kurmuşsun. Bakış açını metindeki temel kaynak bilgileriyle de desteklemişsin. Açıklamandaki en güçlü dayanağı daha görünür hâle getiren kısa bir sonuç cümlesi eklenebilir.
Gelişmekte	Kıssa ile kurban ibadeti arasındaki temel bağlantıyı kurmuşsun ve kurbanın amacıyla ilgili uygun bir görüş oluşturmuşsun. Gerekçende kıssadaki olayın hangi sonucu doğurduğunu daha açık belirtmek açıklamanı güçlendirebilir.
Başlangıç	Çalışmanda kurban ibadetinin teslimiyet, paylaşma veya Allah'a yakınlaşma yönlerinden birine ilişkin anlamlı bir başlangıç var. Metindeki bir olayı bu düşünceyle doğrudan ilişkilendiren kısa bir cümle eklenmesi açıklamanı daha anlaşılır hâle getirebilir.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir kanıt bulunmadığını gösterir. Okuma metninden bir olay veya kaynak bilgisi birlikte seçilerek ilk ilişki ya da bakış açısı cümlesi oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Kıssadaki olay, değer ve sonuç ilişkisini gösteren üç sütunlu basamaklandırılmış bir tablo kullanılabilir.
- Nedensel ilişki kurmakta zorlanan öğrenciler için "Bu olay gerçekleştiği için… / Bu durum kurban ibadetinde… anlamına gelir." gibi cümle kalıpları verilebilir.
- Bakış açısını temel kaynak bilgisiyle ilişkilendirmekte zorlanan öğrencilerle ders kitabındaki ilgili bölüm kısa parçalar hâlinde yeniden incelenebilir.
- Gerekirse okuma metnindeki anahtar ifadeler işaretlenerek öğrencinin ilgili kanıtı bulması kolaylaştırılabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden kurban ibadetinin teslimiyet, takva, paylaşma ve toplumsal dayanışma boyutlarını aynı bakış açısı içinde ilişkilendiren daha kapsamlı bir açıklama oluşturmaları istenebilir.
- Aynı öğrenme çıktısını derinleştirmek amacıyla farklı bir kurban örneği veya kısa bir temel kaynak bilgisi verilerek öğrencinin mevcut bakış açısını yeni kanıtla sınaması sağlanabilir.
- Öğrencilerden kıssadaki teslimiyet temasının günümüz yaşamındaki sorumluluk ve fedakârlık örnekleriyle bağını açıklayan kısa bir paragraf hazırlamaları beklenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Kurban İbadetini Anlıyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Okuma metnini dikkatlice inceleyiniz. Soruları metinden ve ders kitabında öğrendiğiniz temel kaynak bilgilerinden hareketle kendi cümlelerinizle cevaplayınız.

Kurban Bayramı'na birkaç gün kala 7. sınıf öğrencileri okulun "Paylaşma ve Dayanışma" temalı panosunu hazırlamak için grup çalışması yapmaktadır.

Zeynep, kurbanın yalnızca ihtiyaç sahiplerine et ulaştırmak amacıyla yapıldığını söyler. Ali, kurban ibadetinin Hz. İsmail kıssasıyla bağlantılı olduğunu bildiğini, fakat bu bağlantının anlamını tam açıklayamadığını ifade eder. Merve ise kurban ibadetinin Allah'a (cc) yakınlaşmak amacıyla yerine getirildiğini söyler.

Öğrenciler araştırmalarını sürdürürken Hz. İbrahim'in gördüğü rüya doğrultusunda oğlu Hz. İsmail'i emrine teslimiyet ve fedakârlık bilinciyle sınanan bir imtihan yaşadığını; Hz. İsmail'in de bu emre gönülden teslim olduğunu ve Allah'ın (cc) onların samimi teslimiyetini kabul ederek Hz. İsmail'in yerine bir kurbanlık verdiğini öğrenirler.

Öğrenciler, bu kıssanın Müslümanlar için Allah'a (cc) bağlılık, teslimiyet ve fedakârlığın önemli bir sembolü olduğunu fark ederler. Kurban ibadetinin Allah'a (cc) yakınlaşma niyetiyle yerine getirildiğini; paylaşma, yardımlaşma, şükür, merhamet ve toplumsal dayanışmayı güçlendirdiğini öğrenirler. Ayrıca kurban ibadetinin sadece kurban kesmekten ibaret olmadığını; samimiyet, takva ve Allah'a (cc) bağlılık bilinciyle anlam kazandığını belirlerler.

1. NEDENSEL İLİŞKİ KURUYORUM

Kıssada gerçekleşen temel olay nedir?	.....
Bu olay hangi değerleri / anlamları gösterir?	.....
Bu olay kurban ibadetinin anlamıyla nasıl bağlantılıdır?	.....
Sonuç cümlem	.....

2. KAYNAKLARLA UYUMLU BAKIŞ AÇIMI GELİŞTİRİYORUM

Metindeki Zeynep, Ali ve Merve'nin görüşlerini birlikte değerlendiriniz. Kurban ibadetinin yalnız bir yönüyle açıklanıp açıklanamayacağına karar veriniz. İslam'ın temel kaynaklarından edindiğiniz bilgilerle uyumlu kendi bakış açınızı 4-5 cümleyle yazınız ve en az iki dayanak belirtiniz.

Bakış açım:

.....

.....

1. dayanağım:

.....

2. dayanağım:

.....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim/düzelttiğim cümle: .....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlik açık uçlu yanıtlar içerdiğinden tek bir sözcük dizisi beklenmez. Aşağıdaki maddeler kabul edilebilir yanıtların kapsamını gösterir. Öğrencinin metin ve ders kitabındaki temel kaynak bilgileriyle uyumlu, aynı anlamı taşıyan farklı ifadeleri kabul edilir.

Görev	Beklenen / Kabul Edilebilir Kanıt	Beklenen / Kabul edilebilir Kanıt
1. Kıssadaki olay	Hz. İbrahim'in ilahi emre teslimiyet göstermesi, Hz. İsmail'in razı olması, Allah'ın (cc) Hz. İsmail'in (as) yerine kurban edilmek üzere bir koç göndermesi.	Olayın temel örgüsünü doğru yansıtan kısa ifadeler kabul edilir.
1. Değer / anlam	Teslimiyet, Allah'a (cc) bağlılık, fedakârlık, samimiyet gibi metinde desteklenen değerler.	Öğrenci en az bir uygun değeri olayla ilişkilendirdiğinde kanıt oluşur.
1. Nedensel ilişki	Kıssadaki teslimiyet ve fedakârlık, kurban ibadetinin Allah'a (cc) yakınlaşma, bağlılık ve teslimiyet bilinciyle anlam kazanmasına temel oluşturan örnek olarak açıklanabilir.	Yalnız "bağlantılıdır" demek yerine olayın hangi anlamı doğurduğu açıklanmalıdır.
2. Bakış açısı	Kurban ibadeti yalnız et paylaşımı değildir; Allah'a (cc) yakınlaşma, teslimiyet/takva ve aynı zamanda paylaşma-yardımlaşma boyutlarını birlikte taşır biçiminde kaynaklarla uyumlu bir görüş.	Öğrencinin kendi ifadesi olmalı, kaynak bilgisiyle çelişmeyen farklı bakış açıları kabul edilir.
2. Dayanaklar	Kıssadaki teslimiyet; Allah'a (cc) yakınlaşma niyeti, samimiyet/takva, paylaşma, şükür, merhamet ve toplumsal dayanışma gibi metin/ders kitabı bilgileri.	En az iki farklı dayanak beklenir. Birebir eşleşme aranmaz.

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek Kanıt
Yetkin	"Hz. İbrahim'in Allah'ın (cc) emrine bağlı kalması ve Hz. İsmail'in (as) teslimiyet göstermesi, kurbanın Allah'a (cc) bağlılık ve fedakârlık anlamını açıklar. Bu yüzden kurban yalnız et paylaşmak değildir; Allah'a yakınlaşmayı ve ihtiyaç sahipleriyle dayanışmayı da hatırlatır."
Gelişmekte	"Kıssada Hz. İbrahim ve Hz. İsmail Allah'ın (cc) emrine bağlı kalmıştır. Bu olay kurbanın teslimiyet anlamı olduğunu gösterir. Kurban ayrıca insanları paylaşmaya yöneltir."
Başlangıç	"Kurban paylaşma ve Allah'a (cc) bağlılıkla ilgilidir. Hz. İsmail kıssasında da teslimiyet vardır."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Kurban İbadetini Anlıyorum

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Kıssa ile kurban ibadeti arasında nedensel ilişki kurma	Kıssadaki temel olayı doğru belirler, olayın teslimiyet/fedakârlık yönünün kurban ibadetine nasıl yansıdığını açık bir neden-sonuç bağıyla açıklar.	Kıssa ile kurban ibadeti arasındaki temel bağlantıyı doğru kurar, neden-sonuç açıklamasında sınırlı bir eksiklik bulunur.	Kıssadaki temel olayı veya kurbanla bağlantısını belirtir ancak neden-sonuç bağı tam açıklanmaz.	Kıssa ile kurban ibadeti arasındaki ilişkiye yönelik değerlendirilebilir bir açıklama sunmaz.	....
2. Kıssanın kurban ibadetinin anlamı açısından önemini açıklama	Kıssadan hareketle teslimiyet, Allah'a bağlılık ve fedakârlık gibi anlamlardan uygun olanları açıklayıp kurban ibadetinin anlamıyla tutarlı biçimde ilişkilendirir.	Kıssanın kurbanın anlamına katkısını uygun bir değer üzerinden açıklar, ilişkilendirmede küçük bir eksiklik bulunur.	Temel düzeyde bir değer veya anlam belirtir, bunun kurban ibadeti açısından önemini sınırlı biçimde açıklar.	Kıssanın kurban ibadetinin anlamına ilişkin değerlendirilebilir bir açıklama sunmaz.	....
3. Temel kaynak bilgileriyle uyumlu bakış açısı geliştirme	Kurban ibadetini Allah'a yakınlaşma, teslimiyet/takva ve paylaşma-dayanışma boyutlarını birlikte dikkate alan, kaynak bilgileriyle uyumlu ve tutarlı bir bakış açısıyla açıklar.	Kaynak bilgileriyle uyumlu bir bakış açısı oluşturur, kurban ibadetinin anlam boyutlarından biri açıklamada sınırlı kalır.	Metindeki bir görüşü veya temel bir anlamı kullanarak konuya uygun bir bakış açısı belirtir, bakış açısı sınırlı ya da tek yönlüdür.	Kurban ibadeti hakkında kaynak bilgileriyle uyumlu değerlendirilebilir bir bakış açısı sunmaz.	....
4. Bakış açısını kanıt / dayanakla gerekçelendirme	Bakış açısını metin veya ders kitabındaki en az iki uygun bilgiyle ilişkilendirir ve bu bilgilerin görüşünü nasıl desteklediğini açıklar.	Bakış açısını iki uygun bilgiyle destekler, bunlardan birinin görüşle bağlantısı tam açıklanmaz.	Bir uygun dayanak kullanır fakat dayanağın bakış açısını nasıl desteklediğini sınırlı biçimde açıklar.	Bakış açısını destekleyen değerlendirilebilir bir dayanak sunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

8. ETKİNLİK

Ünite	Hac, Umre ve Kurban
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.2.3. Hac ve kurban ibadetinin kültürümüze yansımalarını müşahede edebilme *a) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili merak ettiği konuları belirler.* *b) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili belirlediği konular hakkında sorular sorar.* *c) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili konuları inceler.* *ç) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.*

Etkinlik Adı: Kültürümüzde Hac ve Kurban

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ile Ek-3'te yer alan başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır, düzeylerin ne anlama geldiği kısaca açıklanır.
2. Çalışma Kâğıdı (Ek-1) öğrencilere dağıtılır ve hac ile kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarına odaklanılacağı belirtilir.
3. Birinci görevde öğrencilerin hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüzdeki yansımaları hakkında merak ettikleri üç konuyu 3-2-1 kartının ilgili bölümüne kaydetmeleri için süre verilir.
4. İkinci görevde öğrencilerden belirledikleri merak konularından hareketle açık, anlaşılır ve araştırılabilir iki soru oluşturmaları beklenir.

5. Üçüncü görevde öğrencilerin oluşturdukları sorular doğrultusunda ders kitabı, uygun EBA içeriği, öğretmenin sunduğu kısa bilgi notları veya sınıf içi gözlem örneklerini incelemeleri; ulaştıkları üç kültürel yansımayı dayandığı gözlem, örnek ya da kaynakla birlikte kaydetmeleri sağlanır.
6. Dördüncü görevde öğrencilerden inceleme sonuçlarından hareketle hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüzde güçlendirdiği değerlere ilişkin bir sonuç çıkarmaları istenir.
7. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
8. Öğrencilere görev kanıtlarına dayalı kısa geri bildirim verilir. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin bir araştırma sorusunu, inceleme kaydını veya çıkarımını yeniden düzenlemelerine olanak sağlanır.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, öğrencinin çalışma kâğıdındaki somut kanıtlara göre uyarlanır. Güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir bir sonraki adım birlikte belirtilir. Aşağıdaki ifadeler örnek niteliğindedir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüzdeki yansımalarını; merak konusu, soru, inceleme kanıtı ve çıkarım arasında tutarlı bir bağ kurarak açıklamışsın. Özellikle örneklerini kültürel değerlerle ilişkilendirmen çalışmanı güçlendiriyor.
Gelişmekte	Kültürel yansımaları belirlemiş ve uygun sorular oluşturmuşsun. İnceleme kayıtlarından bazılarını daha açık kanıtlarla desteklediğinde ve çıkarımınla bağlantısını belirginleştirdiğinde çalışman daha güçlü olabilir.
Başlangıç	Çalışmanda konuya uygun bazı merak alanları ve örnekler bulunuyor. Sorularından birini daha araştırılabilir hâle getirmen ve ulaştığın bilgiyi çıkarımınla ilişkilendirmen öğrenmeni geliştirebilir.
Performans Gözlenmedi	Bu ölçütlerde değerlendirme yapmaya yetecek öğrenci kanıtı bulunmuyor. Kısa bir merak konusu, bir araştırma sorusu ya da bir inceleme kaydı oluşturarak performansını görünür hâle getirebilirsin.

Farklılaştırma

Destekleme

- Hac ve kurban ibadetlerinin kültürel yansımaları kısa bilgi kartları, görseller ve günlük yaşam örnekleriyle somutlaştırılabilir.
- Merak konusu ve araştırma sorusu oluşturmakta zorlanan öğrenciler için soru kökleri ve anahtar kavram listeleri sunulabilir.
- İnceleme kayıtları için "Gördüğüm/okuduğum örnek – bunun gösterdiği kültürel değer" biçiminde kısmen yapılandırılmış tablo kullanılabilir.
- Çıkarım oluşturmada güçlük yaşayan öğrenciler için "Bu örneklerden hareketle…" gibi cümle kalıplarından yararlanılabilir.

Zenginleştirme

- Öğrenciler farklı bölgelerdeki hacı uğurlama, hacı karşılama, kurban paylaşımı veya bayramlaşma uygulamalarını karşılaştırabilir.
- Kültürel yansımaların geçmişten günümüze değişen ve devam eden yönleri hakkında kısa bir araştırma yapılabilir.
- İnceleme sonuçları bir infografiğe, kültürel miras posterine veya kısa sözlü sunuma dönüştürülebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Kültürümüzde Hac Ve Kurban

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Bu 3-2-1 kartını hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüzdeki yansımalarını gözlemleyerek ders kitabı/EBA içeriği veya öğretmenin sunduğu kısa bilgi notlarından yararlanarak tamamlayınız.

3 MERAK ETTİĞİM KONULARI BELİRLİYORUM

Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili merak ettiğiniz üç konuyu kısa ifadelerle yazınız.

1. .....
2. .....
3. .....

2 SORULARIMI OLUŞTURUYORUM

Yukarıdaki merak konularından hareketle araştırma yapabileceğiniz iki soru yazınız.

1. .....
2. .....

Sorularınız doğrultusunda yaptığınız araştırmada ulaştığınız üç kültürel yansımayı yazınız. Her birinin yanına hangi gözlem, örnek veya kaynağa dayandığını kısaca belirtiniz.

	Kültürel Yansıma / Uygulama	Kanıtım / Gözlemim / Kaynağım
1		
2		
3		

1 ÇIKARIM YAPIYORUM

İnceleme sonuçlarınızdan hareketle hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüzde hangi değerleri güçlendirdiğine ilişkin yaptığınız bir çıkarımı yazınız.

1. .....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlikte tek bir doğru cevap listesi bulunmamaktadır. Öğrenci yanıtları, aşağıdaki kabul ölçütlerine göre değerlendirilir. Ders kitabı, öğretmen tarafından sunulan güvenilir içerikler ve öğrencinin çevresinden gözlediği uygun kültürel örnekler kabul edilebilir.

Görev	Kabul Ölçütü / Örnek
1. Merak konusu belirleme	Hac uğurlama/karşılama, hacı hediyeleri, "hacı" hitabı, Kurban Bayramı ziyaretleri, kurban eti paylaşımı, ihtiyaç sahiplerine yardım, bayramlaşma, kurbanla ilgili deyim/sözcükler gibi kültürel yansımalarla ilgili konular kabul edilir.
2. Soru oluşturma	Sorunun kültürel yansımaya yönelik, açık ve araştırılabilir olması beklenir. Örnek: "Hacdan dönen kişileri karşılama geleneği toplumumuzda hangi değerleri güçlendirir?"
3. İnceleme sonucu	Öğrencinin belirlediği kültürel yansımayı bir gözlem, aile/çevre örneği, ders kitabı veya sunulan kaynak bilgisiyle ilişkilendirmesi beklenir.
4. Çıkarım	Çıkarımın inceleme sonuçlarından hareketle paylaşma, yardımlaşma, kardeşlik, dayanışma, misafirperverlik, birliktelik, vefa gibi kültürel/toplumsal değerlere ilişkin anlamlı bir sonuç içermesi beklenir.

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek Öğrenci Cevabı
Yetkin	"Hacıların dönüşte ziyaret edilmesi ve kurban etinin komşu/ihtiyaç sahipleriyle paylaşılması toplumda vefa, yardımlaşma ve kardeşliği güçlendirir. Bu sonuca ailemizdeki bayram ziyaretleri ve kurban eti paylaşımından ulaştım."
Gelişmekte	"Kurban Bayramı'nda et paylaşılır ve insanlar birbirini ziyaret eder. Bunlar yardımlaşmayı artırır."
Başlangıç	"Kurban Bayramı'nda insanlar et dağıtır. Bu bir gelenektir."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Her ölçüt 3-Yetkin, 2-Gelişmekte, 1-Başlangıç, 0-Performans Gözlenmedi olarak puanlanır. 0 puan, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığında kullanılır.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Merak ettiği konuları belirleme	Kültürel yansımalarla ilgili üç açık, konuya özgü ve birbirinden anlamlı biçimde ayrışan merak konusu belirler.	Konuya uygun merak alanları belirler ancak birinde kapsam veya açıklık sınırlıdır.	Bazı uygun merak konuları belirler, ifadeleri genel veya kısmen konu dışı olabilir.	Değerlendirilebilir merak konusu kanıtı yoktur.	....
2. Belirlediği konular hakkında soru sorma	Merak konularından hareketle iki açık, araştırılabilir ve kültürel yansımaya odaklı soru oluşturur.	İki soru oluşturur, sorulardan biri araştırılabilirlik veya odak bakımından sınırlıdır.	Temel düzeyde bir araştırma sorusu oluşturur, diğer soru belirsiz, çok genel veya konuya sınırlı bağlıdır.	Değerlendirilebilir soru kanıtı yoktur.	....
3. Kültürel yansımaları inceleme	Üç kültürel yansımayı uygun kanıt/gözlem/kaynakla birlikte kaydeder ve ibadetle bağlantısını açıkça gösterir.	Kültürel yansımaların çoğunu uygun kanıtlarla kaydeder, bazı bağlantılar yeterince açıklanmamıştır.	İpuçlarından hareketle en az bir uygun kültürel yansımayı ve sınırlı bir kanıtı kaydeder.	Değerlendirilebilir inceleme kanıtı yoktur.	....
4. İnceleme sonuçlarından çıkarım yapma	İnceleme kanıtlarına dayalı, hac ve kurbanın kültürel/toplumsal değerlere etkisini açık ve tutarlı biçimde ifade eden çıkarım yapar.	İnceleme sonuçlarıyla ilişkili ve genel olarak doğru bir çıkarım yapar, gerekçelendirme sınırlıdır.	Bir uygun sonuca ulaşır ancak çıkarımı kanıtlarla ilişkilendirmesi yüzeyseldir.	Değerlendirilebilir çıkarım kanıtı yoktur.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Genel düzeyde "0 Performans Gözlenmedi" yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt bulunmadığında kullanılır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

9. ETKİNLİK

Ünite	Hac, Umre ve Kurban
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.2.3. Hac ve kurban ibadetinin kültürümüze yansımalarını müşahede edebilme *a) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili merak ettiği konuları belirler.* *b) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili belirlediği konular hakkında sorular sorar.* *c) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili konuları inceler.* *ç) Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.*

Etkinlik Adı: Hac ve Kurban İbadetlerinin Kültürümüze Yansımaları

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ile Ek-3'te yer alan başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır, düzeylerin ne anlama geldiği kısaca açıklanır.
2. Çalışma Kâğıdı (Ek-1) öğrencilere dağıtılır ve hac ile kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarına odaklanılacağı belirtilir.
3. Birinci görevde öğrencilerin hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüzdeki yansımaları hakkında merak ettikleri konuları kavram haritasına kaydetmeleri için süre verilir.
4. İkinci görevde öğrencilerden belirledikleri merak konularına yönelik açık, anlaşılır ve araştırılabilir sorular oluşturmaları beklenir.

5. Üçüncü görevde öğrencilerin verilen görselleri incelemeleri, görseldeki kültürel uygulamayı belirlemeleri ve bu uygulamanın hac ya da kurban ibadetiyle ilişkisini açıklamaları sağlanır.
6. Dördüncü görevde öğrencilerden inceleme sonuçlarından hareketle bireysel ve toplumsal çıkarımlar yapmaları ve çıkış kartında en önemli sonuçlarını ifade etmeleri istenir.
7. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
8. Öğrencilere görev kanıtlarına dayalı kısa geri bildirim verilir. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin bir soru, inceleme kaydı veya çıkarımını yeniden düzenlemelerine olanak sağlanır.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıtlara göre uyarlanır. Güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir bir sonraki adım birlikte belirtilir. Aşağıdaki ifadeler örnek niteliğindedir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Merak konuların, soruların ve görsellerden ulaştığın çıkarımlar birbiriyle tutarlı. Çıkış kartında kullandığın örneği kültürel uygulamayla biraz daha ayrıntılı ilişkilendirerek düşünceni daha da derinleştirebilirsin.
Gelişmekte	Kültürel yansımaları genel olarak doğru belirlemişsin. Sorularından birini daha açık hâle getirip görselden elde ettiğin kanıtla ilişkilendirmen çıkarımını güçlendirebilir.
Başlangıç	Hac veya kurbanla ilgili konuya uygun bir merak noktası ve bazı doğru gözlemler ortaya koymuşsun. Bir görseli yeniden inceleyip "Bu uygulama hangi ibadetle ve hangi değerle ilişkilidir?" sorusuna kısa bir yanıt eklemeyi deneyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu görevlerde henüz değerlendirilebilir bir kanıt oluşmamış. Görsellerden birini birlikte inceledikten sonra ilk merak konusu veya ilk kısa gözlem kaydını oluşturabilirsin.

Farklılaştırma

Destekleme

- Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüzdeki yansımaları kısa bilgi kartları ve görsellerle somutlaştırılabilir.
- Merak konusu ve soru oluşturmakta zorlanan öğrenciler için "Nerede görülür?", "Hangi değeri güçlendirir?" gibi sorular sorulabilir.
- İnceleme görevi için görsel üzerindeki dikkat noktaları öğretmen rehberliğinde belirlenebilir.
- Bilişsel yükü azaltmak amacıyla kavram haritasının bir bölümü örnek olarak birlikte doldurulabilir.

Zenginleştirme

- Öğrenciler kültürel yansımaları geçmişten günümüze değişim ve süreklilik bakımından karşılaştırabilir.
- Yerel çevreden hac uğurlama, hacı karşılama, kurban paylaşımı gibi örnekleri araştırıp kısa bir kültürel miras notu hazırlayabilir.
- İnceleme sonuçlarını dinî değer, kültürel uygulama ve toplumsal etki başlıklarında karşılaştırmalı bir infografiğe dönüştürebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

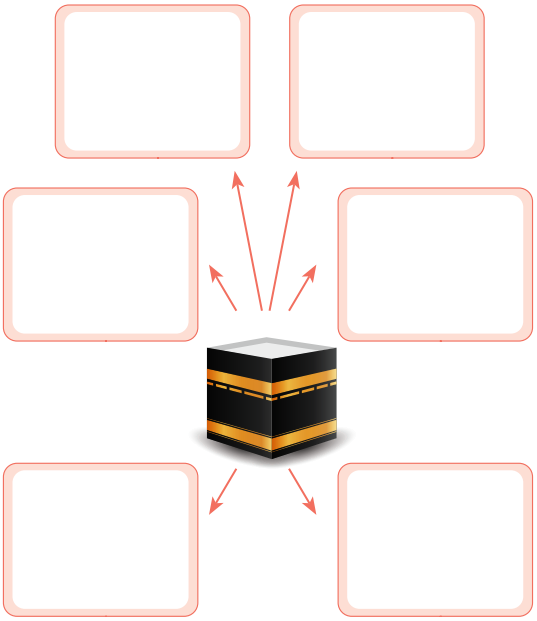
Hac ve Kurban İbadetlerinin Kültürümüze Yansımaları

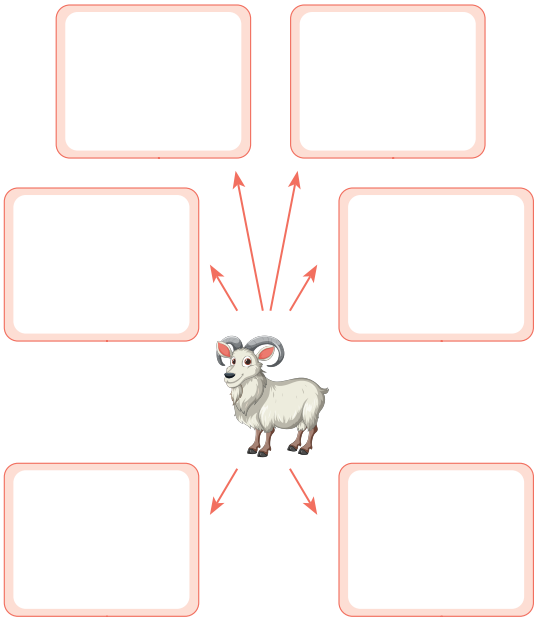
Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili merak ettiğiniz konuları belirleyiniz, sorular oluşturunuz, görselleri inceleyiniz ve ulaştığınız sonuçlar hakkında çıkarım yapınız.

1. MERAK ETTİKLERİMİ BELİRLİYORUM

Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarıyla ilgili merak ettiğiniz konuları kavram haritasındaki boş alanlara kısa ifadelerle yazınız.

2. SORULARIMI OLUŞTURUYORUM

Belirlediğiniz merak konularından hareketle hac ve kurbanla ilgili üçer açık ve araştırılabilir soru yazınız.

Hac ile ilgili sorularım	Kurban ile ilgili sorularım
1.	1. .....
2.	2. .....
3.	3. .....

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

3. KÜLTÜREL YANSIMALARI İNCELİYORUM

Görselleri inceleyiniz. Her görsel için kültürel uygulamayı belirleyiniz ve ibadetle ilişkisini açıklayınız.

	
Görseldeki kültürel uygulama nedir?	Görseldeki kültürel uygulama nedir? .....
Bu uygulama hac ibadetiyle nasıl ilişkilidir?	Bu uygulama kurban ibadetiyle nasıl ilişkilidir? .....
Bu uygulamanın toplumumuza kattığı değer (ler):	Bu uygulamanın toplumumuzda güçlendirdiği değer(ler): .....
Çevrenizde gözlemlediğiniz benzer bir örnek:	Çevrenizde gözlemlediğiniz benzer bir örnek: .....

4. İNCELEME SONUÇLARINDAN ÇIKARIM YAPIYORUM

Bireysel Çıkarımım	Toplumsal Çıkarımım	Çıkış Kartım
Bu uygulamalar benim ve ailem için ne ifade ediyor?	Bu uygulamalar toplumda hangi değerleri güçlendiriyor ve kültürümüze nasıl katkı sağlıyor?	Bugün yaptığım incelemeden ulaştığım en önemli sonuç: ....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim soru / inceleme kaydı / çıkarım: .....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlikte 1, 2 ve 4. görevler açık uçludur; tek bir doğru yanıt beklenmez. Öğrencinin yanıtı konuya uygunluk, görevle ilişki, gözlem/inceleme kanıtı ve anlamlı çıkarım ölçütleriyle değerlendirilir.

Görev	Beklenen Kanıt	Kabul Ölçütleri / Örnekler
1	Merak konusu belirleme	Hac için örnekler: hac uğurlama/karşılama, hacı hediyesi, zemzem ikramı, hacı ziyaretleri. Kurban için örnekler: kurban eti paylaşımı, bayramlaşma, ihtiyaç sahiplerine yardım, komşuluk/dayanışma. Bunlarla aynı anlam alanındaki farklı ifadeler kabul edilir.
2	Konuya uygun soru oluşturma	Sorular kültürel yansımaya dönük, açık ve araştırılabilir olmalıdır. Örnek: "Hacdan dönen kişileri ziyaret etme geleneği neden önemsenir?" / "Kurban eti paylaşımı toplumdaki dayanışmayı nasıl etkiler?"
3	Görseli inceleme ve ilişkilendirme	Sol görsel: hac yolculuğuna uğurlama / hacı uğurlama; değerler: birlik, dua, dayanışma, paylaşma. Sağ görsel: kurban etini paylaşma / ihtiyaç sahibine ulaştırma; değerler: yardımlaşma, paylaşma, kardeşlik, merhamet. Aynı anlamı taşıyan ifadeler de kabul edilir.
4	İnceleme sonuçlarından çıkarım	Çıkarım, incelenen uygulamalardan en az birine dayanmalı; bireysel veya toplumsal anlamı açıklamalı ve salt görev tekrarından ibaret olmamalıdır.

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Kısa Örnek Öğrenci Kanıtı
Yetkin	"Hacı uğurlama geleneği insanların birbirine dua etmesini ve birlik duygusunu güçlendirir. Kurban eti paylaşımı ise ihtiyaç sahipleriyle dayanışmayı artırır. Her iki uygulama da ibadetin toplumsal hayata yansımasına örnektir."
Gelişmekte	"Hacı uğurlamada insanlar vedalaşır ve dua eder. Kurban eti paylaşılır. Bunlar yardımlaşmayı artırır."
Başlangıç	"Hac yolculuğuna giderken insanlar uğurlar. Kurban eti dağıtılır. Bunlar güzel geleneklerdir."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Hac ve Kurban İbadetlerinin Kültürümüze Yansımaları

Her ölçüt 3-2-1-0 düzeyinde ayrı değerlendirilir. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Merak ettiği konuları belirleme	Hac ve kurban ibadetlerinin kültürümüze yansımalarına ilişkin her iki alanda da çeşitli, konuya uygun ve açık merak konuları belirler.	Her iki alanda konuya uygun merak konuları belirler, çeşitlilik veya açıklıkta küçük eksikler bulunur.	Konuya uygun en az bir merak noktası belirler; diğer kayıtlar sınırlı, tekrarlı veya genel kalır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir merak konusu kaydı sunmaz.	....
2. Belirlediği konular hakkında soru sorma	Belirlediği merak konularından hareketle açık, anlaşılır ve araştırılabilir sorular oluşturur; sorular kültürel yansımaya doğrudan yöneliktir.	Soruların çoğu konuya uygun ve anlaşılırdır.	Temel düzeyde konuya uygun bir veya birkaç soru oluşturur; soruların bir kısmı çok genel, kapalı veya merak konusuyla zayıf ilişkilidir.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir soru sunmaz.	....
3. Kültürel yansımaları inceleme	Görsellerdeki uygulamaları doğru belirler, ilgili ibadetle ilişkisini ve güçlendirdiği değerleri açıklayarak gözlem/inceleme kanıtı kaydeder.	Uygulamaları genel olarak doğru belirler ve ibadetle ilişkilendirir, değer veya çevre örneği açıklamalarında sınırlı eksikler vardır.	Bazı kültürel uygulamaları doğru fark eder ancak ibadetle ilişki, değer açıklaması veya çevre örneği sınırlıdır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir inceleme kaydı sunmaz.	....
4. İnceleme sonuçlarından çıkarım yapma	İnceleme kanıtlarına dayanarak bireysel ve toplumsal anlamı açıklayan, kültürel katkıyı gösteren tutarlı çıkarımlar yapar.	İnceleme sonuçlarından anlamlı çıkarımlar yapar, bireysel/toplumsal boyutlardan birinde açıklama daha sınırlıdır.	İnceleme sonuçlarına ilişkin temel bir sonuç ifade eder; çıkarım kısa, yüzeysel veya kanıtla sınırlı bağlantılıdır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir çıkarım sunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

10. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	İslam Düşüncesinde Yorumlar
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.3.1. Din anlayışındaki yorum farklılıklarının sebeplerini anlayabilme *a) Din ve din anlayışı kavramlarını fark eder.* *b) Din ve din anlayışı kavramlarını tanımlar.* *c) Din anlayışındaki yorum farklılıklarının ortaya çıkış sebeplerini açıklar.* *ç) Din anlayışındaki yorum farklılıklarının insana ve topluma faydalarını belirler.*

Etkinlik Adı: Yorum Dedektifleri: Din ve Din Anlayışını Çözümlüyorum

Kullanılacak Materyaller	Ölçme ve Değerlendirme Araçları
Çalışma Kâğıdı (Ek-1)	Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ile Ek-3'te yer alan başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır, düzeylerin ne anlama geldiği kısaca açıklanır.
2. Birinci görevde din ve din anlayışı kavramlarını ayırt etmeleri için öğrencilerin ifadeleri eşleştirmeleri için süre verilir.
3. İkinci görevde öğrencilerden verilen anahtar kelimelerden yararlanarak din ve din anlayışı kavramlarını kendi cümleleriyle tanımlamaları beklenir.
4. Üçüncü görevde din anlayışındaki yorum farklılıklarının ortaya çıkış sebeplerini belirlemeleri ve seçtikleri bir sebebin yorum farklılığına nasıl yol açabildiğini açıklamaları için süre verilir.

5. Dördüncü görevde yorum farklılıklarının insana ve topluma sağlayabileceği faydaları ayrı başlıklar altında kaydetmelerine olanak sağlanır.
6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
7. Öğrencilere güçlü yön, geliştirilmesi gereken nokta ve uygulanabilir bir sonraki adımı içeren kısa geri bildirim verilir.
8. Öğrencilerin geri bildirim doğrultusunda bir tanımını, neden açıklamasını veya fayda ifadesini yeniden düzenlemelerine fırsat tanınır.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıtlara göre uyarlanır. Güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir bir sonraki adım birlikte belirtilir. Aşağıdaki ifadeler örnek niteliğindedir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Din ve din anlayışını açık biçimde ayırmışsın, tanımların tutarlı. Yorum farklılıklarının sebeplerini yalnız listelemekle kalmayıp nasıl farklı yorumlara yol açabildiğini açıklaman ve faydaları birey-toplum açısından ayırman çalışmanın güçlü yönü. Benzer bir örneği farklı bir sebep üzerinden de kurabilirsin.
Gelişmekte	Temel kavramları genel olarak doğru kullanmışsın. Sebeplerden birini seçip bu sebebin farklı yorumların ortaya çıkmasına nasıl etki ettiğini daha açık bir neden-sonuç cümlesiyle ilişkilendirmen açıklamanı güçlendirebilir.
Başlangıç	Din ve din anlayışıyla ilgili bazı doğru unsurları belirlemişsin. Tanımlarında kavramların ayırt edici özelliklerini biraz daha belirginleştirmen ve bir sebebi tek bir örnekle açıklaman yararlı olabilir.
Performans Gözlenmedi	Bu ölçütlere ilişkin değerlendirilebilir bir yanıt henüz bulunmuyor. Kısa bir örnek veya anahtar kelime desteğiyle ilk düşünceni yazıya aktarman, sonraki değerlendirme için başlangıç noktası oluşturabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Din ve din anlayışı kavramları için ayırt edici özelliklerin yer aldığı kısa kavram kartları kullanılabilir.
- Yorum farklılıklarının sebeplerini açıklamakta zorlanan öğrenciler için "Sebep → Nasıl etkiler? → Örnek" biçiminde basamaklandırılmış bir şablon verilebilir.
- Fayda belirleme görevinde bireysel ve toplumsal başlıklar için örnek birer başlangıç cümlesi sunulabilir.

Zenginleştirme

- Öğrenciler farklı tarihî, coğrafi veya kültürel koşulların din anlayışındaki yorumlara etkisini güvenilir kaynaklardan inceleyebilir.
- Aynı sebebin farklı durumlarda nasıl farklı yorumlara zemin hazırlayabileceğine ilişkin iki örneği karşılaştırabilir.
- Yorum farklılıklarının birey ve toplum açısından sağlayabileceği katkıları bir kavram haritasında ortaya koyabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Yorum Dedektifleri: Din ve Din Anlayışını Çözümlüyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

1. DİN VE DİN ANLAYIŞI KAVRAMLARINI FARK EDİYORUM

Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Her bir ifade için uygun kutuyu işaretleyiniz.

No	İfade	Din	Din Anlayışı
1	Evrenseldir.	☐	☐
2	Kültüre göre farklılık gösterebilir.	☐	☐
3	İlahi kurallar bütünüdür.	☐	☐
4	Çevre ve bilgi düzeyine göre değişebilir.	☐	☐
5	Kur'an ve sünnetin yorumlanmasıyla oluşan insani anlayışları içerir.	☐	☐
6	Bütün Müslümanlar için ortak olan temel kaynağa dayanır.	☐	☐

2. DİN VE DİN ANLAYIŞI KAVRAMLARINI TANIMLIYORUM

Aşağıdaki anahtar kelimelerden uygun olanlardan yararlanarak din anlayışı ve din kavramlarını kendi cümlelerinizle tanımlayınız.

• vahiy • ilahi kural • insan • anlama • yorumlama • uygulama • dünya • ahiret • düşünce

Din Tanımım	Din Anlayışı Tanımım
.....	.....
.....	.....
.....	.....

3. SEBEP DEDEKTİFİ: DİN ANLAYIŞINDAKİ YORUM FARKLILIKLARININ SEBEPLERİNİ AÇIKLIYORUM

Din anlayışında yorum farklılıklarının ortaya çıkmasına yol açabilecek üç sebep yazınız. Ardından bu sebeplerden birini seçerek farklı yorumların oluşmasına nasıl etki edebildiğini kısaca açıklayınız.

1. sebep: .....

2. sebep: .....

3. sebep: .....

Seçtiğim sebebin etkisi: .....

.....

4. FAYDA DEDEKTİFİ: DİN ANLAYIŞINDAKİ YORUM FARKLILIKLARININ FAYDALARINI BELİRLİYORUM

İnsana Faydaları	Topluma Faydaları
1.	1. .....
2.	2. .....
3.	3. .....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim soru / inceleme kaydı / çıkarım: .....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Görev	Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütü
1. Din ve din anlayışını fark etme	Kabul edilebilir eşleştirme: Din: 1, 3, 6. Din Anlayışı: 2, 4, 5. Öğrencinin kullandığı ders kitabındaki ifadelerle anlam bakımından eşdeğer sınıflandırmalar da kabul edilir.
2. Kavramları tanımlama	Din tanımı; ilahi kaynak/vahiy, insanın Allah ile ilişkisi ve dünya-ahiret hayatına yön veren esaslar gibi temel unsurları içermelidir. Din anlayışı tanımı; insanların dini anlama, yorumlama ve uygulama biçimlerine vurgu yapmalıdır. Aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler kabul edilir.
3. Yorum farklılıklarının sebeplerini açıklama	Tarihî, coğrafi, kültürel, sosyal şartlar; bilgi/birikim ve yorum yöntemi farklılıkları gibi ders içeriğiyle uyumlu sebepler kabul edilir. "Açıklama" için öğrencinin seçtiği bir sebebin farklı yorumlara nasıl yol açabileceğini neden-sonuç ilişkisiyle ifade etmesi beklenir.
4. Yorum farklılıklarının faydalarını belirleme	İnsana katkısı: Farklı bakış açılarını tanıma, düşünceyi geliştirme, hoşgörü vb. Topluma katkısı: Bir arada yaşama kültürü, kültürel zenginlik, farklı ihtiyaçlara uygun çözümler vb. Ders içeriğiyle uyumlu ve gerekçelendirilebilir farklı cevaplar kabul edilir.

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Kısa Örnek Öğrenci Kanıtı
Yetkin	"Coğrafi ve kültürel çevre insanların bazı uygulamaları yorumlama biçimini etkileyebilir, bu yüzden aynı dinî konu farklı toplumlarda farklı biçimde anlaşılabilir."
Gelişmekte	"Kültür ve yaşanılan yer yorumların farklı olmasına etki eder."
Başlangıç	"İnsanlar farklı düşünebilir. Kültürden etkilenebilir."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Her ölçüt 3-Yetkin, 2-Gelişmekte, 1-Başlangıç, 0-Performans Gözlenmedi olarak puanlanır. 0 puan, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığında kullanılır.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
Din ve din anlayışını ayırt etme	İfadeleri iki kavramın ayırt edici özelliklerine göre doğru ve tutarlı biçimde sınıflandırır.	Temel ayrımı doğru kurar, bir ifadede karışıklık veya açıklık sorunu görülebilir.	Bazı ifadeleri doğru sınıflandırır, din ile din anlayışının ayırt edici yönlerini henüz tutarlı biçimde kullanamaz.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir sınıflandırma kanıtı bulunmaz.	....
Din ve din anlayışını tanımlama	Her iki kavramı ayırt edici özelliklerini içerecek biçimde kendi cümleleriyle açık ve tutarlı tanımlar.	Her iki kavrama ilişkin temel anlamı verir, tanımlardan birinde ayırt edici bir unsur eksik kalır.	Temel düzeyde doğru unsurlar kullanır, tanımlar kısmi veya birbirine karışmış durumdadır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir tanım bulunmaz.	....
Yorum farklılıklarının sebeplerini açıklama	Birden fazla uygun sebep belirler ve seçtiği bir sebebin yorum farklılığına nasıl yol açabildiğini açık bir neden-sonuç ilişkisiyle açıklar.	Uygun sebepler belirler ve seçtiği sebebin etkisini genel olarak açıklar, ilişki tam belirgin olmayabilir.	Bir veya iki uygun sebep belirtir, nedenin farklı yoruma nasıl etki ettiğine ilişkin açıklaması sınırlıdır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir sebep veya açıklama bulunmaz.	....
Yorum farklılıklarının faydalarını belirleme	Yorum farklılıklarının insana ve topluma yönelik faydalarını birbirinden ayırarak konuya uygun örneklerle belirler.	İnsan ve toplum boyutunda uygun faydalar belirtir, boyutlardan birinde açıklama sınırlı kalır.	İnsana ya da topluma yönelik bazı uygun faydaları belirler, iki boyut arasındaki ayrım tam değildir.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir fayda ifadesi bulunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan öğrenci performansına ilişkin genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	İslam Düşüncesinde Yorumlar
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.3.2. İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini sınıflandırabilme *a) İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini araştırır.* *b) İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorumlar olarak ayrıştırır.* *c) İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorumlar şeklinde tasnif eder.* *ç) İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorumlar şeklinde listeler.*

Etkinlik Adı: İslam Düşüncesindeki Yorum Biçimlerini Sınıflandırıyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğe başlamadan önce amaç, görevlerin kapsamı ve Ek-3'te yer alan başarı ölçütleri öğrencilerle paylaşılır, Çalışma Kâğıdı (Ek-1) dağıtılır.
2. Birinci görevde öğrencilerin İslam düşüncesindeki yorum biçimlerini güvenilir kaynaklardan araştırmaları, kullandıkları kaynağı ve araştırmadan elde ettikleri kısa notları kaydetmeleri sağlanır.
3. İkinci görevde öğrencilerden verilen ifadeleri inceleyerek itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorum biçimlerini birbirinden ayrıştırmaları beklenir.

4. Üçüncü görevde karışık verilen örnekleri itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorum başlıkları altında tasnif etmeleri ve her başlık altında örnekleri düzenli biçimde sunmaları için yeterli süre verilir.
5. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
6. Öğrencilere güçlü yönü, geliştirmesi gereken nokta ve uygulanabilir bir sonraki adımı içeren göreve özgü geri bildirim verilir. Öğrencinin bir cevabını geri bildirim doğrultusunda yeniden düzenlemesine fırsat tanınır.
7. Destekleme ve zenginleştirme kararları yalnız toplam puana göre değil, Ek-3'teki ölçüt profiline göre belirlenir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıtlara göre uyarlanır. Güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir bir sonraki adım birlikte belirtilir. Aşağıdaki ifadeler örnek niteliğindedir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Araştırma notların, yorum biçimlerini ayırman ve örnekleri uygun başlıklar altında tasnif etmen birbiriyle tutarlı. Tasnif tablosunu düzenli tamamlaman, sınıflandırma mantığını açık biçimde gösteriyor. Benzer örneklerin hangi ortak özelliğe göre aynı grupta yer aldığını kısa bir açıklamayla daha da görünür kılabilirsin.
Gelişmekte	Yorum biçimlerinin temel ayrımını genel olarak doğru yapmışsın. Bazı örneklerde kategori seçimin ile araştırma notların arasında küçük uyumsuzluklar bulunuyor. Bu örnekleri kaynak bilgisiyle yeniden karşılaştırman sınıflandırmanı daha tutarlı hâle getirebilir.
Başlangıç	Bazı yorum biçimlerini ve örneklerini doğru belirlemişsin ancak üç kategori arasındaki ayrım henüz düzenli görünmüyor. Bir örneğin neden itikadi, fıkhi veya tasavvufi grupta yer aldığını kaynak notunla eşleştirmen cevaplarını geliştirebilir.
Performans Gözlenmedi	Bu görev için değerlendirilebilir bir kanıt oluşmamış. Çalışmaya araştırma notlarından birini seçerek başlaman ve bu notun hangi yorum biçimiyle ilişkili olduğunu belirlemen ilk adımı oluşturabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Yorum biçimlerinin temel özellikleri; üç sütunlu, kısmen doldurulmuş bir sınıflandırma tablosuyla sunulabilir.
- Araştırma ve sınıflandırma sırasında anahtar kelime kartları, örnek-eşleştirme kartları ve kısa kaynak parçaları kullanılabilir.
- Kategori ayrımında zorlanan öğrencilerle "Bu örnek daha çok inanç, ibadet-hüküm veya manevi eğitim alanlarından hangisiyle ilgilidir?" sorusu üzerinden rehberli düşünme yapılabilir.
- Tasnif görevinde bilgi yükünü azaltmak için öğrencinin önce iki doğru örneği uygun başlığa yerleştirmesine, ardından üçüncü örneği eklemesine olanak sağlanabilir.

Zenginleştirme

- Öğrenciler yorum biçimlerinin ortaya çıkış süreçleri, temel özellikleri ve temsilcileri hakkında farklı güvenilir kaynakları karşılaştırabilir.
- Her kategoriden seçilen bir örneğin diğer kategorilerden hangi ölçütle ayrıldığını gerekçelendiren kısa bir karşılaştırma tablosu hazırlanabilir.
- Araştırma sonuçlarından yararlanarak yorum biçimlerini ortak ve farklı yönleriyle gösteren bir infografik, kavram ağı veya dijital sunum oluşturulabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

İslam Düşüncesindeki Yorum Biçimlerini Sınıflandırıyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

1. ARAŞTIRIYORUM

Ders kitabı ve/veya öğretmenin uygun gördüğü güvenilir bir kaynaktan İslam düşüncesindeki yorum biçimleri hakkında kısa bir araştırma yapınız. Araştırmanızdan edindiğiniz bilgiler doğrultusunda İslam düşüncesindeki yorum biçimleri hakkında genel bilgiler yazınız. Kullandığınız kaynağı belirtiniz.

Kullandığım Kaynak	
1. Araştırma notum	....
2. Araştırma notum	....
3. Araştırma notum	....

2. AYRIŞTIRIYORUM

Aşağıdaki ifadelerin hangi yorum biçimiyle doğrudan ilgili olduğunu belirleyiniz. Uygun başlığı karşısına yazınız.

• İtikadi Yorumlar • Fıkhi Yorumlar • Tasavvufi Yorumlar

İfade	Yorum Biçimi
1. Allah'ın varlığı ve sıfatlarıyla ilgili açıklamalar	.....
2. Namaz, oruç ve zekâtla ilgili hükümler	.....
3. Sabır, tevazu ve güzel ahlakla ilgili öğretiler	.....
4. Ahiret hayatı ve iman esaslarıyla ilgili açıklamalar	.....
5. İbadetlerin uygulanış biçimleri	.....
6. Nefis terbiyesi ve manevi gelişim	.....

3. TASNİF EDİYORUM

Aşağıda karışık verilen kavramlardan uygun olanları seçerek itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorum başlıkları altına yazınız.

• Hanefilik • Mevlevilik • Matüridilik • Nakşibendilik • Hanbelilik • Malikilik

• Kadirilik • Eşarilik • Yesevilik • Şafiilik • Caferilik • Alevilik Bektaşilik

İTİKADİ YORUMLAR	FIKHİ YORUMLAR	TASAVVUFİ YORUMLAR
1.	1.	1. .....
2.	2.	2. .....
3.	3.	3. .....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlikte araştırma görevi açık uçludur. Tasnif tablosunda öğrencinin örnekleri uygun başlıklar altında düzenli biçimde sunması "listeler" süreç bileşenine ilişkin kanıt olarak da kabul edilir. Ders kitabı veya öğretmenin uygun gördüğü güvenilir kaynakla uyumlu, anlamca doğru ve ilgili kategoriyle tutarlı cevaplar kabul edilir.

1. Araştırıyorum – Kabul ölçütleri

Kaynağın adı/özelliği belirtilmiş olmalıdır. Araştırma notları İslam düşüncesindeki yorum biçimleriyle ilişkili olmalı ve en az üç anlamlı bilgi içermelidir.

2. Ayrıştırıyorum – Beklenen cevaplar

1) İtikadi yorumlar 2) Fıkhi yorumlar 3) Tasavvufi yorumlar 4) İtikadi yorumlar 5) Fıkhi yorumlar 6) Tasavvufi yorumlar.

3. Tasnif Ediyorum – Kabul ölçütleri

Örnekler, kullanılan ders kitabı/güvenilir kaynaktaki sınıflandırmaya uygun yerleştirilmelidir.

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek Öğrenci Cevabı
Yetkin	Kaynağını belirtir, yorum biçimlerini doğru ayrıştırır, örneklerini üç kategori altında tutarlı biçimde tasnif eder ve aynı tasnif tablosunda her başlık altında örnekleri düzenli biçimde sunar.
Gelişmekte	Temel ayrımı doğru yapar ancak birkaç örneği yanlış kategoriye yerleştirir veya tasnif tablosunda bazı eksik kayıtlar bulunur.
Başlangıç	Bazı doğru örnekler ve kategoriler belirler ancak sınıflandırma dağınıktır, araştırma notları sınırlıdır ve tasnif tablosu kısmen tamamlanmıştır.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Her ölçüt 3-2-1-0 düzeyinde puanlanır. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını ifade eder.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
Araştırma yapma	Güvenilir kaynaktan konuya uygun bilgiler toplar; kaynağını belirtir ve araştırma notlarını açık, ilgili ve yeterli biçimde kaydeder.	Konuya uygun bilgiler toplar ve kaynağını belirtir, notlarında küçük eksiklikler bulunur.	Sınırlı sayıda ilgili bilgi bulur, kaynak veya araştırma notları kısmen eksiktir.	Araştırmaya ilişkin değerlendirilebilir kanıt sunmaz.	....
Yorum biçimlerini ayrıştırma	İfadelerin tamamını itikadi, fıkhi ve tasavvufi yorumlar olarak doğru biçimde ayırır.	İfadelerin çoğunu doğru ayırır, az sayıda karışıklık vardır.	Bazı ifadeleri doğru ayırır, üç yorum biçimi arasındaki ayrımda belirgin karışıklıklar bulunur.	Ayrıştırmaya ilişkin değerlendirilebilir kanıt sunmaz.	....
Örnekleri tasnif etme	Örnekleri kullanılan kaynakla uyumlu biçimde doğru kategorilere yerleştirir ve üç grubu tutarlı biçimde oluşturur.	Örneklerin çoğunu doğru kategorilere yerleştirir, birkaç hata veya eksiklik vardır.	Temel kategorileri tanır ancak örneklerin yerleştirilmesinde sık karışıklık gösterir.	Tasnife ilişkin değerlendirilebilir kanıt sunmaz.	....
Tasnif sonuçlarını düzenli sunma	Üç yorum biçimini ayrı başlıklar altında gösterir; seçtiği örnekleri ilgili başlıkların altında eksiksiz, düzenli ve araştırma notlarıyla tutarlı biçimde sunar.	Üç başlığı doğru kullanır ve örneklerin çoğunu uygun başlıklar altında düzenli biçimde sunar, birkaç eksik veya tutarsız kayıt vardır.	Bazı başlık ve örnekleri doğru sunar, tasnif tablosunda belirgin eksiklik veya düzensizlikler bulunur.	Tasnif sonuçlarının düzenli sunumuna ilişkin değerlendirilebilir kanıt göstermez.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Başlangıç düzeyi sınırlı ancak değerlendirilebilir performansı gösterir. "0 – Performans Gözlenmedi" yalnız ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığında kullanılır. Genel düzeyde 0, bütün ölçütlerde kanıt bulunmadığında verilir.

12. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Peygamber Olarak Hz. Muhammed
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.4.1. Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını yorumlayabilme *a) Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını inceler.* *b) Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını kendi ifadeleriyle, doğru ve bilgiyi değiştirmeyecek şekilde özetler.*

Etkinlik Adı: Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de Yaşadıkları

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Çalışma Kâğıdı (Ek-1) dağıtılır ve Mekke Dönemi'ne ilişkin verilen olayların ders kitabından incelenmesi için süre verilir.
3. Birinci görevde öğrencilerden verilen olayları oluş sırasına göre zaman şeridine yerleştirmeleri ve her olayın önemini kısa ifadelerle kaydetmeleri beklenir.
4. İkinci görevde öğrencilerin zaman şeridindeki bilgilerden yararlanarak 3-2-1 kartını tamamlamaları; Mekke Dönemi'ni kendi ifadeleriyle, doğru ve bilgiyi değiştirmeden özetlemeleri sağlanır.
5. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

6. Değerlendirme sonrasında öğrencinin çalışmasındaki kanıta dayanarak sözlü geri bildirim verilir. Öğrenciye zaman şeridindeki bir açıklamayı veya 3-2-1 kartındaki bir ifadeyi gözden geçirip yeniden düzenleme fırsatı tanınır.
7. Destekleme ve zenginleştirme kararları ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin ürünündeki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek bir sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Mekke Dönemi'ndeki olayları doğru sırada incelemiş ve olayların önemini bilgiyi değiştirmeden açıklamışsın. 3-2-1 özetin de ana gelişmeleri kendi ifadelerinle bir araya getiriyor. Özetinde olaylar arasındaki bağı daha görünür kılacak bir geçiş cümlesi ekleyebilirsin.
Gelişmekte	Olayların temel sırasını ve Mekke Dönemi'ne ilişkin ana bilgileri genel olarak doğru göstermişsin. Bazı önem açıklamalarında ayrıntı eksikliği var. Ders kitabındaki ilgili bölüme yeniden bakarak seçtiğin bir olayın önemini daha açık ifade edebilirsin.
Başlangıç	Zaman şeridinde Mekke Dönemi'ne ait bazı olayları doğru belirlemişsin. Özetinde ise temel düşünce henüz yeterince açık değil. Verilen olaylardan ikisini ilişkilendirerek tek bir doğru özet cümlesi oluşturmayı deneyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu ölçütte değerlendirilebilir bir öğrenci kanıtı bulunmuyor. Öğrenciye görevi tamamlayabilmesi için uygun erişim, ek açıklama veya yeniden deneme olanağı sunulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Kronolojik sıralamada zorlanan öğrenciler için olay adlarının bir kısmının yerleştirildiği basamaklandırılmış zaman şeridi verilebilir.
- Olayların önemini açıklamada güçlük yaşayan öğrencilerle ders kitabındaki ilgili bölümden kısa örnekler üzerinde "olay – ne oldu – neden önemli?" biçiminde model çalışma yapılabilir.
- Özetleme görevi için "Mekke Dönemi'nde önce…, daha sonra…, bu süreçte…" gibi cümle kalıpları sunulabilir.
- Eksik ölçütlerde öğrenciye Ek-1'in ilgili bölümünü yeniden tamamlama fırsatı verilebilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden zaman şeridindeki iki olayı seçerek bu olayların tebliğ sürecindeki önemini karşılaştırmaları istenebilir.
- Mekke Dönemi bilgiyi değiştirmeden daha kısa bir paragrafta özetlemeleri ve hangi bilgileri neden seçtiklerini açıklamaları istenebilir.
- Ders kitabındaki başka bir Mekke Dönemi olayını araştırarak mevcut zaman şeridinde uygun yere eklemeleri sağlanabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de Yaşadıkları

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Aşağıdaki görevleri sırasıyla tamamlayınız. Olaylara ilişkin bilgileri ders kitabındaki anlatımı esas alarak yazınız.

1. OLAYLARI İNCELİYORUM

Aşağıdaki olayları ders kitabından inceleyiniz. Olayları oluş sırasına göre tabloya yerleştiriniz ve her olayın önemini kısa bir cümleyle yazınız.

Boykot Yılları	İsra ve Miraç Olayı	Vahyin İnişi	Akabe Biatleri ve Hicret Hazırlığı	İslam'a Davetin Başlaması

1. OLAY	2. OLAY	3. OLAY	4. OLAY	5. OLAY
Olay: ..... Önemi:	Olay: ..... Önemi:	Olay: ..... Önemi:	Olay: ..... Önemi:	Olay: ..... Önemi: ....

2. ÖZETLİYORUM – 3-2-1 KARTI

Zaman şeridindeki bilgilerden yararlanarak Mekke Dönemi'ni, kendi ifadelerinizle, doğru ve bilgiyi değiştirmeden özetleyiniz.

3 ÖNEMLİ OLAY Mekke Dönemi'nden üç önemli olayı yazınız.	2 ÖNEMLİ BİLGİ Seçtiğiniz olaylarla ilgili iki önemli bilgiyi özetleyiniz.	1 TEMEL DÜŞÜNCE Mekke Dönemi'ni özetleyen bir temel düşünce yazınız.
1. ..... 2. ..... 3.	1. .... 2.	....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlikte ders kitabındaki anlatım ve terminoloji esas alınır. Aşağıdaki örnekler öğretmene yol göstermek amacıyla verilmiştir; öğrencinin bilgiyi değiştirmeyen farklı doğru ifadeleri kabul edilir.

1. Olayları İnceliyorum – Kabul Ölçütleri

Sıra	Olay	Kabul Edilebilir Önem Açıklamasının Niteliği
1	Vahyin İnişi	Ders kitabındaki anlatıma uygun olarak vahyin başlamasının peygamberlik görevi açısından önemini belirtir.
2	İslam'a Davetin Başlaması	İslam mesajının insanlara ulaştırılmaya başlanmasıyla ilişki kurar.
3	Boykot Yılları	Müslümanların karşılaştığı baskı ve zorlukları, sabır ve dayanıklılık bağlamında açıklar.
4	İsra ve Miraç Olayı	Müslümanların karşılaştığı baskı ve zorlukları, sabır ve dayanıklılık bağlamında açıklar.
5	Akabe Biatleri ve Hicret Hazırlığı	Medine ile kurulan ilişkiler ve Hicret'e hazırlık süreci açısından önemini ders kitabındaki anlatıma uygun ifade eder.

2. 3-2-1 Kartı – kabul ölçütleri

- "3 önemli olay" bölümünde Mekke Dönemi'ne ait ve çalışma kâğıdındaki olaylarla uyumlu üç olay yazılması kabul edilir.
- "2 önemli bilgi" bölümünde olaylarla ilgili iki doğru bilgi kendi cümleleriyle ifade edilmeli, bilgi anlamı değiştirilmemelidir.
- "1 temel düşünce" Mekke Dönemi'ndeki süreci genel olarak yansıtan, doğru ve tutarlı bir özet cümlesi olmalıdır.
- Öğrencinin ders kitabıyla uyumlu farklı olay ve ifade seçimleri, görev sınırları içinde kaldığı sürece kabul edilir.

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek Durum
Yetkin	Kaynağını belirtir, yorum biçimlerini doğru ayrıştırır, örneklerini üç kategori altında tutarlı biçimde tasnif eder ve aynı tasnif tablosunda her başlık altında örnekleri düzenli biçimde sunar.
Gelişmekte	Olayların temel sırasını büyük ölçüde doğru kurar, bazı önem açıklamaları eksik kalır. Özetinde doğru bilgiler vardır ancak bütünlük sınırlıdır.
Başlangıç	Bazı olayları doğru belirler ve bir-iki doğru bilgi yazar, kronolojik düzen veya özetin bütünlüğü sınırlı kalır.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Her ölçüt 3-2-1-0 düzeyinde puanlanır. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı, 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını ifade eder.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Mekke dönemi olaylarını inceleme ve kronolojik düzenleme	Verilen olayları ders kitabındaki anlatıma uygun kronolojik sıraya yerleştirir ve her birinin önemini doğru bağlamda açıklar.	Kronolojik düzen genel olarak doğrudur, bir olayın yeri veya önem açıklamasında anlamı değiştirmeyen sınırlı eksiklik bulunur.	Bazı olayları doğru sıraya yerleştirir, önem açıklamaları kısa, parçalı veya bir kısmında bağlam eksiktir.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir öğrenci kanıtı bulunmamaktadır.	....
2. Olayların önemini bilgiyi değiştirmeden ifade etme	Olayların önemini kendi ifadeleriyle açık, doğru ve kaynak bilgisinin anlamını koruyarak açıklar.	Önem açıklamaları doğru çekirdeği korur, bazı ifadeler genel veya ayrıntı bakımından sınırlıdır.	Temel düzeyde doğru bir önem ifadesi oluşturur, bazı açıklamalarda da eksiklik veya kavram karışıklığı bulunur.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir öğrenci kanıtı bulunmamaktadır.	....
3. Mekke Dönemi'ni kendi ifadeleriyle özetleme	3-2-1 kartında seçtiği olay ve bilgileri bütünlüklü biçimde bir araya getirir; temel düşünce doğru, öz ve bilgiyi değiştirmeyen bir özet oluşturur.	Özette doğru olay ve bilgiler yer alır, temel düşünce anlamlıdır ancak bütünlük veya özlük sınırlıdır.	İpuçlarından hareketle bazı doğru olay ve bilgileri yazar, temel düşünce kısmen uygun olmakla birlikte özet bütünlüğü zayıftır.	Bu ölçüte ilişkin değerlendirilebilir öğrenci kanıtı bulunmamaktadır.	....

Toplam Puan	..... / 9
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	8-9 Yetkin | 5-7 Gelişmekte | 1-4 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	0 genel düzeyi yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt bulunmadığında kullanılır. Toplam puan genel görünüm sağlar; geri bildirim ve farklılaştırma kararları ölçüt profiline göre verilir.

13. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Peygamber Olarak Hz. Muhammed
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.4.1. Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını yorumlayabilme *a) Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını inceler.* *b) Hz. Muhammed'in (sav) Mekke'de yaşadıklarını kendi ifadeleriyle, doğru ve bilgiyi değiştirmeyecek şekilde özetler.*

Etkinlik Adı: Boykot ve Hüzün Yılı

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır. Çalışma Kâğıdı (Ek-1) dağıtılır.
2. Birinci görevde öğrencilerin metni dikkatlice incelemeleri; olayın geçtiği yer ve zaman, temel sorun, boykot sürecinin etkileri ve Hüzün Yılı'na geçiş gibi kanıtları çalışma kâğıdına kaydetmeleri beklenir.
3. İkinci görevde öğrencilerden metinde verilen olayları oluş sırasını koruyarak kendi ifadeleriyle ve bilgiyi değiştirmeden kısa bir özet oluşturmaları istenir.
4. Görevleri tamamlamaları için süre verilir. Gerektiğinde öğrencilerin metne yeniden dönerek kanıtlarını kontrol etmelerine olanak sağlanır.
5. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

6. Öğrencilere güçlü yönünü, geliştirmesi gereken noktayı ve uygulanabilir bir sonraki adımı içeren göreve özgü geri bildirim verilir.
7. Öğrencilerin geri bildirim doğrultusunda özetlerindeki bir cümleyi veya inceleme kaydını yeniden düzenlemelerine fırsat tanınır. Destekleme ve zenginleştirme kararları ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Boykot sürecindeki temel sorunu, yaşanan güçlükleri ve Hüzün Yılı'na geçişi metindeki kanıtlarla doğru biçimde ilişkilendirmişsin. Özetin kendi cümlelerinle yazılmış ve olay sırasını koruyor. Özetini daha da güçlendirmek istersen olaylar arasındaki geçişleri kısa bağlaçlarla belirginleştirebilirsin.
Gelişmekte	Boykot ve Hüzün Yılı ile ilgili temel olayları doğru belirlemişsin. Özetinde bazı önemli ayrıntılar eksik kalmış. Metindeki boykotun sona ermesi ile ardından yaşanan kayıplar arasındaki geçişi daha açık ifade etmen çalışmanı güçlendirebilir.
Başlangıç	Metindeki bazı temel olayları belirlemişsin ancak olay sırası ve ana sorunla ilgili açıklamalar sınırlı kalmış. Metindeki "boykot", "boykotun sona ermesi" ve "Hüzün Yılı" bölümlerini karşılaştırarak özetine iki doğru bağlantı eklemen yararlı olabilir.
Performans Gözlenmedi	İlgili ölçüte yönelik değerlendirilebilir bir kanıt bulunmuyor. Metinden bir olay seçip ne olduğunu ve ardından ne yaşandığını kendi cümlenle yazman başlangıç için uygun olabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Boykot ve Hüzün Yılı olaylarının anahtar kavramları (boykot, sabır, kayıp, Hüzün Yılı) kısa kavram kartlarıyla verilebilir.
- Olayları incelemekte zorlanan öğrenciler için "önce – sonra – sonuç" başlıklı üç kutulu bir olay sıralama şablonu kullanılabilir.
- Özetleme sırasında öğrencinin metni kopyalamasını önlemek için "Bu olayda… / Ardından… / Sonuç olarak…" cümle kalıplarından yararlanmasına olanak sağlanabilir.
- Bilişsel yükü azaltmak için metindeki kritik bölümler öğretmen tarafından işaretlenmeden, paragraf numarası verilerek öğrenciye yeniden inceleme fırsatı tanınabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden boykot süreci ile Hüzün Yılı arasındaki kronolojik ilişkiyi güvenilir bir siyer kaynağından kontrol ederek kısa bir zaman çizelgesi oluşturmaları beklenebilir.
- Öğrenciler, metindeki bilgiler ile ders kitabındaki anlatımı karşılaştırarak ortak bilgileri ve farklı ayrıntıları not edebilir.
- Mekke Dönemi'ndeki sabır, kararlılık ve tebliğ temasını öne çıkaran 5–6 cümlelik alternatif bir özet oluşturabilirler.
- Öğrencilerden olayların tarihsel gelişimini gösteren kısa bir infografik ya da olay akış şeması hazırlamaları istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Boykot ve Hüzün Yılı

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

OLAYLARI İNCELİYORUM

Aşağıdaki metni dikkatlice inceleyip soruları cevaplayınız.

1. Müslümanların yaşadığı olaylar nerede ve hangi dönemde geçmektedir?

.....
.....
.....

2. Boykot sürecinde Müslümanların karşılaştığı temel sorun nedir?

.....
.....
.....

3. Metinden boykotun günlük yaşama etkisini gösteren iki örnek yazınız.

.....
.....
.....
.....

4. Metinde Hz. Muhammed'in (sav) zorluklar karşısındaki tutumunu gösteren bir kanıt yazınız.

.....
.....
.....

Mekke'de sıcak bir gündü. Ebu Talib Mahallesi her zamankinden daha sessizdi. Müslümanlar ve onlara destek olanlar bir süredir zor günler geçiriyordu. Mekke'de annesiyle yaşayan küçük Üsame de bu yaşananları dikkatle gözlemliyordu. Mekke'deki müşrikler, orada yaşayan Müslümanlarla konuşmayı, ticaret yapmayı ve sosyal ilişkiler kurmayı yasaklayan bir boykot kararı almışlardı.

Boykot nedeniyle yiyecek ve diğer ihtiyaçlara ulaşmak güçleşmişti. Buna rağmen insanlar ellerindekini paylaşarak birbirlerine destek oluyordu. Hz. Muhammed (sav), bütün zorluklara rağmen insanlara doğruluğu anlatmaya devam ediyor ve onlara sabırlı olmalarını tavsiye ediyordu. Onun bu tutumu çevresindeki insanlara güç veriyordu. Bu zorluklarla geçen boykot yaklaşık üç yıl sürdü. Zamanla Mekke'de bazı kişiler boykotun haksız olduğunu düşünmeye başladı. Onların girişimleri sonucunda boykot sona erdi. Bu süreçte, Kâbe'ye asılan boykot belgesindeki yazıların büyük kısmının ağaç kurtları tarafından yenildiğinin görülmesi de boykotun kaldırılması gerektiğine işaret eden önemli bir mucize olarak kabul edildi. Boykot sona ermişti ancak zorluklar bitmemişti. Boykotun sona ermesinden kısa bir süre sonra Hz. Muhammed (sav) önce amcası Ebu Talib'i sonra eşi Hz. Hatice'yi kaybetti. Bu kayıplar onu derinden üzdü. Bu nedenle Müslümanlar bu yıla "Hüzün Yılı" dediler.

Üsame tüm zorluklara rağmen Peygamber Efendimiz'in insanlara güzel davranmaya ve görevini sürdürmeye devam ettiğini gördü. Böylece sabrın, dayanışmanın ve umudun zor zamanları aşmada ne kadar önemli olduğunu anladı.

5. Boykotun sona ermesinden sonra hangi iki önemli kayıp yaşanmıştır?

.....
.....
.....
.....

6. Yaşanan kayıpların "Hüzün Yılı" olarak anılmasıyla ilişkisini açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

ÖZETLİYORUM

Metinde anlatılan boykot süreci ve Hüzün Yılı'na geçişi, olayların oluş sırasını koruyarak ve kendi ifadelerinizi kullanarak 5–7 cümlede özetleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Görev Alanı	Kabul Edilebilir Yanıt / Ölçüt
Yer ve zaman	Mekke, boykot yılları ve hemen sonrasındaki Mekke Dönemi.
Temel sorun	Müslümanların ve onlara destek olanların toplumsal ve ekonomik boykota maruz bırakılması, ticaret ve sosyal ilişkilerin engellenmesi.
Boykotun etkileri	Yiyecek kıtlığı/açlık, sosyal dışlanma, ticaret yapamama, iletişim ilişkilerinin engellenmesi gibi metinle uyumlu iki kanıt.
Hz. Muhammed'in (sav) tutumu	Pes etmemesi, doğruluğu anlatmayı sürdürmesi, sabrı tavsiye etmesi gibi metinde açıkça verilen bir kanıt.
Geçiş	Boykotun sona ermesinden sonra Ebu Talib ve Hz. Hatice'nin vefatı.
Sonuç	Bu iki büyük kaybın Hz. Muhammed'i (sav) derinden üzmesi ve dönemin Hüzün Yılı olarak anılmasıyla bağlantı kuran doğru bir açıklama.

2. Özetliyorum – Kabul Ölçütleri

Özet, boykotun uygulanması → yaşanan güçlükler → boykotun sona ermesi → Ebu Talib ve Hz. Hatice'nin vefatı → Hüzün Yılı bağlantısını doğru sırayla yansıtmalıdır.

Öğrenci metni birebir kopyalamak yerine kendi ifadelerini kullanmalıdır.

Özet, metindeki temel bilgileri değiştirmemeli; metinde bulunmayan yeni tarihsel iddialar eklememelidir.

5–7 cümle önerilen uzunluktur; daha kısa veya uzun yanıt, temel bilgileri doğru ve öz biçimde kapsıyorsa kabul edilebilir.

Öğretmen İçin Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek Cevap
Yetkin	"Müşrikler Müslümanları toplumsal ve ekonomik olarak dışladı. Üç yıl süren boykot sırasında yiyecek sıkıntısı yaşandı. Hz. Muhammed (sav) buna rağmen doğruluğu anlatmayı sürdürdü ve sabrı tavsiye etti. Boykot bazı kişilerin girişimleriyle sona erdi. Ardından Ebu Talib ve Hz. Hatice vefat etti. Bu kayıplar sebebiyle dönem Hüzün Yılı olarak anıldı."
Gelişmekte	"Müslümanlara boykot uygulandı ve açlık yaşandı. Sonra boykot bitti. Ebu Talib ve Hz. Hatice vefat etti. Bu yıl Hüzün Yılı oldu."
Başlangıç	"Müslümanlar çok zorlandı. Sonra boykot bitti. Hz. Muhammed (sav) üzgündü."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Her ölçüt 3-2-1-0 düzeyinde değerlendirilir. Başlangıç, sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir. Olaylara ilişkin yanıtlar ve özet, çalışma kâğıdındaki metin ile etkinlikte kullanılan güvenilir siyer kaynakları esas alınarak değerlendirilir.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Metindeki olay ve kanıtları inceleme	Boykot sürecindeki temel sorunu, etkileri ve Hüzün Yılı'na geçişi metindeki ilgili kanıtlarla doğru ve yeterli biçimde belirler.	Temel olay ve kanıtların çoğunu doğru belirler, bir bölümde eksiklik veya sınırlı açıklama vardır.	Metindeki bazı temel olayları belirler ancak sorun, etki veya geçiş bağlantıları sınırlı ya da kısmen hatalıdır.	İncelemeye ilişkin değerlendirilebilir bir yanıt/kanıt yoktur.	....
2. Olayların oluş sırasını ve ilişkisini koruma	Boykotun başlaması, etkileri, sona ermesi ve ardından yaşanan kayıpları doğru sıra ve anlam ilişkisiyle gösterir.	Genel olay sırasını korur, bir geçişte eksiklik veya küçük bir sıra hatası vardır.	Olaylardan bazılarını doğru sıraya koyar ancak geçişler karışık ve bağlantılar zayıftır.	Olay sırası veya ilişkiye ilişkin değerlendirilebilir kanıt yoktur.	....
3. Kendi ifadeleriyle doğru özetleme	Temel olayları kendi cümleleriyle, öz ve tutarlı biçimde, bilgiyi değiştirmeden özetler.	Özet genel olarak doğru ve kendi ifadeleriyledir, bazı önemli ayrıntılar eksik veya anlatım kısmen uzundur.	Temel düzeyde bir özet oluşturur; metne aşırı bağlılık, önemli eksiklikler veya anlamı kısmen değiştiren ifadeler bulunur.	Özetleme performansına ilişkin değerlendirilebilir bir ürün yoktur.	....

Toplam Puan	..... / 9
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	8-9 Yetkin | 5-7 Gelişmekte | 1-4 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

14. ETKİNLİK

Ünite	Peygamber Olarak Hz. Muhammed
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.4.2. Hicret konusunu tarihsel bağlamda değerlendirebilme *a) Hicret'in sebeplerini temel kaynaklardan hareketle analiz eder.* *b) Hicret'in yaşandığı dönemin koşullarını fark eder.* *ç) Hicret'i yaşandığı dönemin koşulları içinde açıklar.*

Etkinlik Adı: Hicret'i Analiz Ediyorum

Kullanılacak Materyaller	Ölçme ve Değerlendirme Araçları
Çalışma Kâğıdı (Ek-1)	Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'te yer alan başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Çalışma Kâğıdı (Ek-1) dağıtılır.
2. Birinci görevde öğrencilerin temel kaynaklardan edindikleri bilgilerden hareketle Hicret'in dinî, sosyal ve siyasi sebepleri ile sonuçlarını balık kılçığı diyagramına yerleştirmeleri beklenir.
3. İkinci görevde öğrencilerin balık kılçığında yer alan bilgilerden hareketle Hicret'in gerçekleştiği dönemin koşullarına ilişkin iki çıkarım yazmaları için süre verilir.
4. Üçüncü görevde öğrencilerin Hicret'i, belirledikleri sebepler ve dönem koşullarıyla ilişkilendirerek tarihsel bağlam içinde kısa bir açıklamayla ifade etmelerine olanak sağlanır.

5. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
6. Öğrencilerin güçlü yönlerini ve geliştirmeleri gereken noktayı gösteren göreve özgü geri bildirim verilir. Öğrencilerin bir yanıtını geri bildirim doğrultusunda yeniden düzenlemelerine fırsat tanınır.
7. Destekleme ve zenginleştirme uygulamalarına Ek-3'teki ölçüt profili dikkate alınarak karar verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıtı, gelişim ihtiyacını ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Hicret'in dinî, sosyal ve siyasi sebepleriyle dönem koşulları arasındaki bağlantıları açık biçimde kurmuşsun. Tarihsel bağlam açıklaman, balık kılçığındaki kanıtlarla tutarlı. Açıklamana farklı bir dönem koşulunun etkisini de ekleyebilirsin.
Gelişmekte	Hicret'in bazı sebeplerini ve sonuçlarını doğru belirlemişsin. Dönemin koşullarıyla kurduğun bağlantı yer yer sınırlı kalmış. Bir sebebin hangi koşul nedeniyle önem kazandığını daha açık ifade edebilirsin.
Başlangıç	Hicret ile ilgili bazı doğru unsurlara yer vermişsin. Sebep, dönem koşulu ve sonuç arasındaki bağın daha belirgin olması çalışmanı güçlendirebilir. Balık kılçığındaki bir başlıktan hareketle kısa bir neden-sonuç cümlesi oluşturmayı deneyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu görev için değerlendirilebilir bir yanıt bulunmuyor. Ders kitabındaki ilgili bölümü inceleyerek bir dinî, sosyal veya siyasi sebebi ve buna bağlı bir sonucu yazmayı deneyebilirsin.

Farklılaştırma

Destekleme

- Hicret'in sebepleri ve dönemin koşulları; zaman şeridi, kısa bilgi kartları ve görsel ipuçlarıyla somutlaştırılabilir.
- Sebep, dönem koşulu ve sonuç arasında bağ kurmakta zorlanan öğrenciler için kısmen doldurulmuş neden-sonuç tabloları kullanılabilir.
- Öğrencilerin temel kaynaklardan ulaştıkları bilgileri karşılaştırabilecekleri eşli çalışmalar ve öğretmen rehberliğinde kısa soru-cevap etkinlikleri planlanabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerin Hicret'in dinî, sosyal ve siyasi boyutlarını güvenilir siyer kaynaklarından karşılaştırmalı olarak incelemeleri sağlanabilir.
- Hicret'in yaşandığı dönemin koşulları ile olayın sonuçları arasındaki ilişkileri gerekçelendirdikleri kısa bir tarihsel değerlendirme metni hazırlamaları istenebilir.
- Öğrencilerin Hicret'in tarihsel bağlamını gösteren özgün bir zaman çizelgesi, neden-sonuç şeması veya infografik oluşturmalarına olanak sağlanabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

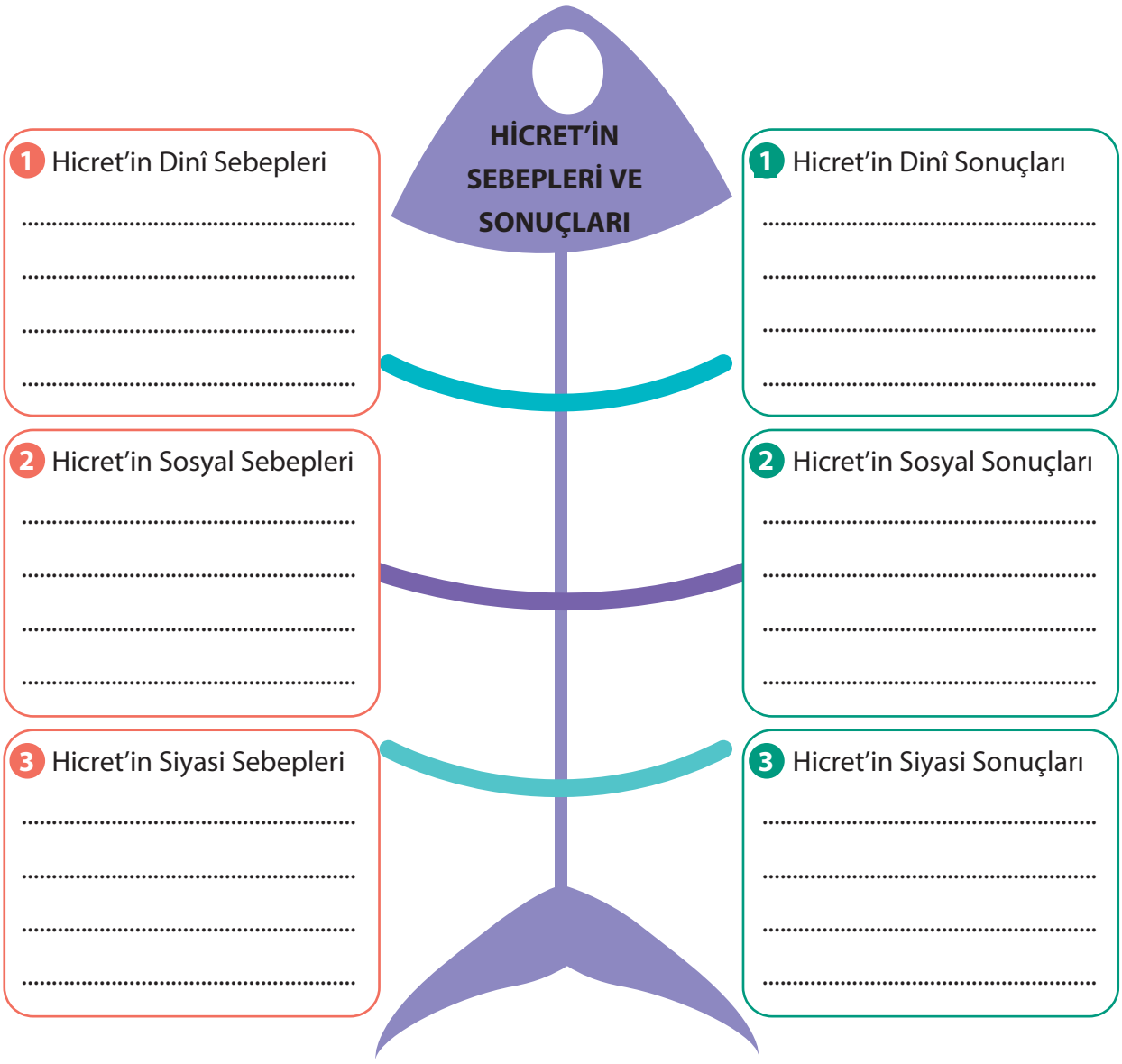
Hicret'i Analiz Ediyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Aşağıdaki görevleri sırasıyla tamamlayınız. Cevaplarınızı ders kitabı ve öğretmeninizin yönlendirdiği temel kaynaklardan edindiğiniz bilgilere dayandırınız.

1. Hicret'in Sebep ve Sonuçlarını Analiz Ediyorum

Temel kaynaklardan edindiğiniz bilgilerden hareketle Hicret'in dinî, sosyal ve siyasi sebepleri ile sonuçlarını balık kılçığı diyagramına yazınız. Her başlık altında en az bir uygun bilgiye yer veriniz.

2. Dönemin Koşullarını Fark Ediyorum

Balık kılçığında yazdığınız bilgilerden hareketle Hicret'in gerçekleştiği dönemin koşullarına ilişkin iki çıkarım yazınız. Çıkarımlarınızda dönemin dinî, sosyal veya siyasi özelliklerinden söz edebilirsiniz.

1. Çıkarımım:

.....

.....

.....

.....

2. Çıkarımım:

.....

.....

.....

.....

3. Hicret'i Tarihsel Bağlam İçinde Açıklıyorum

Hicret'in neden gerçekleştiğini ve bu olayın dönemin koşulları içinde nasıl anlam kazandığını 4–6 cümleyle açıklayınız. En az bir sebep ve bir dönem koşulunu ilişkilendiriniz.

Açıklamam:

.....

.....

.....

.....

.....

Geri bildirimden sonra yeniden düzenlediğim cümlem:

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlik açık uçlu kanıtlar içerdiğinden, aşağıdaki açıklamalar tek bir zorunlu cevap listesi olarak değil; puanlamada kullanılacak kabul ölçütleri olarak değerlendirilir. Öğrencinin kullandığı ders kitabı veya öğretmenin yönlendirdiği temel kaynaklarla uyumlu farklı ifadeler kabul edilir.

1. Hicret'in Sebep ve Sonuçlarını Analiz Ediyorum

Boyut	Kabul Ölçütü	Kabul Edilebilir Cevabın Özelliği
Dinî	Hicret'in dinî sebeplerine ve/veya dinî sonuçlarına kaynakla uyumlu en az bir bilgi yazar.	Bilgi, "dinî sebep" veya "dinî sonuç" başlığıyla anlamlı biçimde ilişkilidir.
Sosyal	Hicret'in sosyal sebeplerine ve/veya sosyal sonuçlarına kaynakla uyumlu en az bir bilgi yazar.	Toplumsal ilişkiler, güvenlik, dayanışma veya sosyal koşullar bağlamında uygun bir kanıt sunar.
Siyasi	Hicret'in siyasi sebeplerine ve/veya siyasi sonuçlarına kaynakla uyumlu en az bir bilgi yazar.	Dönemin yönetim, baskı, güvenlik veya toplumsal düzen koşullarıyla ilgili uygun bir kanıt sunar.

2. Dönemin Koşullarını Fark Ediyorum

- Öğrenci, Hicret'in gerçekleştiği döneme ilişkin iki anlamlı çıkarım yazar.
- Çıkarımların en az biri dinî, sosyal veya siyasi bir koşulu açıkça belirtir.
- Çıkarımlar, balık kılçığındaki bilgilerle çelişmez ve döneme ilişkin gözlenebilir/çıkarılabilir bir durumu ifade eder.

3. Hicret'i Tarihsel Bağlam İçinde Açıklıyorum

- Açıklama, Hicret'in en az bir sebebini dönemin en az bir koşuluyla ilişkilendirir.
- Öğrenci, olayı yalnız sonuçlarını saymakla bırakmaz; "neden bu dönemde gerçekleşti?" sorusuna anlamlı bir bağlantı kurar.
- Açıklama, öğrencinin kendi ifadeleriyle yazılmış, açık ve kaynakla uyumludur.

Örnek Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek Cevap
Yetkin	"Hicret, yalnızca bir yer değiştirme değildir. Mekke'deki baskı ve güvenlik sorunları Müslümanların dinlerini daha rahat yaşayabilecekleri bir ortam aramalarına yol açmıştır. Bu nedenle Hicret, dönemin dinî ve sosyal koşulları içinde anlaşılmalıdır."
Gelişmekte	"Mekke'de Müslümanlar zor şartlar yaşadığı için Hicret gerçekleşmiştir. Medine daha güvenli bir yer olmuştur."
Başlangıç	"Hicret Mekke'den Medine'ye gitmektir. İnsanlar zorlandığı için gitmişlerdir."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Kullanım: Her ölçüt, öğrencinin Ek-1'de ürettiği kanıta göre 3, 2, 1 veya 0 puanla değerlendirilir. "Başlangıç" sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; "0-Performans Gözlenmedi" ise ilgili ölçüt için değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını ifade eder.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
Hicret'in sebeplerini temel kaynaklardan hareketle analiz etme	Dinî, sosyal ve siyasi sebepleri kaynakla uyumlu biçimde belirler, sebepler arasında anlamlı bağlantılar kurar.	Sebep boyutlarının çoğunu doğru belirler, bağlantılarında veya kapsamda küçük eksikler bulunur.	Bazı doğru sebepleri belirler ancak boyutlandırma veya bağlantı kurma sınırlıdır.	Hicret'in sebeplerine ilişkin değerlendirilebilir bir kanıt sunmaz.	....
Hicret'in yaşandığı dönemin koşullarını fark etme	Dönemin dinî, sosyal ve siyasi koşullarına ilişkin iki veya daha fazla açık ve tutarlı çıkarım yapar.	Dönemin koşullarına ilişkin en az bir doğru çıkarım yapar, diğer çıkarım sınırlı veya yüzeyseldir.	Temel düzeyde bir dönem koşulu belirtir, çıkarımın açıklığı veya uygunluğu sınırlıdır.	Dönemin koşullarına ilişkin değerlendirilebilir bir çıkarım sunmaz.	....
Hicret'i tarihsel bağlam içinde açıklama	En az bir sebebi dönem koşuluyla ilişkilendirerek Hicret'i açık, tutarlı ve kaynakla uyumlu biçimde açıklar.	Sebep ile dönem koşulu arasında genel olarak doğru bir ilişki kurar, açıklama kısmen eksik kalır.	İpuçlarından hareketle Hicret'in bir sebebini veya koşulunu belirtir ancak tarihsel bağlam ilişkisi zayıftır.	Hicret'i tarihsel bağlam içinde açıklayan değerlendirilebilir bir yanıt sunmaz.	....
Bilgileri balık kılçığında yapılandırma	Bilgileri dinî, sosyal ve siyasi başlıklar altında doğru, düzenli ve anlamlı biçimde yapılandırır.	Bilgilerin çoğunu uygun başlıklar altında düzenler, az sayıda yerleştirme veya eksiklik bulunur.	Bazı bilgileri uygun başlıklara yerleştirir, sınıflandırmada belirgin eksikler vardır.	Balık kılçığında değerlendirilebilir bir yapılandırma kanıtı sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10–12 Yetkin | 6–9 Gelişmekte | 1–5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi
Kullanım Notu	Genel düzey, öğrencinin ölçüt profilini özetlemek için kullanılır. Tek bir ölçütte alınan 0 puan, öğrencinin genel performansını otomatik olarak "Performans Gözlenmedi" yapmaz. Bu genel düzey yalnız bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt bulunmadığında kullanılır.

15. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Peygamber Olarak Hz. Muhammed
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.4.2. Hicret konusunu tarihsel bağlamda değerlendirebilme *a) Hicret'in sebeplerini temel kaynaklardan hareketle analiz eder.* *b) Hicret'in yaşandığı dönemin koşullarını fark eder.*

Etkinlik Adı: Hicret Yolculuğunu Öğreniyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'te yer alan başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır Çalışma Kâğıdı (Ek-1) dağıtılır.
2. Birinci görevde öğrencilerin yapılandırılmış griddeki kişi, olay, yer ve kavramları inceleyerek sorularla uygun kutucukları eşleştirmeleri beklenir.
3. İkinci görevde öğrencilerden yapılandırılmış griddeki cevaplarından ve temel kaynaklardan edindikleri bilgilerden hareketle Hicret'in ortaya çıkışında etkili olan iki sebebi neden-sonuç ilişkisiyle açıklamaları istenir.
4. Üçüncü görevde öğrencilerin Hicret'in yaşandığı dönemin koşullarına ilişkin iki belirti/kanıt seçmeleri ve bu kanıtların dönemin dinî, sosyal veya güvenlik şartları hakkında ne gösterdiğini kısa ifadelerle kaydetmeleri için süre verilir.
5. Görevleri tamamlamaları için süre verilir. Gerektiğinde öğrencilerin ders kitabına veya öğretmenin sunduğu güvenilir temel kaynaklara yeniden başvurmalarına olanak sağlanır.

6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
7. Öğrencilere güçlü yönünü, geliştirmesi gereken noktayı ve uygulanabilir bir sonraki adımı içeren göreve özgü geri bildirim verilir. Öğrencilerin bir açıklamasını geri bildirim doğrultusunda yeniden düzenlemelerine fırsat tanınır.
8. Destekleme ve zenginleştirme uygulamalarına Ek-3'teki ölçüt profili dikkate alınarak karar verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Öncelikle öğrencinin performansı tüm değerlendirme ölçütleri açısından incelenir. Geri bildirim, öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıtlara dayandırılır; güçlü yön, geliştirilmesi gereken nokta ve uygulanabilir bir sonraki adım birlikte belirtilir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Hicret'in sebeplerini baskı, güvenlik ve Medine'ye geçişi hazırlayan gelişmelerle ilişkilendirmen güçlü. Dönemin koşullarını seçtiğin kanıtlarla açıklaman tarihsel bağlamı doğru kurduğunu gösteriyor. Bir sonraki çalışmanda farklı bir kaynaktaki kanıtla açıklamanı karşılaştırabilirsin.
Gelişmekte	Hicret'in temel sebeplerini doğru belirlemişsin, bazı açıklamalarında sebep ile dönemin koşulu arasındaki bağ daha açık kurulabilir. Seçtiğin kanıtın hangi koşulu gösterdiğini bir cümleyle netleştirmen, çalışmanı güçlendirebilir.
Başlangıç	Yapılandırılmış gridde bazı doğru eşleştirmelerin var ve Hicret ile ilgili bir sebebi fark etmişsin. Sebebin Hicret kararını nasıl etkilediğini açıklarken ders kitabındaki ilgili bölümden yararlanman ve bir neden-sonuç cümlesi kurman yararlı olabilir.
Performans Gözlenmedi	Bu görevlerde değerlendirilebilir bir yanıt henüz oluşmamış. Ders kitabındaki Hicret bölümünden bir sebep ve dönemin koşullarını gösteren bir kanıt seçerek kısa bir açıklama oluşturmayı deneyebilirsin.

Farklılaştırma

Destekleme

- Hicret'in sebeplerini ayırt etmekte zorlanan öğrenciler için "sebep – kanıt – etkisi" başlıklarından oluşan kısmen doldurulmuş bir tablo kullanılabilir.
- Dönemin koşullarını fark etmede güçlük yaşayan öğrencilerle; baskı, can güvenliği, inanç özgürlüğü ve Medine'de oluşan destek ortamını gösteren kısa kaynak parçaları birlikte incelenebilir.
- Yapılandırılmış griddeki seçenek sayısı bilişsel yük oluşturuyorsa yalnız ilgili seçenekleri içeren daraltılmış bir çalışma kâğıdı kullanılabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden Hicret'in bir sebebini iki güvenilir kaynakta karşılaştırmaları ve hangi ortak kanıtların öne çıktığını belirtmeleri beklenebilir.
- Dönemin koşullarını gösteren farklı kanıtlar arasında ilişki kurarak "Bu koşullar Hicret kararını neden zorunlu/önemli hâle getirmiş olabilir?" sorusuna kısa gerekçeli bir yanıt oluşturmaları istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Hicret Yolculuğunu Öğreniyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

1. GÖREV – YAPILANDIRILMIŞ GRİD: HİCRET'İ İNCELİYORUM

1. Müşriklerin Baskı ve Zulümleri	2. Ensar	3. Muhacir
4. Akabe Biatleri	5. Medine Sözleşmesi	6. Mescid-i Nebi
7. Hz. Ebubekir	8. Mekke	9. Medine
10. Sevr Mağarası	11. Hz. Ali	12. Kuba Mescidi

Tabloyu inceleyerek aşağıdaki soruları cevaplayınız. Soruların cevaplarına karşılık gelen kutu numaralarını karşılarına yazınız.

A. Müslümanların Mekke'den göç etmesinin temel sebepleri ve Medine'ye göçü hazırlayan aşamalar arasında yer alan seçenek(ler) hangisidir? .....

B. İnançları uğruna evlerini ve mallarını terk edip göç edenlere ve onları şehirlerinde misafir edip imkânlarını paylaşanlara verilen isimler sırasıyla hangileridir? .....

C. Hicret yolculuğunun başladığı şehir ve güvenli varış noktası olan şehir hangileridir? .....

D. Hicret yolculuğunda Hz. Muhammed'e (sav) yol arkadaşlığı eden kişi kimdir? .....

E. Suikast planlanan gece Hz. Muhammed'in (sav) yatağına yatan sahabi kimdir? .....

F. Hz. Muhammed (sav) ve yol arkadaşının müşriklerin takibinden korunmak amacıyla bir süre kaldıkları yer neresidir? .....

G. Hicret yolculuğunda Medine'ye varmadan önce inşa edilen mescit hangisidir? .....

H. Hicret sonrasında Medine'de farklı grupların birlikte yaşamasına ilişkin düzenlemeler getiren metin hangisidir? .....

I. Hicret sonrasında inşa edilen; ibadet, eğitim ve toplumsal işlerin merkezi olarak kullanılan yapı hangisidir? .....

2. GÖREV – HİCRET'İN SEBEPLERİNİ ANALİZ EDİYORUM

Hicret'in ortaya çıkmasında etkili olan iki sebebi seçiniz. Her sebebin Hicret kararını nasıl etkilediğini bir neden-sonuç cümlesiyle açıklayınız.

1. Sebep: .....

Etkisi / neden-sonuç açıklamam: .....

2. Sebep: .....

Etkisi / neden-sonuç açıklamam: .....

3. GÖREV – DÖNEMİN KOŞULLARINI FARK EDİYORUM

Hicret'in yaşandığı dönemin koşullarını yansıtan iki durumu seçiniz. Bu durumun dönemin dinî, sosyal veya güvenlik şartları hakkında ne gösterdiğini yazınız.

Seçtiğim Durum	Bu Kanıt Dönemin Koşulları Hakkında Ne Gösteriyor?
.....	.....
.....	.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

1. Görev – Yapılandırılmış Grid

Soru	Doğru cevap
A	1 ve 4
B	3 ve 2
C	8 ve 9
D	7
E	11
F	10
G	12
H	5
I	6

Not: Yapılandırılmış grid puanı tanılayıcı kanıt olarak kullanılabilir öğrencinin genel performans düzeyi yalnız doğru cevap sayısına göre belirlenmez.

2. Görev

Öğrencinin Hicret'in sebeplerinden en az ikisini temel kaynaklarla uyumlu biçimde belirtmesi beklenir. Etkinlikte açıkça yer alan örnekler arasında müşriklerin baskı ve zulümleri ile Akabe Biatleri'nin Medine'ye geçişi hazırlayan etkisi bulunmaktadır.
Sebebin yalnız adını yazmak yerine Hicret kararına etkisini açıklayan bir neden-sonuç bağı kurulması değerlendirilir.
Farklı fakat ders kitabı veya öğretmenin sunduğu güvenilir temel kaynakla uyumlu sebepler, açıklaması doğruysa kabul edilir.

Örnek kabul edilebilir öğrenci cevabı:
"Mekke'de Müslümanlara yönelik baskı ve zulüm, inançlarını güven içinde yaşamalarını zorlaştırdı. Bu nedenle güvenli bir ortam arayışı Hicret kararını etkiledi."

3. Görev

Dönemin koşullarına ilişkin durum; baskı ve zulüm, can güvenliği sorunu, inanç özgürlüğünün sınırlandırılması, Akabe Biatleri ile oluşan Medineli destek ortamı veya etkinlikteki kişi/yer/olaylardan biriyle ilişkilendirilebilir.
Öğrencinin seçtiği durumun "dönemin koşulları hakkında ne gösterdiğini" açıklaması gerekir; yalnızca kavram adı yazılması yeterli değildir.
Durumun dinî, sosyal veya güvenlik koşullarıyla kurduğu ilişki temel kaynaklarla uyumluysa farklı ifadeler kabul edilir.

Örnek kabul edilebilir öğrenci cevabı:
"Müşriklerin baskı ve zulmü, Mekke'de Müslümanların güvenliğinin ve inançlarını serbestçe yaşama imkânının zayıf olduğunu gösterir."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Kullanım: Her ölçüt, öğrencinin Ek-1'de ürettiği kanıta göre 3-2-1-0 puanlanır. Başlangıç düzeyi sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi ise ilgili ölçütte değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını ifade eder.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
Hicret'in sebeplerini temel kaynaklardan hareketle analiz etme	En az iki sebebi temel kaynaklarla uyumlu belirler, her sebebin Hicret kararına etkisini açık bir neden-sonuç bağıyla açıklar.	İki uygun sebep belirler; neden-sonuç açıklamalarından biri açık, diğeri sınırlı veya eksiktir.	En az bir uygun sebep belirler ve Hicret kararıyla temel bir bağlantı kurar, açıklaması sınırlıdır.	Hicret'in sebeplerine ilişkin değerlendirilebilir bir yanıt bulunmaz.	....
Hicret'in yaşandığı dönemin koşullarını fark etme	İki uygun kanıt/olgu seçer; her birinin dönemin dinî, sosyal veya güvenlik koşulları hakkında ne gösterdiğini doğru ve açık biçimde ifade eder.	İki uygun kanıt seçer; koşullarla kurduğu açıklamalardan biri açık, diğeri kısmen geliştirilmiştir.	Bir uygun kanıtı dönemin koşullarından biriyle ilişkilendirir, ikinci kanıt veya açıklama eksiktir.	Dönemin koşullarına ilişkin değerlendirilebilir kanıt veya açıklama bulunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 6
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	5-6 Yetkin | 3-4 Gelişmekte | 1-2 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

16. ETKİNLİK

Ünite	Peygamber Olarak Hz. Muhammed
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.4.3. Hz. Muhammed'in (sav) Medine Dönemi konusunu yapılandırabilme *a) Hz. Muhammed'in (sav) Medine'de yaşadıklarını inceleyerek çıkarımda bulunur.* *b) Hz. Muhammed'in (sav) Medine hayatı hakkında yaptığı çıkarımları ifade eder.*

Etkinlik Adı: Medine Dönemi'ni Öğreniyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğe başlamadan önce öğrencilerle öğrenme çıktısı ve Ek-3'te yer alan başarı ölçütleri paylaşılır, çalışma kâğıdı (Ek-1) dağıtılır.
2. Tarih şeridindeki Medine Dönemi gelişmelerini incelemeleri için öğrencilere kısa bir hazırlık süresi verilir.
3. Birinci görevde öğrencilerin seçtikleri olaylara ilişkin bilgileri kaydetmeleri, olaylardan hareketle çıkarım oluşturmaları ve bu çıkarımları ilgili tarih şeridi bilgisiyle ilişkilendirmeleri beklenir.
4. İkinci görevde öğrencilerin farklı olayları birlikte değerlendirerek Hz. Muhammed'in (sav) Medine hayatına ilişkin çıkarımlarını açık ve anlaşılır biçimde ifade etmeleri için zaman ayrılır.
5. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

6. Öğrencilere güçlü yönünü, geliştirmesi gereken noktayı ve uygulayabileceği bir sonraki adımı gösteren göreve özgü geri bildirim verilir.
7. Öğrencilerin geri bildirimden yararlanarak bir çıkarım cümlesini veya gerekçesini yeniden düzenlemelerine fırsat tanınır. Destekleme ve zenginleştirme kararları ölçüt profiline göre planlanır.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Öncelikle öğrencinin performansı tüm değerlendirme ölçütleri açısından incelenir. Geri bildirim, öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıtlara dayandırılır; güçlü yön, geliştirilmesi gereken nokta ve uygulanabilir bir sonraki adım birlikte belirtilir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Medine Dönemi'ndeki olayları birbirleriyle ilişkilendirerek anlamlı çıkarımlar oluşturmuşsun. Çıkarımlarını tarih şeridindeki bilgilerle desteklemen ve açık biçimde ifade etmen çalışmanı güçlü kılıyor.
Gelişmekte	Medine Dönemi'ndeki temel gelişmeleri doğru kullanmışsın. Bazı çıkarımlarında olay ile ulaştığın sonuç arasındaki bağı biraz daha belirgin kurman açıklamalarını güçlendirebilir.
Başlangıç	Bazı olayları ve bunlarla ilgili temel bilgileri doğru fark etmişsin. Seçtiğin bir olayın toplum hayatında neyi değiştirdiğini açıklaman, çıkarımını daha anlaşılır hâle getirebilir.
Performans Gözlenmedi	İlgili görevlerde değerlendirilebilir bir yanıt bulunmadığı için bu aşamada performans düzeyi belirlenemedi. Bilgi kartındaki bir olayı seçerek ne olduğunu ve bu olaydan ne çıkarılabileceğini yazman, performansını görünür hâle getirebilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Medine Dönemi'ndeki olayları incelemekte zorlanan öğrencilere olay–bilgi–çıkarım biçiminde kısmen doldurulmuş tablolar verilebilir.
- Çıkarım oluşturmakta güçlük yaşayan öğrenciler için "Bu olayın sonucunda…", "Bu durum bize… gösterir." gibi cümle kalıplarından yararlanılabilir.
- Tarih şeridindeki olaylar küçük kartlara ayrılarak öğrencilerin ilgili bilgi ile çıkarımı eşleştirmeleri sağlanabilir.
- Yanıtlarını ifade etmekte zorlanan öğrencilerin önce sözlü olarak açıklama yapmalarına, ardından kısa yazılı ifadeye dönüştürmelerine fırsat verilebilir.

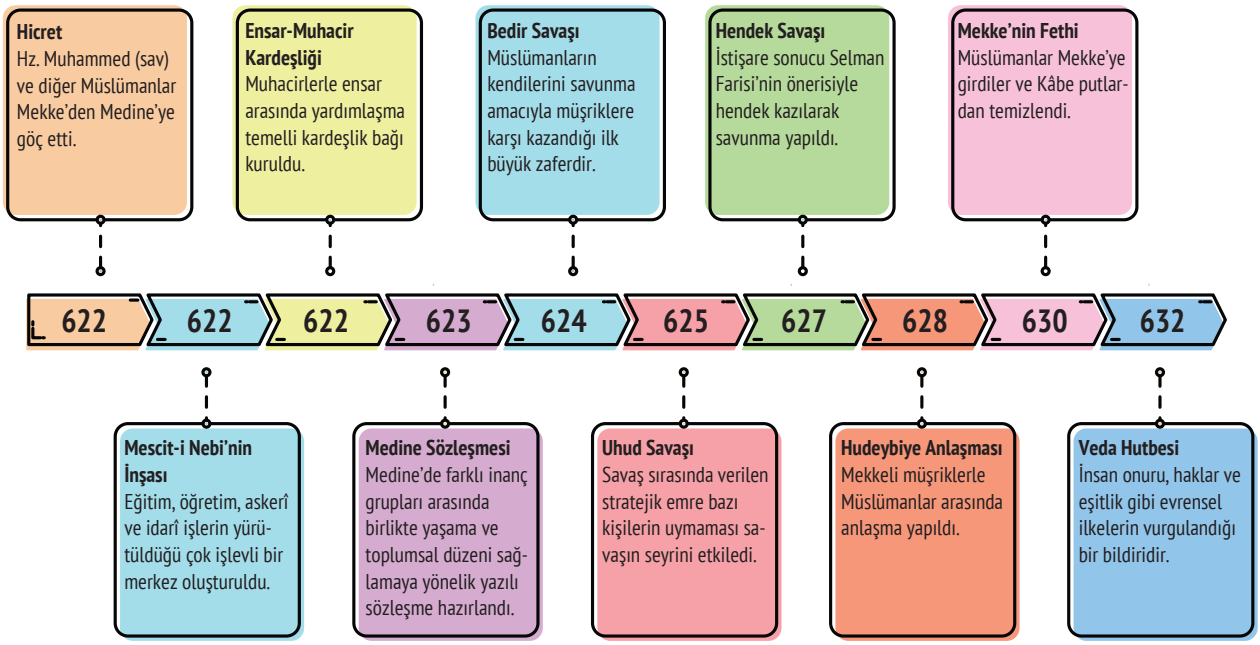
Zenginleştirme

- Öğrencilerden iki farklı Medine Dönemi olayını birlikte değerlendirerek bu olayların toplum düzenine katkılarını karşılaştırmaları beklenebilir.
- Güvenilir siyer kaynaklarından seçilen ek bilgilerle bilgi kartını genişletmeleri ve ulaştıkları yeni çıkarımları gerekçelendirmeleri teşvik edilebilir.
- Medine Dönemi'ndeki dinî, sosyal ve siyasi düzenlemelerin birbirini nasıl tamamladığını gösteren bir kavram ağı veya infografik oluşturmalarına olanak sağlanabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Hz. Muhammed'in (sav) Medine Yılları

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

1. İNCELİYORUM VE ÇIKARIM YAPIYORUM

Tarih şeridinden üç olay seçiniz. Her olayla ilgili temel bilgiyi ve bu bilgiden ulaştığınız çıkarımı kendi cümlelerinizle yazınız.

Seçtiğim Olay	Olayla İlgili Temel Bilgi	Bu Olaydan Ulaştığım Çıkarım

2. ÇIKARIMLARIMI İFADE EDİYORUM

1) Mescid-i Nebi'nin inşası, ensar–muhacir kardeşliği ve Medine Sözleşmesi birlikte düşünüldüğünde Hz. Muhammed'in (sav) Medine'de nasıl bir toplum oluşturmayı amaçladığı söylenebilir?

.....

.....

2) Hendek Savaşı'ndaki istişare örneğinden hareketle Hz. Muhammed'in (sav) liderlik anlayışı hakkında hangi çıkarıma ulaşabilirsiniz?

.....

.....

3) Mekke'nin Fethi ile Veda Hutbesindeki mesajlar birlikte değerlendirildiğinde Hz. Muhammed'in (sav) insanlara yaklaşımı hakkında nasıl bir çıkarım yapılabilir?

.....

.....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim/düzelttiğim çıkarımım: .....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlikte açık uçlu görevler bulunduğundan öğrencinin ifadesinin kaynak bilgiyi değiştirmemesi, olayla mantıksal bağ kurması ve çıkarımını anlaşılır biçimde açıklaması esastır. Aşağıdaki örnekler tek doğru cevap niteliğinde değildir, aynı anlamı taşıyan uygun ifadeler kabul edilir.

1. Görev – İnceliyorum ve Çıkarım Yapıyorum

Seçtiğim Olay	Olayla İlgili Temel Bilgi	Bu Olaydan Ulaştığım Çıkarım
Mescid-i Nebi'nin İnşası	Eğitim, ibadet ve toplum işlerinin yürütüldüğü çok işlevli bir merkez oluşturuldu.	Hz. Muhammed'in (sav) yeni toplumda eğitim, ibadet ve yönetimi birlikte önemseyen bir düzen kurmaya çalıştığı söylenebilir.
Ensar–Muhacir Kardeşliği	Muhacirlerle ensar arasında yardımlaşma temelli kardeşlik bağı kuruldu.	Toplumdaki dayanışmayı güçlendirmek ve yeni gelenlerin Medine hayatına uyumunu kolaylaştırmak amaçlanmış olabilir.
Hendek Savaşı	Selman Farisi'nin önerisiyle hendek kazıldı.	Hz. Muhammed'in (sav) önemli kararlarda istişareye ve uygun görüşlerden yararlanmaya önem verdiği çıkarımı yapılabilir.

2. Görev – Çıkarımlarımı İfade Ediyorum

1. soru: Toplumun ibadet, eğitim, dayanışma, hukuk ve birlikte yaşama yönlerinden yapılandırılmasına ilişkin bir çıkarım beklenir. Öğrenci en az iki bilgi kartı unsuruyla açıklamasını ilişkilendirmelidir.

2. soru: İstişare, farklı görüşleri dinleme, ortak akıldan yararlanma veya uygun öneriyi uygulama yönlerinden en az biriyle liderlik çıkarımı yapılması kabul edilir.

3. soru: Merhamet, bağışlayıcılık, insan onuruna saygı, adalet veya eşitlik gibi değerlerden birini/ikisini Mekke'nin Fethi ve Veda Hutbesi bilgileriyle ilişkilendiren açıklamalar kabul edilir.

Öğrenci Cevapları

Düzey	Örnek Cevap
Yetkin	"Ensar ile muhacirlerin kardeş ilan edilmesi ve Medine Sözleşmesi'nin hazırlanması, Hz. Muhammed'in (sav) Medine'de dayanışma ve kurallara dayalı birlikte yaşamı önemseyen bir toplum kurmaya çalıştığını gösterir."
Gelişmekte	"Medine'de insanlar arasında yardımlaşma yapılmış ve sözleşme hazırlanmıştır. Bu durum toplum düzeninin önemsendiğini gösterir."
Başlangıç	"Medine'de kardeşlik ilan edilmiştir. İnsanlar birbirine yardım etmiştir."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Kullanım: Her ölçüt, öğrencinin Ek-1'de ortaya koyduğu performans kanıtı esas alınarak 3, 2, 1 veya 0 puanla değerlendirilir. Başlangıç (1), sınırlı ancak değerlendirilebilir performansı; Performans Gözlenmedi (0) ise ilgili ölçütte değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını ifade eder.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
Medine Dönemi olaylarını inceleyerek çıkarım yapma	Seçtiği olaylarla ilgili temel bilgileri doğru kullanır, olayların anlamı veya etkisine ilişkin açık, tutarlı ve bilgiyle desteklenen çıkarımlar yapar.	Temel bilgilerin çoğunu doğru kullanır, uygun çıkarımlar yapar ancak bazı çıkarımların olayla bağı veya gerekçesi sınırlıdır.	Bazı temel bilgileri doğru fark eder, çıkarımları sınırlı, yüzeysel ya da kısmen olayla ilişkilidir.	Bazı temel bilgileri doğru fark eder; çıkarımları sınırlı, yüzeysel ya da kısmen olayla ilişkilidir.	....
Olaylar arasında ilişki kurarak çıkarımı gerekçelendirme	Birden fazla olayı birlikte değerlendirir, olaylar arasındaki ilişkiyi doğru kurarak çıkarımını uygun gerekçelerle destekler.	Olaylar arasında genel olarak doğru ilişki kurar, gerekçelendirmede bazı eksiklikler bulunur.	Temel düzeyde bir ilişki kurar ancak çıkarım ile gerekçe arasındaki bağ zayıftır.	Olaylar arasında değerlendirilebilir bir ilişki veya gerekçe sunmaz.	....
Medine hayatına ilişkin çıkarımları ifade etme	Çıkarımlarını kendi cümleleriyle, açık, anlaşılır, tutarlı ve kaynak bilgisini değiştirmeden ifade eder.	Çıkarımlarını anlaşılır biçimde ifade eder, bazı ifadeler yüzeysel, tekrarlı veya kısmen belirsizdir.	İpuçlarından hareketle sınırlı bir çıkarım ifade eder, anlatımda veya bilgi doğruluğunda belirgin eksiklikler bulunur.	İlgili ölçütte değerlendirilebilir bir çıkarım ifadesi bulunmaz.	

Toplam Puan	..... / 9
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	8-9 Yetkin | 5-7 Gelişmekte | 1-4 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Genel düzey, toplam puanın yanı sıra ölçüt profili dikkate alınarak yorumlanır. Tek bir ölçütte alınan 0 puan öğrencinin genel performansını otomatik olarak "Performans Gözlenmedi" yapmaz. Bu düzey, bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt bulunmadığında kullanılır. Geri bildirim sonrasında öğrencinin düzelttiği yanıt, biçimlendirici değerlendirme amacıyla yeniden incelenebilir.

17. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 7. SINIF

Ünite	Yaşayan Dünya Dinleri
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.7.5.1. Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında bilgi toplayabilme *a) Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinlerini araştırır.* *b) Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında bilgiler bulur.* *c) Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında edindiği bilgileri doğrular.* *ç) Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında edindiği bilgileri kaydeder.*

Etkinlik Adı: Dinleri Araştırıyorum, Bilgilerimi Kaydediyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğe başlamadan önce öğrenme çıktısı ve Ek-3'te yer alan başarı ölçütleri öğrencilerle paylaşılır, Çalışma Kâğıdı (Ek-1) dağıtılır.
2. Öğrencilerin ders kitabı ile öğretmenin uygun gördüğü en az bir güvenilir basılı veya dijital kaynağı incelemeleri için zaman ayrılır.
3. Birinci görevde öğrencilerden kullandıkları kaynakları kaydetmeleri ve Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm hakkında istenen bilgileri bulmaları beklenir.
4. İkinci görevde her din için seçilen en az bir bilginin ikinci bir kaynakla karşılaştırılarak doğrulanmasına ve gerekirse düzeltilmesine olanak sağlanır.

5. Üçüncü görevde öğrencilerin doğruladıkları bilgileri ilgili başlıklar altında kısa ve anlaşılır ifadelerle nihai tabloya kaydetmeleri için süre verilir.
6. Çalışmalar Ek-2'deki Cevap Anahtarı/Kabul Ölçütleri ve Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir.
7. Öğrencilere güçlü yönünü, geliştirmesi gereken noktayı ve uygulayabileceği bir sonraki adımı gösteren göreve özgü geri bildirim verilir.
8. Öğrencilerin geri bildirimden yararlanarak doğrulama kaydındaki veya nihai tablodaki en az bir bilgiyi yeniden gözden geçirip düzenlemelerine fırsat tanınır. Destekleme ve zenginleştirme kararları ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, öğrencinin çalışma kâğıdındaki somut kanıtlara göre uyarlanır. Güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir bir sonraki adım birlikte belirtilir. Aşağıdaki ifadeler örnek niteliğindedir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Kaynaklarını uygun biçimde kullanmış, Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında gerekli bilgileri bulmuş ve doğrulama kayıtlarını tutarlı biçimde tamamlamışsın. Nihai tablon kaynaklarla uyumlu ve düzenli. Farklı kaynak türlerini karşılaştırman araştırmanı daha da derinleştirebilir.
Gelişmekte	Yaşayan dünya dinleri hakkında temel bilgilerin önemli bir bölümünü bulmuş ve tabloya kaydetmişsin. Bazı doğrulama kayıtlarında ikinci kaynakla karşılaştırma ya da son kaydı netleştirme eksik kalmış. Bu kayıtları yeniden karşılaştırman çalışmanın güvenilirliğini artırabilir.
Başlangıç	Bazı dinler hakkında uygun bilgiler bulmuş ve birkaç başlığı doğru kaydetmişsin. Kaynak adlarını daha açık belirtmen ve seçtiğin bilgileri ikinci bir kaynakla karşılaştırman, tabloyu daha sağlam hâle getirebilir.
Performans Gözlenmedi	Çalışmada araştırma, doğrulama veya bilgi kaydına ilişkin değerlendirilebilir kanıt henüz bulunmuyor. Öğretmenin önerdiği iki kaynaktan başlayarak tek bir din için örnek kayıt oluşturman sonraki adımı kolaylaştırabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Yaşayan dünya dinleri için kullanılacak kaynaklar öğretmen tarafından önceden seçilerek kaynak istasyonları oluşturulabilir.
- Bilgi bulmakta güçlük yaşayan öğrencilere "önemli kişi – kutsal metin – temel inanç – ibadet yeri – yaygın olduğu yerler" başlıklarının bulunduğu kısmen yapılandırılmış bilgi fişleri verilebilir.
- Doğrulama aşamasında zorlanan öğrencilerin birinci kaynaktaki cümleyi ikinci kaynakta hangi anahtar kelimelerle arayabilecekleri örneklendirilebilir.
- Yazılı kayıt oluşturmada güçlük yaşayan öğrencilerin önce sözlü olarak bilgiyi ifade etmelerine, ardından kısa ifadelerle tabloya aktarmalarına olanak sağlanabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden aynı bilgi için iki farklı kaynak türünü (örneğin ders kitabı ve ansiklopedik kaynak) karşılaştırarak kaynakların sunduğu ayrıntı düzeyini değerlendirmeleri beklenebilir.
- Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinlerinin kutsal metinleri, ibadet mekânları veya yaygın oldukları bölgelerden birini seçerek ek bir karşılaştırma tablosu hazırlamalarına fırsat verilebilir.
- Kaynak güvenilirliği konusunda yayımlayan kurum, yazar/kurum uzmanlığı ve bilginin başka kaynaklarla uyumu gibi ölçütleri kullanarak kısa bir kaynak değerlendirmesi oluşturmaları teşvik edilebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Dinleri Araştırıyorum, Bilgilerimi Kaydediyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Ders kitabı ve öğretmenin uygun gördüğü güvenilir kaynaklardan yararlanınız. Kaynaklarda bulduğunuz bilgileri karşılaştırınız, doğruladığınız bilgileri son tabloya kısa ve anlaşılır ifadelerle kaydediniz.

1. ARAŞTIRIYORUM VE BİLGİ BULUYORUM

Kullandığınız en az iki kaynağı yazınız. Ardından Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm için istenen bilgileri kaynaklardan bulunuz.

Kaynak	Kaynağın Adı	Bu Kaynaktan Yararlandığım Bilgi Başlıkları
1.		
2.		

2. BİLGİLERİMİ DOĞRULUYORUM

Her din için bulduğunuz bilgilerden en az birini seçerek ikinci bir güvenilir kaynakla karşılaştırınız. Bilgiler uyumluysa "uyumlu" ifadesini yazınız, farklıysa araştırma yaparak bilgiyi düzeltiniz. Araştırmanızda her dinin kurucusu veya önemli kişisi, kutsal metni, temel inancı veya öğretisi, ibadet yeri ve yaygın olduğu yerler hakkında bilgi edininiz.

Din	İlk Kaynakta Bulduğum Bilgi	İkinci Kaynakla Karşılaştırma	Doğrulama Sonrası Son Kayıt
Yahudilik			
Hristiyanlık			
Hinduizm			
Budizm			

3. DOĞRULADIĞIM BİLGİLERİ KAYDEDİYORUM

Doğruladığınız bilgileri aşağıdaki tabloya kısa ve anlaşılır ifadelerle kaydediniz.

Araştırılan	Kurucusu / Önemli Kişisi	Kutsal Metni	Temel İnanç / Öğreti	İbadet Yeri	Yaygın Olduğu Yerler
Yahudilik					
Hristiyanlık					
Hinduizm					
Budizm					

Geri bildirimden sonra düzelttiğim / geliştirdiğim kayıt: .....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlikte öğrencilerin kullandığı güvenilir kaynaklara bağlı olarak ifade biçimleri değişebilir. Aşağıdaki bilgiler örnek kabul edilebilir yanıtlardır, aynı anlamı taşıyan ve kullanılan güvenilir kaynakla uyumlu farklı ifadeler de kabul edilir.

Araştırılan Din	Kurucusu / Önemli Kişisi	Kutsal Metni	Temel İnanç / Öğreti	İbadet Yeri	Yaygın Olduğu Yerler
Yahudilik	Hz. Musa önemli peygamberlerden biridir.	Tevrat	Tek Tanrı inancı, ahit/sözleşme ve dinî emirler önemlidir.	Sinagog / Havra	İsrail başta olmak üzere ABD, Avrupa ve farklı bölgeler
Hristiyanlık	Hz. İsa merkezî kişidir.	İncil	Tanrı inancı ve Hz. İsa'nın öğretileri temel önemdedir.	Kilise	Avrupa, Amerika, Afrika ve dünyanın birçok bölgesi
Hinduizm	Belirli tek bir kurucusu yoktur.	Vedalar	Karma, samsara (doğum-ölüm döngüsü), mokşa ve farklı ilah anlayışlarıyla ilgili öğretiler bulunur.	Tapınak / Mandir	Hindistan başta olmak üzere Nepal ve Hinduların yaşadığı farklı ülkeler
Budizm	Siddhartha Gautama / Buda	Tripitaka	Dört Yüce Gerçek, Sekiz Dilimli Yol ve nirvana öğretisi önemlidir.	Tapınak / Vihara	Güney, Doğu ve Güneydoğu Asya başta olmak üzere farklı bölgeler

Görev 1 – Araştırma ve Bilgi Bulma Kabul Ölçütleri

En az iki uygun kaynak kaydedilmiş olmalıdır. Ders kitabı kaynaklardan biri olabilir.

Öğrencinin kaynak kaydı, Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında bilgi aradığını gösteren başlıklarla ilişkilendirilebilir olmalıdır.

Kaynak adı farklı biçimde yazılmış olsa da öğretmenin tanımlayabildiği ve güvenilir kabul ettiği kaynaklar geçerli sayılır.

Görev 2 – Doğrulama Kabul Ölçütleri

Her din için en az bir bilgi ikinci kaynakla karşılaştırılmış olmalıdır.

İki kaynak aynı bilgiyi destekliyorsa "uyumlu" veya aynı anlama gelen ifade yeterlidir.

Kaynaklar arasında ayrıntı farkı varsa öğrenci güvenilir kaynaklarla uyumlu son kaydı yazmışsa doğrulama kanıtı kabul edilir.

Görev 3 – Nihai Kayıt Kabul Ölçütleri

Bilgiler ilgili din ve başlık altında kaydedilmelidir.

Kısa, anlamı koruyan ve güvenilir kaynakla uyumlu farklı ifadeler kabul edilir.

Bir başlıkta birden fazla doğru bilgi verilmiş olması hata olarak değerlendirilmez.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Her ölçüt, öğrencinin Ek-1'de oluşturduğu kanıtlara göre bağımsız olarak değerlendirilir. Başlangıç düzeyi sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı, 0-Performans Gözlenmedi ise ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını ifade eder.

Ölçüt	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında araştırma yapma	Ders kitabı ile en az bir uygun ek kaynağı amaca uygun biçimde kullanır, kaynaklarını açıkça kaydeder.	Uygun kaynaklardan yararlanır ve kaynaklarını kaydeder, kaynak kullanımında sınırlı eksiklik bulunabilir.	Tek bir uygun kaynaktan yararlanarak araştırmaya ilişkin sınırlı ancak anlamlı kanıt oluşturur.	Araştırma yaptığına veya kaynak kullandığına ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmaz.	....
2. İstenen bilgileri bulma	Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri için istenen bilgi başlıklarına uygun ve kaynakla uyumlu bilgileri seçerek bulur.	Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri hakkında temel bilgileri bulur, bazı başlıklarda eksik veya uygun olmayan kayıtlar bulunabilir.	İstenen başlıklardan bazılarına ilişkin temel bilgileri bulur, kayıtları sınırlı veya parçalıdır.	Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinlerihakkında bilgi bulduğunu gösteren değerlendirilebilir kanıt bulunmaz.	....
3. Edindiği bilgileri doğrulama	Her din için seçtiği bilgiyi ikinci kaynakla karşılaştırır; uyum veya farklılığı dikkate alarak güvenilir son kaydı oluşturur.	Bilgileri ikinci kaynakla karşılaştırır, bazı doğrulama kayıtları eksik veya yeterince açık olmayabilir.	Doğrulama bölümünde en az bir bilgi için anlamlı karşılaştırma yapar, diğer kayıtlar sınırlı kalır.	Bilgileri karşılaştırdığına veya doğruladığına ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmaz.	....
4. Doğruladığı bilgileri kaydetme	Doğruladığı bilgileri Yahudilik, Hristiyanlık, Hinduizm ve Budizm dinleri için uygun başlıklar altında doğru, açık ve düzenli biçimde kaydeder.	Bilgileri uygun başlıklar altında kaydeder; bazı kayıtlar eksik, kısa veya yer yer karışık olabilir.	Bilgileri temel başlıklar altında kaydeder ancak birden fazla alanda eksik ya da karışık kayıt bulunur.	İlgili başlıklarda değerlendirilebilir bilgi kaydı bulunmaz.	....

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.